

Een onderzoek naar het topsportklimaat binnen het triathlon-topsportprogramma (2007-2021)

18 augustus 2022

Unravelling Onderzoek & Advies

Martijn Mussche

Miriam Dorigo

Shauni Drost

Laura van der Brugge

Janneke Wijkmans

Samenvatting

Dit onderzoek naar het topsportklimaat in het topsportprogramma van de Nederlandse Triathlon Bond (NTB) vormt het vervolg op eerdere onderzoeken van de atletencommissie en onderzoeksbureau Fijbes (2021) en richt zich op de periode 2007-2021. De centrale onderzoeksvraag is:

Welke situaties en voorvallen hebben zich in 2007-2021 in het bijzonder in het Nationaal Trainingscentrum (NTC) voorgedaan met betrekking tot sociale onveiligheid (inclusief eetproblematiek en overtraindheid) en onduidelijkheid over regels en criteria, welke effecten hebben deze (gehad) op betrokken atleten, welke systemen en structuren waaronder de governancestructuur speelden daarbij een rol en wat dient hierin te veranderen?

Onderzoeksmethode

Het onderzoek bestond uit interviews, een documentstudie en een door atleten in te vullen vragenlijst. Eenieder die daar behoefte aan had, is de mogelijkheid geboden om in gesprek te gaan met de onderzoekers. De onderzoekers interviewden in totaal 64 personen: atleten (28); ouders (8); stafleden (16); bestuursleden (6); directieleden (2) en andere personen (4). De onderzochte documenten zijn onder meer (formele) stukken van de NTB en NOC*NSF en door andere (geïnterviewde) personen aangeleverde documenten zoals e-mailwisselingen. Tenslotte is een vragenlijst uitgezet om de resultaten uit de interviews te kunnen verifiëren en om een anonieme mogelijkheid te bieden aan atleten om eventuele ervaringen en/of signalen te kunnen delen met de onderzoekers.

Conclusies

Er was sprake van een groepsdynamiek waarin zich groepsvorming, uitsluiting, roddelen en pestgedrag voordeden binnen het NTC, zowel in het recente als in het verdere verleden. Sommige atleten hadden hier meer mee te maken en anderen minder. Niet alleen atleten onderling, maar ook stafleden droegen hier in meer of mindere mate aan bij.

Tegelijkertijd is er sprake van een fundamenteel verschil van inzicht tussen atleten onderling, maar ook tussen stafleden. Sommige atleten en stafleden kunnen zich niet in (al) deze bevindingen vinden en voel(d)en zich sociaal veilig.

De NTB spoorde jonge atleten aan om in het NTC te komen trainen en wonen, terwijl sommigen daar qua leeftijd en ontwikkeling nog niet klaar voor waren. Daarmee nam de NTB een grote verantwoordelijkheid op zijn schouders, waar hij vervolgens onvoldoende invulling aan gaf. Vaak gingen atleten (voor het eerst) op zichzelf wonen in een omgeving ver weg van thuis, met concurrenten en weinig afleiding van de topsport. De woonsituatie heeft bij meerdere atleten geleid tot gevoelens van diepe eenzaamheid. De NTB ondersteunde atleten onvoldoende in hun holistische ontwikkeling. Studeren (op een hoog niveau) werd afgeraden en bekritiseerd. Hierdoor pasten meerdere atleten hun studiekeuze aan of stopten zij (tijdelijk) met studeren.

Binnen het NTC was er sprake van een groepsdynamiek waarin zich groepsvorming, uitsluiting, roddelen en pestgedrag voordeden. Atleten hebben te maken gehad met grensoverschrijdend gedrag waaronder pesten, emotionele mishandeling, zich aangezet voelen tot gewichtsverlies en zich

aangezet voelen tot overmatig trainen. De ervaringen hebben grote impact op atleten (gehad). Atleten waren eenzaam en verlieten ongelukkig het programma, soms met zware mentale en/of fysieke problemen, zoals eetproblematiek, depressieve gevoelens en overtraindheid. Door inadequaat handelen door en/of nalaten van de staf en de directie, zijn deze klachten ontstaan of verergerd. Situaties en ervaringen verschilden per periode en per atleet.

De genoemde problematiek werd eerder gesignaleerd en bekritiseerd. Binnen de directie en de staf heerste een cultuur van 'wij weten het beter dan zij', waardoor signalen van anderen niet werden opgepakt of bewust werden weggewuifd. Opvolging van signalen bleef dan ook uit. Atleten ervoeren drempels om een (formele) klacht in te dienen of een melding van voorvallen te doen. Er bestond een vrees voor repercussies, daar de NTB (mede)bepalend is in de kwalificatie van atleten voor selecties, trainingsstages en wedstrijden. Ook de eerder genoemde negatieve groepsdynamiek binnen de atletengroep speelde hierin een rol.

De sociale begeleiding van de staf schoot tekort. Een deel van de staf handelde niet adequaat bij roddelen, buitensluiting en pestgedrag. In sommige gevallen was de bondscoach zelf onderdeel van een roddelende groep, hetgeen bijdroeg aan het ontstaan en/of het in stand houden van een negatieve groepsdynamiek. Mede door het ontbreken van een sociale antenne zagen sommige stafleden signalen van eenzaamheid, depressiviteit, blessures en overtraindheid over het hoofd. Verder speelde een rol dat sommige stafleden al voor lange tijd dezelfde functie vervulden en er sprake was van nauwe verbondenheid bij de staf/directie door familie- en/of vriendschapsbanden. Bij een deel van de atleten en staf riep dat een drempel op om tegenspraak te uiten waardoor er sprake was van weinig kritisch tegengeluid binnen de staf en directie. De interne functiebeoordelingssystematiek was summier en niet ingericht op frequente evaluatie en bijsturing van stafleden.

Ook de trainingstechnische begeleiding was volgens meerdere atleten en stafleden niet op 'het hoogste niveau', dat de NTB nastreeft. De trainingen waren vaak niet toegesneden op het individu en er was weinig oog voor kritische verbeter suggesties.

Het criteriabeleid dat de NTB hanteerde in het topsportprogramma hangt nauw samen met de (financiële) kansen en mogelijkheden die atleten krijgen. Door veelvuldig toepassen van subjectieve criteria ontstond bij veel atleten onduidelijkheid over het criteriabeleid. De een leek meer kansen te krijgen dan de ander, hetgeen leidt tot wantrouwen, onvrede, teleurstelling, discussie en ongenoegen tussen atleten onderling. Dat het criteriabeleid voor veel atleten als onvoldoende duidelijk, controleerbaar en eerlijk werd ervaren, droeg niet bij aan een positief klimaat voor leren en verbeteren. De toepassing van subjectieve criteria wekt de indruk dat niet altijd het belang van de individuele atleet, maar het belang van de groep of de NTB als bond voorop stond.

Dat is ook zichtbaar bij de toepassing van de (in)formele regels rondom de A-statussen van reserve atleten. Zes atleten kregen in de periode 2015 tot en met 2021 een A-status omdat ze daar als reserve-atleet voor de Mixed Team Relay - op grond van de teamprestatie - voor in aanmerking kwamen. Op aangeven van de technisch directeur, droegen deze (reserve-)atleten een deel van hun stipendium af aan de NTB teneinde de stipendiumgelden van een individuele atleet in te zetten voor (meerdere) andere atleten. Door het laten 'delen' van de A-status met een of meerdere atleten deed de NTB geen recht aan de essentie van de A-status, namelijk dat deze een individuele atleet in staat stelt zich

volledig op de sport te richten. De NTB heeft zijn eigen (financiële) belang hierin voorop gesteld. De technisch directeur zette het argument in dat de reserve-atleten geen recht hadden op een A-status met volledig stipendium door het ontbreken van een eigen prestatie die voldeed aan de prestatienorm. Dat in combinatie met het inspelen op de kwetsbare financiële positie van jonge atleten, is te zien als een vorm van machtsmisbruik. De werkwijze om meerdere atleten te laten profiteren van één A-status was niet transparant, administratief onjuist (door het gebruik van onjuiste facturen) en leidde voor sommige atleten tot fiscale problemen. NOC*NSF was op hoofdlijnen op de hoogte van deze werkwijze, stelde geen kritische vragen en heeft deze werkwijze gedoogd.

Het bestuur van de NTB stond op (te) grote afstand van het topsportprogramma om eventuele tekortkomingen te signaleren. Eventuele signalen bereikten alleen via het filter van respectievelijk de technisch directeur en de algemeen directeur, het bestuur. Er was sprake van een disbalans tussen enerzijds de directie (en enkele stafleden) en anderzijds het bestuur, de atleten en NOC*NSF. De directie was overtuigd van de juistheid van haar eigen visie en stond daarmee niet meer open voor kritische signalen van (jonge) atleten in het topsportprogramma, van hun ouders en van stafleden. Het ontbrak aan doeltreffende tegenkracht. De Triathlonraad en atletencommissie trachtten invulling te geven aan die rol, maar werden daar onvoldoende voor in positie gebracht. NOC*NSF had ook een monitorende en bijsturende rol, maar legde nadruk op het realiseren van prestaties. Daarbij had NOC*NSF weinig oog voor het welbevinden van individuele atleten.

Aanbevelingen

De onderzoekers komen op basis van het onderzoek tot de volgende aanbevelingen voor de NTB:

- 1) Creëer een systeem van checks and balances, breng de atletencommissie in positie en creëer een systeem van voortgangsrapportages aan het bestuur.
- 2) Richt een passende (functie)beoordelingssystematiek in en evalueer periodiek het topsportprogramma.
- 3) Zorg voor een (sociaal) veilige omgeving in alle lagen door in te zetten op empathisch leiderschap, duurzame sturing en begeleiding op het gebied van groepsdynamiek, door oog te hebben voor de emotionele en sociale aspecten van het leven van de atleet, door te kijken naar de fysieke belastbaarheid van atleten, door persoonlijke begeleiding en door te reflecteren op het gebruik van medische gegevens van atleten.
- 4) Kijk kritisch naar de (deels centrale) opzet van het topsportprogramma, zorg voor (sociale) begeleiding bij in- en uitstroom van atleten, overweeg begeleiding door een lifestylecoach en wees kritisch op de rol van een sportbond bij de studiekeuze van atleten.
- 5) Geef atleten inspraak en (een gevoel van) eigen controle door het hanteren van een duidelijk, controleerbaar en objectief criteriabeleid met oog voor gelijke kansen, en door atleten te laten meedenken over (de inrichting van) het topsportprogramma.
- 6) Heb oog voor integriteit en (de schijn van) belangenverstrengeling, door kritisch te kijken naar onder meer gedragscodes, klachtenprocedures en familiebanden binnen de organisatie.
- 7) Biedt passende erkenning voor (oud)atleten in de vorm van excuses en in specifieke, individuele gevallen mogelijk een financiële tegemoetkoming.

De onderzoekers komen tot de volgende aanbeveling voor NOC*NSF:

- 8) Geef betere invulling aan de verantwoordelijkheid als koepelorganisatie, door (meer) aandacht te besteden aan de sociale veiligheid en het welzijn van atleten op lange termijn, door

verantwoordelijkheid te nemen voor de correcte toepassing van het status-stelsel en door kritische tegenkracht te (blijven) garanderen.

Inhoud

Samenvatting.....	3
1. Inleiding en vraagstelling.....	11
1.1 Vraagstelling.....	12
1.2 Leeswijzer	13
2. Opzet en uitvoering onderzoek.....	14
2.1 Begripsbepaling	14
2.2 Begeleidingscommissie	15
2.3 Documentstudie	15
2.4 Interviews	15
2.5 Vragenlijstonderzoek.....	16
2.6 Hoar en wederhoar, analyse en rapportage.....	17
3. Triathlonsport: specificiteit en structuur	19
3.1 Specificiteit	19
3.1.1 De triathlonsport.....	19
3.1.2 Afstanden en disciplines.....	19
3.1.3 Vrouwen en mannen in de triathlonsport.....	20
3.2 Karakteristieken van de triathlonsport	20
3.2.1 Gecombineerde duursport: zwemmen, fietsen en hardlopen.....	20
3.2.2 Gezondheid: medisch, blessures en voeding	20
3.2.3 Snelheids- en jurysport.....	20
3.2.4 Materiaalsport.....	21
3.2.5 Late specialisatie-sport.....	21
3.3 De ontwikkeling naar topsport in de triathlon.....	21
3.3.1 Indeling (weg naar) topsport.....	21
3.3.2 Doorstroom en talentontwikkeling	22
3.3.3 Regiotraining en regionale trainingscentra (RTC's).....	22
3.3.4 Nationaal Trainingscentrum (NTC).....	23
3.3.5 Wedstrijdcategorieën.....	24
3.3.6 Ranking- en wedstrijdssysteem	24
3.4 (Inter)nationale sportstructuur	24
3.4.1 World Triathlon	24
3.4.2 European Triathlon Union	24
3.4.3 NOC*NSF	24

3.4.4	Het Centrum Veilige Sport Nederland.....	25
3.4.5	Nederlandse Triathlon Bond (NTB)	25
4.	Gedragingen en ontwikkelingen (voorvallen, situaties en systemen)	26
4.1	Het NTC Sittard als woon-, leef- en trainingslocatie	26
4.1.1	Accommodatie voor atleten.....	26
4.1.2	Trainen in het NTC versus daarbuiten.....	27
4.1.3	Wonen en leven in het NTC Sittard	27
4.1.4	Begeleiding	28
4.2	Maatschappelijke ontwikkeling.....	29
4.3	Grensoverschrijdend gedrag	31
4.3.1	Belediging, pesten, bespotten, groepsvorming en uitsluiting.....	32
4.3.2	Agressie of geweld.....	35
4.3.3	Psychische of emotionele mishandeling	35
4.3.4	Blessures en overtraindheid.....	38
4.3.5	Eetproblematiek.....	40
4.3.6	Seksueel grensoverschrijdend gedrag.....	42
4.4	Bevindingen.....	43
5.	Meldingen, signalen en opvolging.....	45
5.1	Melding en signaal.....	45
5.2	Formele meldstructuur	46
5.2.1	Klachtenregeling NTB	46
5.2.2	Vertrouwenscontactpersoon	46
5.2.3	Atletencommissie.....	46
5.2.4	Meldpunt grensoverschrijdend gedrag en het Instituut Sportrechtspraak	46
5.3	(Opvolging van) signalen en meldingen binnen de NTB	47
5.4	Bevindingen.....	49
6.	Functioneren van coaches en begeleidende staf.....	51
6.1	Functioneren individuele stafleden.....	51
6.1.1	Technisch directeur	51
6.1.2	Headcoach	52
6.1.3	Bondscoach	53
6.1.4	Embedded scientist/coach	54
6.1.5	Assistent coach.....	55
6.1.6	Sportpsycholoog.....	55

6.1.7	Diëtist	56
6.2	Functiebeoordelingssystematiek	56
6.3	Trainingstechnische kwaliteit van coaches en begeleidende staf.....	57
6.4	Sociale kwaliteiten van coaches en begeleidende staf	57
6.5	Integriteit en (de schijn van) belangenverstremgeling	58
6.6	Omgang met medische gegevens	59
6.7	Bevindingen.....	61
7.	Criteriabeleid en de toepassing ervan.....	63
7.1	Kwalificatiecriteria voor bondsselecties.....	63
7.2	Kwalificatiecriteria voor deelname aan trainingsstages	65
7.3	Kwalificatiecriteria voor deelname aan wedstrijden	65
7.4	Bevindingen.....	68
8.	A-status reserve-atleten.....	69
8.1	De A-status	69
8.2	De reserve-atleet binnen de NTB	69
8.3	De A-status voor een reserve-atleet	70
8.4	Uitwerking in de praktijk: het ‘delen van de A-status’ van een reserve-atleet.....	71
8.5	Bevindingen.....	73
9.	Governancestructuur	75
9.1	Triathlonraad.....	75
9.2	Bondsbestuur	76
9.3	Bondsbureau	77
9.4	Atletencommissie.....	78
9.5	NOC*NSF	78
9.6	Instituut Sportrechtspraak	79
9.7	Commissie van Beroep en tuchtcommissie.....	80
9.8	Bevindingen.....	80
10.	Conclusies.....	81
11.	Aanbevelingen.....	86
	Slotwoord	89
	Bijlagen	90
	Bijlage 1. Normenkader.....	91
	Bijlage 2. Afkortingen- en begrippenlijst.....	102
	Bijlage 3. Interviews	105

Bijlage 4. Vragenlijst 106

1. Inleiding en vraagstelling

Onder sociale veiligheid wordt verstaan: *“het beschermd zijn en het zich beschermd voelen tegen gevaar dat wordt veroorzaakt of dreigt door menselijk handelen binnen een sociale setting. In samenwerkings- of samenlevingsverbanden wordt onder sociale veiligheid aanvullend de aanwezigheid van affectie, kennis en sturing verstaan.”*¹

Een topsportprogramma is veilig als de sociale, psychische en fysieke veiligheid van atleten niet door handelingen van anderen wordt aangetast. Dat betekent dat er een veilige en positieve sfeer is binnen het topsportprogramma. Het betekent ook dat (de verantwoordelijke binnen) het topsportprogramma optreedt tegen pesten, uitschelden, discriminatie, geweld en andere vormen van ongewenst of grensoverschrijdend gedrag, en deze zoveel mogelijk voorkomt.²

In het begin van 2021 voerde de atletencommissie van de Nederlandse Triathlon Bond (NTB) een enquête uit onder atleten van het Nationaal Trainingscentrum (NTC) (hierna: atletenonderzoek). Dat onderzoek vormde een evaluatie van het topsportprogramma en bracht bepaalde kwesties en verbeterpunten binnen het topsportprogramma aan het voetlicht. De uitkomsten van het atletenonderzoek en meldingen die zijn gedaan bij het Centrum Veilige Sport Nederland (CVSN) waren aanleiding voor de NTB om een onderzoek te laten uitvoeren naar sociale veiligheid binnen het topsportprogramma. Onderzoeksbureau Fijbes gaf uitvoering aan het onderzoek in september en oktober van 2021. Het onderzoek is niet geheel openbaar gemaakt. Wel verscheen er een openbare samenvatting met conclusies en aanbevelingen. Hoofdconclusie van het onderzoek was dat er binnen het topsportprogramma van de NTB een onvoldoende mate van sociale veiligheid bestond in de onderzochte periode (2020-2021).

Dit onderzoek vormt het vervolg daarop en richt zich op de periode 2007-2021. Het gaat dus om zowel het recente als het verdere verleden. De vraag is wat zich in het verleden heeft afgespeeld, in het bijzonder in het NTC in Sittard. De onderzoeksbevindingen uit het Fijbes-onderzoek zijn daarin meegenomen.

De aanleiding voor dit onderzoek in de triatlonsport is tweeledig. Zo bevatte het Fijbes-onderzoek een aanbeveling over het doen van vervolgonderzoek naar ervaringen uit het verleden. Het andere deel dat een aanleiding vormt, is de berichtgeving in de media. Vlak voor publicatie van de samenvatting van het Fijbes-rapport kwamen enkele verhalen van oud-toptriatleten over wat hen is overkomen in de tijd dat ze in het topsportprogramma zaten, in de media.³ De combinatie van die verhalen en de uitkomsten van het rapport, leidde ertoe dat tal van media waaronder NOS, Trouw, NRC en de Volkskrant berichtten over misstanden binnen de top van de triatlonsport.

De publicatie van het eerdere rapport en de daarop volgende berichtgeving leidde tot het vertrek van het voltallige bestuur en de directie van de NTB. Er trad een nieuw bestuur ad interim (a.i.) aan. Twee

---

¹ De onderzoekers sluiten zich aan bij de definitie van sociale veiligheid zoals Fijbes dat definieert in het onderzoek (2021) dat vooraf ging aan dit onderzoek.

² Zie bijvoorbeeld: Inspectie van het Onderwijs, [Sociale veiligheid](#).

³ Zie onder andere: NOS, [Mishandeling en machtsmisbruik in de Nederlandse triathlon](#); AD, [Tien oud-triatleten doen hun verhaal over psychische en fysieke mishandeling, triathlonbond reageert ontzet](#). NRC, [Triatleten melden jarenlange misstanden binnen eigen bond](#).

stafleden zijn door het bestuur a.i. in de luwte geplaatst en enkele stafleden vertrokken vorig jaar uit eigen beweging.

Naar aanleiding van de mediaberichtgeving en een van de aanbevelingen uit het eerdere rapport, wil het huidige bestuur a.i. van de NTB weten wat zich in het (recente) verleden in het topsportprogramma, en in het bijzonder in het NTC, heeft voorgedaan. Het bestuur a.i. heeft onderzoeksbureau Unravelling gevraagd om uitvoering te geven aan dat onderzoek. Daarnaast wil de NTB weten hoe op de voorvallen en de aanbevelingen uit eerder onderzoek is gereageerd en geïntervenieerd door de verantwoordelijken binnen het topsportprogramma, hoe zij functioneerden binnen het programma en hoe de governancestructuur van de NTB functioneerde in het licht van de voorvallen. Ook het criteriabeleid, de toepassing daarvan in de praktijk en de regels rondom (reserve) A-statussen komen aan bod. Tot slot wil de NTB weten wat zij in de toekomst (beter) kan doen, en welke erkenning en/of compensatie voor atleten passend is.

1.1 Vraagstelling

De volgende onderzoeksvragen staan centraal in dit onderzoek:

Centrale vraag:

Welke situaties en voorvallen hebben zich in 2007-2021 in het bijzonder in het NTC voorgedaan met betrekking tot sociale onveiligheid (inclusief eetproblematiek en overtraindheid) en onduidelijkheid over regels en criteria, welke effecten hebben deze (gehad) op betrokken atleten, welke systemen en structuren waaronder de governancestructuur speelden daarbij een rol en wat dient hierin te veranderen?

Onderzoeksvragen:

1. Welke voorvallen of situaties hebben zich in het verleden voorgedaan in het NTC en welke gevolgen hadden deze voor betrokkenen (zie aanbeveling 12 uit het Fijbes-rapport)?
2. Is er gedurende de onderzoeksperiode melding gemaakt en/of een signaal afgegeven van de voorvallen en/of de gevolgen, en hoe is dat opgevolgd door het stafteam, de medische en/of- psychische ondersteuning in het topsportprogramma?
3. Hoe functioneren het stafteam, de medische- en psychische ondersteuning in het programma, welke rol spelen familierelaties en hoe beoordelen betrokkenen het functioneren van stafleden (zie aanbeveling 2 uit het Fijbes-rapport)?
4. In hoeverre is er bij betrokkenen duidelijkheid over het criteriabeleid, de prestatienormen en financieringsstroom en in hoeverre ondersteunen deze een sterk pedagogisch-didactisch klimaat (zie aanbeveling 9 uit het Fijbes-rapport)?
5. Wat zijn de formele en de informele regels rond de reserve A-statussen en hoe zijn deze in de onderzoeksperiode toegepast (zie aanbeveling 13 uit het Fijbes-rapport)?
6. Hoe functioneerde de governancestructuur in het licht van de voorvallen en wat maakt dat het vorige bestuur deze voorvallen of situaties niet waargenomen heeft?
7. Hoe voorkomt het nieuwe bestuur deze voorvallen of situaties in de toekomst (in licht van leren en verbeteren) en wat moet er verder gebeuren om herhaling in de toekomst te kunnen voorkomen?
8. Welke erkenning en eventuele compensatie voor atleten is passend?

1.2 Leeswijzer

Het rapport bestaat uit 11 hoofdstukken. Het eerste deel van het rapport bevat informatie over (de aanleiding van) het onderzoek, met in hoofdstuk 2 de opzet en de uitvoering van het onderzoek en in hoofdstuk 3 informatie over de (context van de) triathlonsport.

Daarna volgen de hoofdstukken die ingaan op de onderzoeksvragen van het onderzoek. Het gaat om hoofdstuk 4. Gedragingen en ontwikkelingen (voorvallen, situaties en systemen), hoofdstuk 5. Meldingen, signalen en de opvolging daarvan, hoofdstuk 6. Het functioneren van de coaches en de begeleidende staf, hoofdstuk 7. Criteriabeleid en de toepassing ervan, hoofdstuk 8. A-status reserve-atleten en hoofdstuk 9. Governancestructuur.

Hoofdstuk 10 en 11 bevatten respectievelijk de conclusies en aanbevelingen.

2. Opzet en uitvoering onderzoek

Dit hoofdstuk beschrijft de opzet en uitvoering van het onderzoek. Eerst definiëren en bepalen we enkele voor dit onderzoek relevante begrippen (par. 2.1). Vervolgens geven we uitleg over de rol van de begeleidingscommissie (par. 2.2). Daarna gaan we achtereenvolgens in op (het verloop van) de documentstudie, de interviews en het vragenlijstonderzoek (par. 2.3 t/m 2.5). We sluiten dit hoofdstuk af met een uitleg over het hoor en wederhoor, de wijze van analyseren en rapporteren, en een dankwoord.

2.1 Begripsbepaling

Het is van belang om duidelijk en precies te zijn over de onderwerpen en begrippen die we in dit onderzoek belichten. We lichten hieronder de belangrijkste begrippen kort toe. De overige begrippen krijgen uitleg in bijlage 2.

Sociale veiligheid

In dit onderzoek definiëren wij het begrip ‘sociale veiligheid’ als volgt:

“Het beschermd zijn en het zich beschermd voelen tegen gevaar dat wordt veroorzaakt of dreigt door menselijk handelen binnen een sociale setting. In samenwerkings- of samenlevingsverbanden wordt onder sociale veiligheid aanvullend de aanwezigheid van affectie, kennis en sturing verstaan.”⁴

Grensoverschrijdend gedrag

Kijkend naar recent gepubliceerd, vergelijkbaar onderzoek (Verinorm 2021) en de reeds bekende juridische afbakening van het begrip sluiten wij ons aan bij de definitie van ‘grensoverschrijdend gedrag’ zoals verwoord in het Algemeen Tuchtreglement van het Instituut Sportrechtspraak en het Reglement Seksuele intimidatie waar ook de leden van de NTB aan gebonden zijn. De definitie luidt als volgt:

“Grensoverschrijdend gedrag betreft: Elke vorm van verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag met een (al dan niet seksuele) connotatie (duiding) dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast, in het bijzonder wanneer een gewelddadige, manipulatieve, bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende situatie wordt gecreëerd.”⁵

Topsportprogramma

Voor dit onderzoek hanteren wij de definitie van het begrip ‘topsportprogramma’ zoals beschreven in het Model Topsportovereenkomst die (onder meer) de NTB gebruikt:

“Het topsport- en opleidingsprogramma van de Sportbond, waaraan de Topsporter deelneemt met als doel het winnen van medailles op multi-topsportevenementen, Wereldkampioenschappen, Europese kampioenschappen en andere belangrijke internationale wedstrijden.”⁶

---

⁴ Wij sluiten ons aan bij de definitie van sociale veiligheid zoals Fijbes dat definieert in het onderzoek (2021) dat vooraf ging aan dit onderzoek.

⁵ Artikel 4 lid 2 Algemeen Tuchtreglement van het Instituut Sportrechtspraak en artikel 5 lid 2 van het Reglement Seksuele intimidatie.

⁶ NTB, Model Topsportovereenkomst, opgesteld door NOC*NSF/TeamNL.

De praktijk binnen de NTB laat zien dat zowel atleten die in het NTC trainen als sommige atleten die trainen in het RTC onderdeel zijn van het topsportprogramma. Het is echter geen vereiste dat een atleet in een RTC of NTC traint. Volgens deze definitie kunnen ook atleten die daarbuiten trainen en meedoen aan internationale wedstrijden, deel uitmaken van het topsportprogramma.

Regionaal Trainingscentrum (RTC)

Er zijn regionale trainingscentra in Alkmaar, Almere, Brabant en Sittard. Begin 2022 maakten 23 atleten onderdeel uit van de RTC-selecties. Deze atleten kunnen een fulltime of parttime trainingsprogramma volgen, gericht op een topsportcarrière. Atleten die voldoen aan de criteria kunnen doorstromen naar het NTC.

Nationaal Trainingscentrum (NTC)

Het NTC is het nationale trainingscentrum van de NTB. Het is gevestigd in Sittard op de locatie Watersley. Begin 2022 maakten zeven atleten onderdeel uit van de NTC-selectie.

2.2 Begeleidingscommissie

Om de onafhankelijkheid en de kwaliteit van het onderzoek te waarborgen is een begeleidingscommissie ingesteld. Deze bestaat uit Herman Ram (voorzitter), Anne Loes Kokhuis, Dolf Segaar en Helmuth Stoop. Rita van Driel fungeerde als secretaris van de commissie. De begeleidingscommissie is in de eerste helft van 2022 meerdere keren bijeengewees en heeft de onderzoekers ondersteund met hun opbouwende kritiek.

2.3 Documentstudie

Belangrijke documenten zijn de rapporten van de onderzoeken door de atletencommissie en door Fijbes, beide uit 2021. De documentstudie bestond verder met name uit het bestuderen van documenten van de NTB en NOC*NSF. De meeste van die documenten hebben wij verkregen via de (archieven van de) NTB of door online zoekwerk. Ook zijn er naar aanleiding van sommige interviews veel aanvullende documenten aangeleverd; soms omdat wij daar gericht naar vroegen en soms omdat de respondenten zelf documenten wilden aanleveren.

Daarnaast hebben we gekeken naar eerder gepubliceerde, vergelijkbare onderzoeken zoals het rapport Ongelijke leggers van Verinorm, over grensoverschrijdend gedrag in de gymnsport.

Ook hebben we voor zover relevant gekeken naar de (tucht)rechtspraak, maar daar kwamen geen - voor dit onderzoek - relevante zaken uit naar voren.

2.4 Interviews

De onderzoekers hebben gesproken met een groot aantal respondenten die direct of indirect te maken hadden met het topsportprogramma. De uitkomsten van deze interviews vormen het belangrijkste deel van het onderzoek. De onderzoekers hebben een open oproep gedaan aan eenieder die iets wilde delen over het (onderzoek naar het) topsportprogramma. Zo is iedereen in de gelegenheid gesteld om in gesprek te gaan met de onderzoekers en zijn/haar verhaal te doen. De onderzoekers hebben interviews gevoerd met 28 (oud-)atleten, 8 ouders, 16 (oud-)stafleden, 6 (oud-)bestuursleden, 2 (oud-

)directieleden en 4 andere personen, onder andere van NOC*NSF en NL Sporter. In totaal spraken we met 64 personen. Sommige personen spraken we twee keer.

De interviews met betrokkenen hebben een beeld geschetst over de cultuur - in zowel heden als verleden - in de triatlonsport. We hebben ons aangesloten bij de termen die onze gesprekspartners zelf gebruiken (in woord en schrift). Begrippen als 'depressief' en 'eetstoornis' zijn van hen afkomstig. Daarbij noemen wij – vanzelfsprekend – geen namen.

De onderzoekers hebben iedereen de mogelijkheid geboden om fysiek in gesprek te gaan. Ongeveer een derde van de interviews vond fysiek plaats en ruim twee derde werd via een online videoverbinding gevoerd. Vijf interviews zijn telefonisch gevoerd. Dat had te maken met verschillende omstandigheden. De interviews zijn gehouden aan de hand van topiclijsten en namen veelal twee tot drie uur in beslag. De onderzoekers hebben een klein deel van de interviews aangemerkt als oriënterende interviews. Dat wil zeggen dat het een interview betrof met personen die geen directe betrokkenheid bij het topsportprogramma of de NTB hadden. Met uitzondering van de oriënterende interviews is van ieder interview een schriftelijk verslag gemaakt dat ter controle aan de gesprekspartners is voorgelegd. Aan iedereen is meegedeeld dat zij hun verhaal anoniem konden delen. Sommigen hebben voorafgaand aan of na het interview stukken toegestuurd of de onderzoekers voorzien van aanvullende informatie.

2.5 Vragenlijstonderzoek

Voor deelname aan de vragenlijst deden we een oproep aan alle atleten die deelnemen aan of hebben deelgenomen aan het topsportprogramma in de periode 2007-2021.⁷ Dat deden we via de website van de NTB en via e-mail. De NTB beschikt over e-mailadressen van atleten. Omwille van privacy heeft de NTB, na afstemming met de onderzoekers, de potentiële respondenten benaderd met een namens ons verzonden e-mail. In de e-mail stond een link naar de online vragenlijst in een beveiligde omgeving van Unravelling. Aan de respondenten is duidelijk gemaakt dat de antwoorden enkel en alleen voor de onderzoekers van Unravelling inzichtelijk zijn. De vragenlijst kon worden ingevuld van maandag 28 maart 2022 tot en met woensdag 13 april 2022.

Deelnemers

Na filtering waren er 54 atleten - die in de jaren 2007-2021 hebben deelgenomen of deelnemen aan het topsportprogramma – die de vragenlijst hebben ingevuld. Daarvan hebben 37 atleten in het NTC getraind. Volgens de NTB hebben in de afgelopen 15 jaar ongeveer 94 atleten in het NTC getraind. Van die atleten nam dus zo'n 39% deel aan de vragenlijst. In het rapport zijn de resultaten van alle respondenten weergegeven, tenzij anders aangegeven.

Deelnemers kregen aan het einde van de vragenlijst een e-mailadres te zien waarmee zij de onderzoekers konden benaderen voor een persoonlijk gesprek. Ook was er voor deelnemers de mogelijkheid om hun contactgegevens achter te laten via een link die leidde naar een andere webpagina.⁸ Van dit contactformulier is zesmaal gebruik gemaakt.

---

⁷ NTB, [Onderzoek door onderzoeksbureau Unravelling loopt](#).

⁸ Om de anonimiteit van deelnemers te waarborgen, hebben we gebruikgemaakt van een contactformulier die losstond van de ingevulde vragenlijst.

Meer informatie over de vragenlijst staat in bijlage 4.

2.6 Hoor en wederhoor, analyse en rapportage

Vertrouwelijkheid, hoor en wederhoor

Vanwege de bescherming van de geraadpleegde betrokkenen stonden vertrouwelijkheid en anonimiteit voorop. Dat betekent onder meer dat de interviews vertrouwelijk waren en dat we de precieze inhoud van de interviews niet hebben gedeeld met anderen. Ook de identiteit van de geraadpleegde betrokkenen is niet bekend gemaakt bij anderen.

Het beginsel van hoor en wederhoor houdt in de onderzoekswereld in dat een geraadpleegde betrokkene in de gelegenheid wordt gesteld om te reageren op hetgeen dat van belang is om ervoor te zorgen dat de onderzoekers zich baseren op informatie waarvan de geraadpleegde betrokkenen aangeven dat deze juist en volledig is. Het startpunt in dit onderzoek werd gevormd door de constatering uit het atletenonderzoek (2021) en uit het Fijbes-onderzoek (2021). De onderzoekers zijn tijdens de interviews met betrokkenen (onder meer) de constatering uit die onderzoeken langsgelopen. Mede op basis daarvan konden betrokkenen ons vertellen over hun persoonlijke ervaringen en hun visie geven op de constatering uit de eerdere onderzoeken. Van ieder interview met direct betrokkenen is een gespreksverslag opgesteld dat ter controle aan de gesprekspartner(s) is voorgelegd. De direct betrokkenen zijn daarmee in de gelegenheid gesteld om hun visie te geven op de eerder genoemde constatering en op het gespreksverslag, en om eventuele correcties en aanvullingen aan te geven.

Tijdens de interviews zijn veel specifieke voorvallen en ervaringen aan bod gekomen. In verband met de toegezegde vertrouwelijkheid en anonimiteit kunnen de onderzoekers in dit onderzoek niet specifiek zijn over welke betrokkene, wat heeft meegemaakt of verteld. De onderzoekers konden daarom ook tijdens de interviews geen specifieke voorvallen of (namen van) betrokkenen voorleggen (en laten toetsen door staf of directie) zonder daarmee duidelijk te maken welke betrokkene het betreft. Door tijdens de interviews met in totaal 64 betrokkenen door te vragen (zonder namen te noemen) en de informatie van alle direct betrokkenen naast elkaar te leggen, was het echter mogelijk om een duidelijk - en op basis van meerdere bronnen onderbouwd - beeld te krijgen.

Normenkader

In de beginfase van het onderzoek hebben de onderzoekers op basis van wet- en regelgeving en de voor de NTB gangbare richtlijnen en codes een normenkader opgesteld. Dit normenkader is vastgesteld na afstemming met de begeleidingscommissie. Het normenkader vormt in belangrijke mate de basis voor de bevindingen. Zo worden constatering uit de praktijk steeds langs de meetlat van het normenkader gelegd om zo tot bevindingen te komen. Zie bijlage 1 voor het normenkader.

Gebruik van de interview- en vragenlijstresultaten in het onderzoek

De interviewresultaten vormen de basis voor het onderzoek. De vragenlijst dient als aanvulling daarop. Inhoudelijke resultaten van de vragenlijst worden getoond waar dat ondersteunend is aan resultaten die verkregen zijn aan de hand van de interviews en documentatie. De complete uitkomsten van de vragenlijst zijn te vinden in bijlage 4.

Citaten

Tijdens de interviews deden betrokkenen soms uitspraken die goed weergaven wat er speelde, hoe dit voor hen uitpakte en wat het met hen deed. Om de lezer mee te nemen hebben we ervoor gekozen in het rapport meerdere citaten op te nemen. We hebben citaten opgenomen die in onze optiek representatief zijn voor hetgeen we in meerdere interviews hoorden. In sommige gevallen hebben we dat nader geïllustreerd door vergelijkbare citaten van meerdere betrokkenen bij elkaar te plaatsen. Alle citaten zijn onherleidbaar gemaakt tot individuele personen. Dat wil zeggen dat we feiten waar nodig hebben weggelaten (zoals namen, jaren, leeftijden, carrièregegevens, blessures) zonder afbreuk te doen aan de strekking van het citaat.

Duiding functienamen en anonimiteit

Voor sommige personen is het - vanwege hun rol en specifieke functie in het topsportprogramma - niet mogelijk om de anonimiteit volledig te waarborgen. Deze personen zijn aangeduid met hun functie. We hanteren daarbij de aanduiding van de functie zoals deze personen die in ieder geval tot en met de eerste helft van 2021 bekleedden, bijvoorbeeld headcoach of bondscoach. De algemeen directeur en technisch directeur duiden we soms aan als 'de directie'.

We hebben ook veel betrokkenen gesproken die de NTB inmiddels – en soms al langere tijd – verlaten hebben. Om de anonimiteit van betrokkenen zoveel mogelijk te waarborgen spreken we simpelweg van 'atleten' en 'stafleden'. Dat kunnen dus ook oud-atleten en oud-stafleden zijn. Met stafleden bedoelen we: coach, arts, fysiotherapeut, sportpsycholoog en andere functies. Voorts is ervoor gekozen om enkel mannelijke voornaamwoorden te gebruiken, ter waarborging van de anonimiteit van betrokkenen. Om diezelfde reden konden we ook niet altijd specifiek zijn over jaartallen en/of andere tijdaanduidingen.

Aanduiding van aantallen

Waar mogelijk en zinvol geven we concrete aantallen aan. We hebben in het rapport het volgende richtsnoer gehanteerd voor de verdere aanduiding van aantallen van personen, bijvoorbeeld atleten en/of stafleden. De aanduiding 'veel' gebruiken we voor meer dan tien (van de geraadpleegde) personen, 'meerdere' voor vijf tot tien personen en 'sommige' of 'enkele' voor één tot vijf personen.

Afbakening

Het onderzoek richt zich op wat er zich, met name in en rond het NTC, gedurende de periode 2007 tot en met 2021 heeft voorgedaan. Het Paralympische programma maakt geen deel uit van het onderzoek.

Dankwoord

In totaal waren 64 personen bereid om hun verhaal te doen bij ons. Veel betrokkenen hebben diep gevoelde emoties over het topsportprogramma van de NTB. De gesprekken waren dan ook vaak emotioneel. Het is ons als onderzoekers duidelijk dat we in meerdere gevallen oude belevingen en ervaringen hebben opgerakeld. We waarderen het enorm dat atleten, staf, directie, bestuur, ouders en andere betrokkenen open met ons hebben willen spreken. Zonder deze ruimhartige medewerking hadden we dit onderzoek niet kunnen uitvoeren. Dank daarvoor.

3. Triathlonsport: specificiteit en structuur

In dit hoofdstuk staat eerst de specificiteit van de triathlonsport en de ontwikkeling naar de triathlon-topsport in Nederland centraal. Daarna gaan we in op de organisatiestructuur van de triathlonsport door kort de (inter)nationale context te schetsen van onder meer de internationale federatie World Triathlon (voorheen ITU), Europe Triathlon, NOC*NSF en de relatie tussen die organisaties en de NTB.

3.1 Specificiteit

3.1.1 De triathlonsport

De triathlonsport betreft een combinatie-duursport⁹ die traditioneel (achtereenvolgens) bestaat uit drie duursporten: zwemmen, fietsen en hardlopen.¹⁰ Het gaat dus om meerdere disciplines die de atleet moet beheersen en die elk op zich een uithoudingsproef zijn. Het is dan ook geen verrassing dat de belangrijkste grondmotorische eigenschap voor triatleten het uithoudingsvermogen is.

De sport wordt wereldwijd beoefend. Sinds 2000 is triathlon een Olympische sport. Mannen en vrouwen strijden doorgaans in afzonderlijke wedstrijden tegen elkaar.

Over het ontstaan van de sport zijn allerlei verhalen bekend. Het meest gangbare verhaal is dat van de Ironman die in 1978 voor het eerst gehouden werd in Hawaii.

3.1.2 Afstanden en disciplines

Triathlonwedstrijden zijn er over meerdere afstanden. De Ironman, ook wel de ‘klassieke’ of ‘hele’ triathlon genoemd, is bij veel mensen de meest bekende afstand en bestaat uit 3,8 kilometer zwemmen en 180 kilometer fietsen, gevolgd door een marathon van 42,2 kilometer lopen. De Olympische afstand - ook wel de ‘standaard’ afstand genoemd - is een aangepaste afstand die bestaat uit 1,5 kilometer zwemmen, 40 kilometer fietsen en daarna 10 kilometer hardlopen. Per bond en per land kunnen andere afstanden erkend worden.

De Nederlandse Triathlon Bond (NTB) werkt met zogenoemde ‘standaardafstanden’:

- halve sprint: 375 meter zwemmen – 10 km. fietsen – 2,5 km. lopen;
- achtste/sprint: 500/750 meter zwemmen – 20 km. fietsen – 5 km. lopen;
- kwart/standaard: 1000/1500 meter zwemmen – 40 km. fietsen – 10 km. lopen;¹¹
- midden: 1900 meter zwemmen – 90 km. fietsen – 21,1 km. lopen;
- lang: 3800 meter zwemmen – 180 km. fietsen – 42,195 km. lopen.

Traditioneel is triathlon een individuele sport waarbij iedere atleet strijdt om de beste tijd. Tegenwoordig kent de triathlonsport ook teamwedstrijden, zoals bijvoorbeeld de estafettetriathlon waarbij elke deelnemer een segment van zwemmen, fietsen of hardlopen voltooit. In 2009 ontstond de Mixed Team Relay, waarbij elk team uit twee mannen en twee vrouwen bestaat. In 2021 maakte de Mixed Team Relay zijn debuut op de Olympische Spelen van Tokio. De indeling van de Mixed Team

---

⁹ Ook wel multisport, multidisciplinaire sport en/of multi-duursport genoemd.

¹⁰ Er bestaan nog veel meer vormen van combiduurssport zoals duathlon, crosstriathlon en wintertriathlon, maar dit onderzoek focust op de triathlonsport.

¹¹ Deze ‘standaard’ afstand is ook de Olympische afstand.

Relay op de Olympische Spelen was: vrouw-man-vrouw-man. Inmiddels heeft World Triathlon die volgorde veranderd naar man-vrouw-man-vrouw.

3.1.3 Vrouwen en mannen in de triatlonsport

Het percentage mannen en vrouwen in de triatlonsport is nog niet gelijk. Momenteel is ongeveer dertig procent van de NTB-leden vrouw. Mannen en vrouwen strijden doorgaans in afzonderlijke wedstrijden tegen elkaar, maar kijkend naar wedstrijdstanden, prijzengelden en aandacht voor de deelnemers blijkt dat er sprake is van gelijkheid tussen mannen en vrouwen.¹²

3.2 Karakteristieken van de triatlonsport

3.2.1 Gecombineerde duursport: zwemmen, fietsen en hardlopen

De vijf grondmotorische basiseigenschappen die het fysieke prestatievermogen bepalen in de triatlonsport zijn: uithoudingsvermogen, kracht, snelheid, coördinatie/techniek en soepelheid (Dick, 1985). Zoals eerder gezegd is 'uithoudingsvermogen' de belangrijkste grondmotorische eigenschap voor triatleten: het vermogen om gedurende een langere tijd een lichamelijke inspanning vast te houden.¹³ Andere belangrijke variabelen die de prestatie beïnvloeden, zijn houding, bouw, voeding, mentale begeleiding en onderwijs.¹⁴

3.2.2 Gezondheid: medisch, blessures en voeding

Of triathlon een blessuregevoelige sport is, hangt mede af van hoe de atleet de sport beoefent. Mede daarom zijn techniek, houding, kracht en flexibiliteit belangrijke grondmotorische eigenschappen in de triatlonsport. Duidelijk is dat intensief trainen soms gepaard gaat met blessures. Met name hardlopen is een blessuregevoelige sport. Veel voorkomende blessures zijn shinsplints (ontsteking van het scheenbeenvlies) en problemen met de peesplaat aan de buitenkant van het bovenbeen. Dosering, rust en herstel zijn dan ook van groot belang.¹⁵ Een goede gezondheid en de juiste (hoeveelheid) voeding hangen daarmee samen.¹⁶ Een atleet heeft voldoende energie en dus ook voldoende, gezonde voeding nodig om de sport op een gezonde en verantwoorde manier te kunnen beoefenen. Mede daarom is het van belang dat atleten een sportarts en/of fysiotherapeut kunnen consulteren die hen daarbij kan adviseren en helpen.¹⁷

3.2.3 Snelheids- en jurysport

Triathlon gaat veelal om uithoudingsvermogen, maar uiteindelijk wint degene die het snelst alle onderdelen kan voltooien en als eerste over de finish komt. Deels is het ook een jurysport. Er kan van alles gebeuren gedurende de wedstrijd. Zo kunnen atleten elkaar onderweg hinderen en/of kan er sprake zijn van allerlei verschillende overtredingen waar een atleet voor bestraft kan worden. Daarom worden wedstrijden voorzien van zogenaamde 'officials'. Deze 'officials' houden de naleving van reglementen in de gaten en borgen zodoende een sportief en veilig verloop van de wedstrijd.

---

¹² Zie bijvoorbeeld [de website van de NTB](#) en 3athlon, [Mixed Team Relay triathlon op de Olympische Spelen](#).

¹³ Triathlon 365, [Motorische basiseigenschappen](#).

¹⁴ Balyi, 2005; Norris, 2002; NTB, Meerjaren opleidingsplan triathlon talentontwikkeling en topsport 2020.

¹⁵ Transition, [Blessureleed: Voorkomen en genezen](#).

¹⁶ Transition, [Blessures de baas met voeding](#).

¹⁷ Triathlon 226, [Is triathlon een blessure-gevoelige sport?](#)

3.2.4 Materiaalsport

Een triatleet beoefent drie verschillende sporten en dient dan ook aardig wat bijpassend materiaal en bijpassende kleding aan te schaffen voor trainingen en wedstrijden. Ook heeft de atleet sportfaciliteiten nodig zoals zwembad. De investering die een atleet kan en wil maken, verschilt per atleet en is deels afhankelijk van het trainingsniveau en de ambities van de atleet. Zo zal een beginner minder nodig hebben dan een topsporter. Toch blijft het voor eenieder een investering. Zo gaat het in ieder geval om een zwem-, fiets- en loopoutfit en de daarbij behorende (trainings-)materialen.¹⁸

3.2.5 Late specialisatie-sport

Triathlon is een zogenaamde 'late specialisatiesport': een sport waarin de beste prestaties vaak op een gemiddeld, latere leeftijd worden behaald. Zo ligt de gemiddelde leeftijd van triatleten die deelnemen aan de Olympische Spelen rond de 28 jaar.¹⁹ Dat betekent dat een triatleet veel tijd (nodig) heeft om zichzelf te ontwikkelen en de atleet niet noodzakelijkerwijs al op hele jonge leeftijd moet beginnen met het trainen op een hoog en intensief niveau. Tegelijkertijd leidt dat tot vragen over hoe de tijd tot de leeftijd van 28 jaar moeten worden ingevuld. In het geval van een late-specialisatiesport, zijn er namelijk meer wegen die naar Rome leiden omdat er relatief 'veel' tijd is om verschillende vaardigheden (op een eigen tempo en in een eigen volgorde) te ontwikkelen. Daarbij komt dat er in de triathlonsport ook zogenaamde zij-instromers uit allerlei andere sporten binnenkomen die specifieke vaardigheden meenemen, maar andere vaardigheden wellicht nog moeten ontwikkelen.²⁰

3.3 De ontwikkeling naar topsport in de triathlon

3.3.1 Indeling (weg naar) topsport

Voor alle topsportonderdelen binnen de NTB is het doel "het winnen van medailles op EK, WK, WPE, WTS, Para- en Olympische Spelen".²¹ De NTB focust al jaren nadrukkelijk op het ontwikkelen van triatleten voor de Olympische afstand, zo blijkt ook uit het Meerjarenopleidingsplan: "*De NTB faciliteert atleten die zich willen ontwikkelen naar Olympisch atleet op de individuele Olympische afstand (OD) of de Mixed Team Relay (MTR).*"²² Dat laatste is met name ingegeven door het systeem van World Triathlon en de leidende Olympische afstanden.

Bij de NTB is de (weg naar de) topsport voor zowel de vrouwen als de mannen ingedeeld aan de hand van selecties. De bondselecties zien er van 'hoog naar laag' als volgt uit:

- Olympische selectie; ook wel 'TeamNL Triathlon' genoemd;
- NTC-selectie; ook wel 'Talent TeamNL Triathlon' genoemd;
- RTC-selectie; ook wel 'RTC Triathlon' genoemd.

Voordat atleten mogen deelnemen in een bondselectie zullen zij de criteria voor die selectie moeten behalen. Dat gebeurt op basis van zowel objectieve als subjectieve criteria. De NTB stelt jaarlijks een

---

¹⁸ In het 'Meerjaren opleidingsplan triathlon talentontwikkeling en topsport 2020' beschrijft de NTB wat een triatleet kan gebruiken en/of nodig heeft, mede afhankelijk van de trainingsfase waarin de atleet zit.

¹⁹ Waarbij de kanttekening moet worden gemaakt dat die gemiddelde leeftijd langzamerhand verschuift naar een jongere leeftijd.

²⁰ NTB, Meerjaren opleidingsplan triathlon talentontwikkeling en topsport 2020.

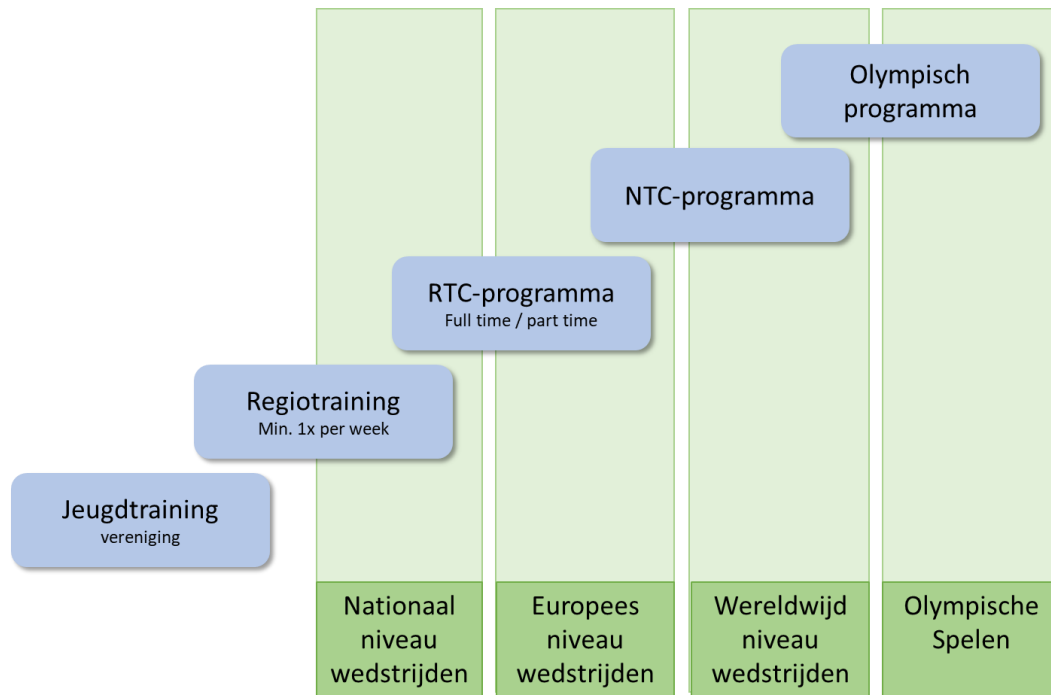
²¹ NTB, Missie, visie, waarden en cultuur Topsport TriathlonNL.

²² NTB, Meerjaren opleidingsplan triathlon talentontwikkeling en topsport 2020.

document op waarin die criteria beschreven staan.²³ Verantwoordelijk daarvoor is de technisch directeur.

3.3.2 Doorstroom en talentontwikkeling

De talentontwikkeling²⁴ en meest gangbare doorstroom van atleten binnen de NTB ziet er als volgt uit:

Figuur 3.1: Doorstroom atleten binnen de NTB.

Doorgaans scout de NTB atleten op vaste momenten en/of locaties zoals bij triathlonwedstrijden voor jonge atleten tussen de 12 en 19 jaar (het 'jeugd- en juniorencircuit'), regionale en nationale talentendagen (soms georganiseerd in samenwerking met NOC*NSF). Vanuit de vereniging of een talentendag kunnen atleten doorstromen naar regiotrainingen om vervolgens door te stromen naar een RTC en uiteindelijk het NTC.

3.3.3 Regiotraining en regionale trainingscentra (RTC's)

De regiotraining staat open voor atleten in de leeftijd van 13 tot en met 18 jaar die zich verder willen ontwikkelen als beginnend topsporter. De regiotraining bestaat uit weekendtrainingen en vormt de voorbereiding op instroom in het RTC-programma. De NTB kent een regiotraining op zeven plekken in Nederland, waarvan er vijf gekoppeld zijn aan een RTC.²⁵

De daadwerkelijke selectie voor een bond begint bij een leeftijd van 16 jaar. Vanaf de leeftijd van 16 jaar kan een atleet namelijk in een Regionaal Trainingscentrum (RTC) instromen. Het RTC opleidingsprogramma leidt atleten op tot topsporter en loopt tot en met een leeftijd van 19 jaar met een uitloop tot en met 21 jaar. Dat laatste hangt vaak af van het (verloop van het) onderwijs. De atleten

²³ Zie bijvoorbeeld: Criteria NTB selecties 2020-2021 en 2021-2022.

²⁴ Die voor een groot deel is gebaseerd op 'de reis naar het podium' van NOC*NSF, zie NOC*NSF, [Talentontwikkeling](#).

²⁵ NTB, [Regiogroepen](#).

die vervolgens uit het RTC stromen, gaan door naar het NTC, kiezen ervoor om buiten het NTC verder te gaan, of stoppen met topsport wanneer zij niet (meer) kunnen voldoen aan de criteria van de NTB.²⁶

De NTB kent momenteel vijf regionale trainingscentra door heel Nederland voor (potentiële) topsporters. Dat begon in 2011 met de RTC's in Almere en Sittard en later kwamen daar nog drie RTC's bij in Alkmaar, Tilburg en Utrecht.

De RTC's faciliteren een fulltime programma, waarbij minimaal vijf dagen per week onder begeleiding van een talentcoach wordt getraind.²⁷ De RTC's faciliteren ook een parttime programma in het weekend voor atleten die (te) ver van een RTC-locatie wonen en niet in de gelegenheid zijn om iedere dag te komen. Wat betreft trainingsomvang kan er verschil zijn tussen het fulltime en parttime programma, maar dat hoeft niet. De atleet kan namelijk in zijn eigen omgeving dagelijks het trainingsprogramma van de RTC-coach uitvoeren waarbij de RTC-coach dus nog steeds (deels) de regie over de training van de atleet heeft.

3.3.4 Nationaal Trainingscentrum (NTC)

Volgens de route van de NTB zou een atleet vanuit het RTC de overstap moeten maken naar het gecentraliseerde topsportprogramma dat wordt gefaciliteerd in het Nationaal Trainingscentrum (NTC).²⁸ Sinds 2007 heeft de NTB een NTC in Sittard waar de nationale selectie van triatleten samen traint en de mogelijkheid krijgt om dat te combineren met wonen en studeren.

Faciliteiten

De (trainings)faciliteiten die de NTB de afgelopen jaren biedt in Sittard liggen vast in het Faciliteitenplan dat de NTB jaarlijks opnieuw vaststelt en publiceert. We volstaan hier met een opsomming van slechts enkele trainingsfaciliteiten. Zo maken de atleten momenteel gebruik van zwembad De Nieuwe Hateboer in Sittard voor hun zwemtraining. Voor de hardloop- en wielrentraining kunnen de atleten gebruik maken van de (heuvelachtige) omgeving en de faciliteiten van de Sportzone Limburg. Voor de krachttraining kunnen de atleten gebruikmaken van het krachtthunk op Watersley. Verder zijn er onder meer een huisarts, fysiotherapeut en voedingsdeskundige op afroep verbonden aan het NTC.

Zoals eerder genoemd, kent de NTB ook een RTC in Sittard. De trainingen en faciliteiten van het NTC en het RTC Sittard worden zoveel als mogelijk gecombineerd.

Weekendprogramma

Momenteel bestaat het 'weekendprogramma' uit alle RTC-atleten die gedurende enkele weekenden en/of vakanties naar het NTC komen om mee te trainen met de RTC- en NTC atleten in Sittard. Voorheen kende de NTB ook een NTC junioren-selectie. Later, tussen 2016 en 2018, werd dat een selectie junioren 'talentontwikkeling internationaal racen' die tijdens een weekendprogramma met de NTC-atleten in Sittard mee trinden. Momenteel bestaat dat programma niet meer in die vorm en wordt de structuur van de RTC's aangehouden waardoor atleten dichterbij huis kunnen ontwikkelen en trainen met hun coach. Zij komen wel een aantal weekenden en/of vakanties naar het NTC.

---

²⁶ Zie ook hoofdstuk 7.

²⁷ Het fulltime programma is een vast programma dat qua omvang varieert per seizoen van 12 tot 20 uur per week. De omvang en intensiteit van het programma wordt opgebouwd, mede op basis van wat passend is bij de atleet. Het programma van een eerstejaars RTC-atleet kan er dus anders uitzien dan dat van een derdejaars RTC-atleet.

²⁸ NTB, Meerjaren opleidingsplan triathlon talentontwikkeling en topsport 2020.

3.3.5 Wedstrijdcategorieën

De kalenderleeftijd bepaalt in welke leeftijdscategorie de atleet uitkomt.²⁹ World Triathlon kent de volgende wedstrijdcategorieën: junioren, onder 23-jaar en elite³⁰. De junioren-categorie loopt vanaf 16 tot en met 19 jaar. Vanaf een leeftijd van 20 jaar start de categorie 'onder 23-jaar'. Wanneer de atleet 24 jaar wordt, valt diegene in de elite-categorie. Atleten in de 'onder de 23 jaar'-categorie kunnen ook al meedoen aan elite-wedstrijden, hetgeen in de praktijk, waar mogelijk, ook gebeurt.

3.3.6 Ranking- en wedstrijdssysteem

Voor de NTB en zijn topsporters is het systeem van World Triathlon en de bijbehorende ranking(s) leidend en bepalend. Het voert te ver om het ingewikkelde systeem van wedstrijden, punten en ranking hier volledig uiteen te zetten. In par. 7.3 komt het systeem op hoofdlijnen aan bod.

3.4 (Inter)nationale sportstructuur

Het hoogste internationale bestuursorgaan is World Triathlon. De Europese bond heet de European Triathlon Union (ETU). In Nederland is de Nederlandse Triathlon Bond (NTB) het landelijk overkoepelend orgaan voor de behartiging van de belangen van onder meer de triathlonsport. Verder zijn in het kader van dit onderzoek organen als NOC*NSF en - als onderdeel daarvan - het Centrum Veilige Sport Nederland (CVSN) relevant.

3.4.1 World Triathlon

World Triathlon is het internationale bestuursorgaan voor de triathlonsport en alle gerelateerde multisporten³¹ wereldwijd. Opggericht in 1989 als de International Triathlon Union (ITU), nam het bestuursorgaan in oktober 2020 officieel de naam aan van 'World Triathlon'. World Triathlon is erkend door het Internationaal Olympisch Comité (IOC) en het Internationaal Paralympisch Comité (IPC). Momenteel zijn er 172 nationale federaties (bestuursorgaan van triathlon in elk land) aangesloten bij World Triathlon, waaronder de NTB. World Triathlon is gestructureerd in vijf continentale regio's die ieder een eigen Continental Championship en Continental Cup Series bieden.

3.4.2 European Triathlon Union

De European Triathlon Union (ETU) is het Europese bestuursorgaan voor de Olympische triathlonsport en alle gerelateerde multisporten. De ETU wordt door World Triathlon erkend als de continentale confederatie in Europa. De operationele naam is Europe Triathlon. Momenteel zijn er 47 nationale federaties aangesloten bij Europe Triathlon, waaronder de NTB.

3.4.3 NOC*NSF

De NTB is lid van NOC*NSF. NOC*NSF is enerzijds de koepelorganisatie voor de sportbonden in Nederland en anderzijds de organisatie die Nederland vertegenwoordigt in het Internationaal Olympisch Comité. Triathlon is een Olympische sport. NOC*NSF draagt de verantwoordelijkheid voor de uitzending van atleten naar de Olympische Spelen. Nederland nam tijdens de Olympische Spelen in Tokio (2021) met twee vrouwen deel aan de individuele afstand en met twee vrouwen en twee mannen deel aan de Mixed Team Relay.

---

²⁹ NTB, Meerjaren opleidingsplan triathlon talentontwikkeling en topsport 2020.

³⁰ Ook wel senioren-categorie genoemd.

³¹ Een multisport is een sport is die uit meerdere disciplines bestaat.

NOC*NSF heeft een top 10-ambitie, inhoudend dat het met de sportbonden de ambitie heeft om met Nederland bij de beste tien topsportlanden van de wereld te horen. Om die ambitie te kunnen blijven verwezenlijken, bouwt NOC*NSF aan 'hoogwaardige topsport- en opleidingsprogramma's'.³²

NOC*NSF ondersteunt (potentieel) succesvolle topsportprogramma's met topsportgelden. Voor de verdeling van de topsportgelden maakt NOC*NSF een selectie uit alle topsportprogramma's van de aangesloten sportbonden.³³

De focus ligt op (de potentie om te) presteren. Topsportprogramma's die niet binnen deze focus vallen of niet aan de criteria voldoen ontvangen minder steun. De NTB ontvangt financiering voor het Olympisch programma van NOC*NSF.³⁴ Ook ontvangt de NTB subsidie van NOC*NSF voor het talentontwikkelingsprogramma mits de NTB voldoet aan de regels en criteria van NOC*NSF.

Prestatiemanagers en experts

Prestatiemanagers en experts vanuit NOC*NSF adviseren en ondersteunen de coaches en technisch directeur van de bonden bij de ontwikkeling en uitvoering van de topsportprogramma's. Zo is er vanuit NOC*NSF een specifieke prestatie manager voor de NTB beschikbaar. Deze adviseert en ondersteunt de technisch directeur van de NTB en toetst of het topsportprogramma van de NTB aan de regels en richtlijnen van NOC*NSF voldoet.³⁵

3.4.4 Het Centrum Veilige Sport Nederland

Het Centrum Veilige Sport Nederland (CVSN) is de opvolger van het Vertrouwenspunt Sport. Het CVSN is een organisatieonderdeel van NOC*NSF en is er voor iedereen in de sport die vragen of twijfels heeft over de veilige sportomgeving en/of een melding wil doen. Het CVSN beschikt over meerdere vertrouwenspersonen die luisteren, meedenken en begeleiden bij incidenten en helpen bij/naar een oplossing. Daarnaast is het CVSN een kenniscentrum voor sportverenigingen en bonden, zorgt het voor de uitvoering van beleid, het geven van advies en voorlichting en helpt het CVSN met preventie van - en begeleiding bij - incidenten.³⁶

3.4.5 Nederlandse Triathlon Bond (NTB)

De NTB - opgericht in 1987 - vertegenwoordigt de belangen van 139 triathlonverenigingen, 92 organisaties van evenementen en de ca. 11.000 leden (individueel of in verenigingsverband) en op jaarbasis circa 27.000 daglicentiehouders.³⁷ De NTB is aangesloten bij NOC*NSF, Europe Triathlon en de World Triathlon. De NTB overkoepelt alle combi duursporten³⁸ in Nederland. Triathlon is - in Nederland - een kleine sport. Ter illustratie: In totaal heeft de NTB zo'n 370 jeugdleden in de leeftijd van 6 jaar tot en met 19 jaar. De governancestructuur van de NTB komt in hoofdstuk 9 aan bod.

---

³² Zie voor de pijlers [de website van NOC*NSF](#).

³³ NOC*NSF, [Topsportstrategie en -financiering](#).

³⁴ De toekenning van topsportgelden van NOC*NSF aan de NTB betrof in 2021 een bedrag van 385.000 euro (zie ook: NOC*NSF, Toekenningen programma's bonden en topsportcentra 2021).

³⁵ Zie [de website van NOC*NSF](#).

³⁶ CVSN, [Over CVSN](#).

³⁷ NTB, [Wie we zijn en wat we doen](#).

³⁸ Ook wel multisporten.

4. Gedragingen en ontwikkelingen (voorvallen, situaties en systemen)

Dit hoofdstuk gaat in op de onderzoeksvraag: 'Welke voorvallen of situaties hebben zich in het verleden voorgedaan in het NTC en welke gevolgen hadden deze voor betrokkenen (zie aanbeveling 12 uit het Fijbes-rapport)?'

Respectievelijk komen de volgende onderwerpen aan bod: het NTC Sittard als woon-, leef- en trainingslocatie (par. 4.1), maatschappelijke ontwikkeling (par. 4.2) en grensoverschrijdend gedrag (par. 4.3). Per thema worden situaties, voorvallen en systemen beschreven aan de hand van de interviews, documenten en het vragenlijstonderzoek. Aan het eind volgt een paragraaf met bevindingen (par. 4.4).

4.1 Het NTC Sittard als woon-, leef- en trainingslocatie

4.1.1 Accommodatie voor atleten

De NTB biedt atleten die tot de NTC of RTC selectie behoren de mogelijkheid om in Sittard te komen wonen. Mede vanwege de trainingsomvang, adviseert de NTB om gebruik te maken van die mogelijkheid.

De woonsituatie van atleten die aan het topsportprogramma in Sittard deelnemen, is gedurende de periode van 2007-2021 een aantal keer veranderd. Zo woonden atleten eerst - tussen 2007 en 2010 - in een (gemengd) atletenhuis en later in twee atletenhuisen; één voor vrouwen en één voor mannen. Deze woningen lagen in een woonwijk in Sittard. Omdat de woonsituatie na verloop van tijd onprettig werd door bijvoorbeeld onderling pestgedrag en ruzies, faciliteerde de NTB vanaf 2010 individuele studio's in het centrum van Sittard nabij het treinstation. In eerste instantie volgden de meeste atleten dat advies op. Voor sommigen bleek die locatie prettig omdat zij een eigen leefruimte kregen, omdat het zich in het centrum van Sittard bevond en het reizen makkelijker werd. Anderen voelden zich na verloop van tijd eenzaam of maakten zich zorgen over de coffeeshop die zich na enige tijd vestigde onder de studio's. Mede wegens dat laatste werd er vanaf 2016 een nieuwe woonlocatie aangeboden.

In 2016 kwam er een atletenhuis beschikbaar voor mannen en vrouwen gezamenlijk; dit keer op de locatie Watersley Sports & Talentpark.³⁹ In het atletenhuis ontstonden opnieuw onderlinge conflicten.

Later kwamen er op Watersley individuele studio's beschikbaar waar een deel van de atleten ging wonen. Vanaf dat moment werd de groepsaccommodatie, in de zin van een atletenhuis, enkel nog aangeboden voor kortdurend verblijf in afwachting van een studio. De studio's waren dan ook niet alleen beschikbaar voor triatleten maar ook voor (top)sporters uit andere sporten.

De omgeving Watersley wordt door atleten ervaren als enerzijds geïsoleerd en afgelegen, maar anderzijds als een mooie en goede omgeving voor fietsen en hardlopen. Een voordeel van Watersley, genoemd door een atleet, is dat het een rustige locatie is waar atleten zich kunnen concentreren op

---

³⁹ Watersley is een woon- en sportcampus waar topsporters uit verschillende disciplines (uit zowel binnen- als buitenland) verblijven.

de sport. Andere atleten missen op Watersley echter juist de mogelijkheid om andere dingen naast de sport te doen en afleiding te zoeken.

4.1.2 Trainen in het NTC versus daarbuiten

Hoofdstuk 3 beschrijft wat het topsportprogramma inhoudt. De bijzonderheid van de locatie Sittard is gelegen in het heuvelachtige landschap, hetgeen waardevol kan zijn voor wielrentrainingen. De meerwaarde van Watersley als sportcampus is volgens diverse stafleden dat atleten zich op een plek bevinden die uitsluitend op sport gericht is. De atleten wonen op een locatie met (onder meer) andere triatleten, hetgeen groepstrainingen met atleten van eenzelfde niveau mogelijk maakt.

De missie die de NTB heeft geformuleerd met betrekking tot het topsportprogramma klinkt als volgt: *“De Nederlandse Triathlon Bond is de organisatie, die voor getalenteerde atleten faciliteiten creëert en activiteiten organiseert, om een geselecteerde groep op het hoogste niveau te kunnen laten acteren en presteren.”*⁴⁰ Om die missie te volbrengen voert de NTB naar eigen zeggen met het NTC Triathlon een World Class Performance programma uit.⁴¹

Toch trainden drie van de vier atleten uit de Olympische selectie van 2021 niet of zelden in het NTC. Dat is echter, ondanks de bovengenoemde ambitie van de NTB, geen uitzonderlijke situatie. Zo zijn er ook in het verleden atleten uit de Olympische selectie die er na enige tijd voor kozen om buiten het NTC verder te gaan. Dat geldt overigens niet alleen voor atleten uit de Olympische selectie maar ook voor enkele atleten uit de zogenaamde NTC-selectie.

Stafleden verklaren dat het NTC moet worden gezien als opleidingsinstituut en dat het een natuurlijke route voor oudere en/of meer ontwikkelde atleten is om na verloop van tijd elders te gaan trainen. In een bepaalde fase van het leven en/of van de sportcarrière, wil een atleet zelf kiezen waar en met wie hij woont en traint. Op dat moment, zo geven deze stafleden aan, stroomt de atleet uit het NTC, maar blijft hij verbonden aan het topsportprogramma door regelmatig trainingen in het NTC te volgen en/of door te blijven werken met een aan het NTC verbonden coach. Er zijn daarnaast ook atleten die ervoor kozen om losstaand van de NTB, volledig op eigen kracht te trainen met een zelf uitgekozen trainingsgroep.

De atleten die buiten het NTC (gaan) trainen noemen diverse redenen. Zo zouden de voorzieningen elders even goed of beter zijn, willen zij werken met een andere coach of trainingsgroep (soms in het buitenland) of willen zij trainen in de buurt van waar zij wonen elders in het land. Sommigen benoemen dat de kwaliteit van de coaching in het NTC voor hen tekortschoot of dat de vervelende sfeer in het NTC ten grondslag lag aan hun keuze om ergens anders te gaan trainen.

4.1.3 Wonen en leven in het NTC Sittard

Atleten kwamen tot enkele jaren terug op jongere leeftijd naar Sittard dan nu. In meerdere gevallen waren de atleten toen 15, 16 of 17 jaar oud. Inmiddels is de gemiddelde leeftijd verschoven naar 18 tot 19 jaar. De NTB wil dat jonge atleten zich langer sportief, maar ook mentaal ontwikkelen in hun thuisomgeving en eerst hun middelbare school afmaken voordat zij naar Sittard komen.

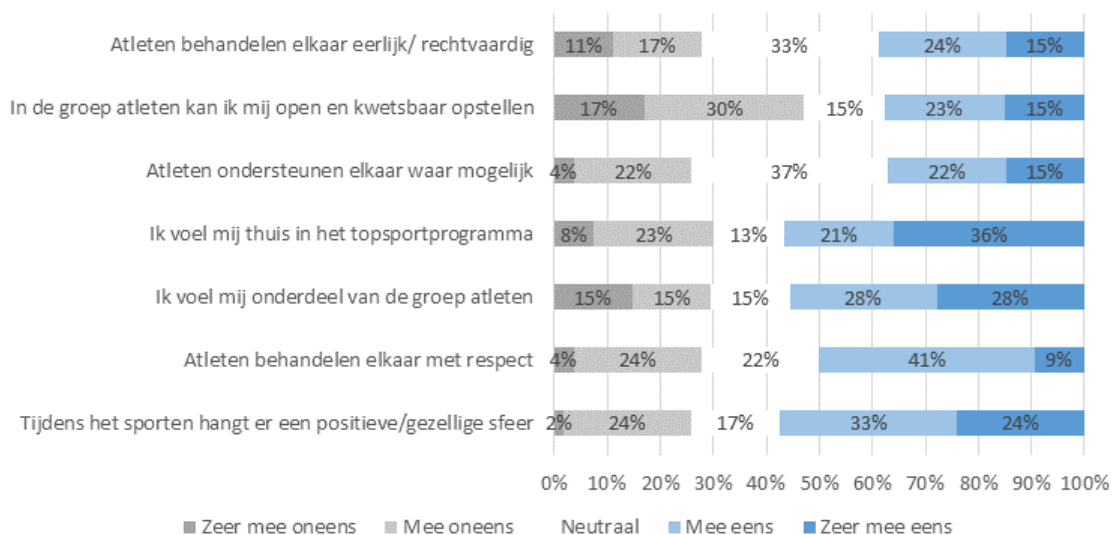
---

⁴⁰ NTB, Missie, visie, waarden en cultuur Topsport TriathlonNL.

⁴¹ Zie bijvoorbeeld: NTB, Informatie en voorziening Triathlon selecties seizoen 2021.

Voor nagenoeg alle atleten is het de eerste keer dat zij op zichzelf gaan wonen. Zij komen vanuit heel Nederland naar Sittard. De meesten missen een groot deel van hun eerdere sociale en familiale leven dat zich dan op behoorlijke afstand van hun nieuwe woonomgeving bevindt. De atleten moeten zelfstandig leren leven en omgaan met financiën. Bovendien gaan zij voor het eerst met leeftijdgenoten samenwonen en moeten zij leren omgaan met de daarbij behorende sociale groepsprocessen. Voor velen was dit ook het moment dat zij begonnen met een studie. De verhuizing naar Sittard is echter vooral de start van een fulltime carrière als atleet op hoog niveau, inclusief de daarbij behorende trainingen, wedstrijden en reizen. Voor veel atleten is dit een hele dynamische en intensieve periode.

Figuur 4.1 laat zien dat een deel van de atleten die de vragenlijst heeft ingevuld zich op zijn gemak voelde in de groep en in het programma. Een ander deel van de atleten deelde dit gevoel echter niet. Zo geeft slechts 37% van de atleten een positief antwoord op de stelling 'atleten ondersteunen elkaar waar mogelijk' en durft 47% van de atleten zich in de groep niet open en kwetsbaar op te stellen. Anderzijds geeft ook 57% aan dat er tijdens het sporten een positieve en gezellige sfeer hangt.

Figuur 4.1: In hoeverre is men het eens met de stellingen.

Het samenwonen in atletenhuizen (in twee periodes) leidde voor een deel van de atleten tot conflicten, hetgeen mede reden was voor de NTB om de woonsituatie te veranderen. Zie meer over pestgedrag in paragraaf 4.3.

4.1.4 Begeleiding

Tot 2016 was er een wooncoach/studiecoördinator beschikbaar voor de atleten van het NTC. Toen de betreffende medewerker met pensioen ging, hield dit op omdat er onvoldoende financiële middelen waren voor het voortzetten van de functie. Het faciliteitenplan laat zien dat de sportpsycholoog de taak van leefstijlcoach vanaf 2017 op zich nam. Hij heeft in die hoedanigheid groeps gesprekken geleid om de spanningen in de atletenhuizen te bespreken en om tot groepsafspraken te komen. Dit gebeurde in 2016 en 2017 toen de groepsaccommodatie in Watersley voor het eerst werd bewoond. Meer over het functioneren van de sportpsycholoog staat in paragraaf 6.1.6.

Veel atleten misten desondanks begeleiding bij het wonen en leven, waaronder ook het volgen van een studie; begeleiding die ze wel verwacht hadden te krijgen: *“Ik werd in die opzichten aan mijn lot overgelaten.”* Enkele atleten geven aan dat zij geen steun ervoeren. Het was voor hen ook niet duidelijk wat de studietoelichting (voor 2016) bijvoorbeeld precies deed/voor hen kon betekenen. Een atleet vertelt: *“Ik moest het vooral zelf uitzoeken.”*

Zo'n zes atleten voelden zich ontmoedigd om naar hun ouderlijk huis te gaan in het weekend. Ook is er een atleet die zich hierin niet gehinderd voelde.

Atleet: *“Ik zag mijn ouders en vrienden van thuis nooit. De anderen konden in het weekend naar huis. Maar ik moest in Sittard blijven. Daardoor bleef ik daar soms wel drie maanden zonder dat ik mijn familie en vrienden zag. Ik had verder ook geen vrienden in Sittard.”*

Atleet: *“Elk weekend wilde ik naar huis, maar dat werd vaak verhinderd door de trainer. Sittard was de plek waar je nu woont, [aantal] uur reizen naar huis was te zwaar.”*

Coach: *“Ik merkte dat de atleten in de weekenden vaak naar huis gingen. In eerste instantie stond mij dit tegen, maar ik begreep al gauw dat ze dit deden voor hun eigen gemoedsrust. Het is in mijn ogen dus goed als atleten af en toe naar huis gaan, maar het is niet wenselijk om ieder weekend te gaan omdat trainingsregelmataat belangrijk is om als atleet goed te presteren.”*

Het wekelijkse trainingsschema gaat door op zaterdag. De aanwijzingen van stafleden en coaches om in de weekends in Sittard te blijven om te trainen werden als dwingend ervaren door meerdere atleten. En wanneer zij toch een keer naar huis gingen en een of meerdere trainingen misten, was het merkbaar dat het niet gewaardeerd werd door een opmerking als *“goh, je bent er een keer”*. Enkele van die atleten vertellen dat er zwaarwegende (emotionele) redenen waren om naar huis te gaan, hetgeen bekend was bij de staf. Desondanks leek daar geen begrip voor te zijn en kregen zij regelmatig te horen dat naar huis gaan, hun trainingsschema niet ten goede kwam.

4.2 Maatschappelijke ontwikkeling

Zoals eerder beschreven was er tot eind 2016 een studietoelichting beschikbaar. De NTB adviseert atleten over het volgen van een studie en het kiezen van een school. Vanaf 2017 bevat het jaarlijkse Faciliteitenplan een passage over de combinatie van studie en topsport, oftewel de ‘duale carrière’:

“Je weet dat je studie en topsport alleen kan combineren, wanneer je je studie uitsmeert gedurende een langere periode.” Ook benoemt de NTB de optie van het ‘bevrozen’ van de studie voor enkele jaren ten behoeve van de sport. De passage sluit af met het punt: *“Sport staat als nummer 1 in je agenda, evenals je herstel. Daaromheen plan je je onderwijs. Hier kan de studietoelichting van het NTC of RTC bij helpen.”*

In het Meerjarenopleidingsplan (2020) schrijft de NTB onder meer het volgende:

“De combinatie topsport en onderwijs kan op een gegeven moment onder druk komen te staan en is uiteindelijk niet fulltime te combineren op topniveau. De NTB adviseert haar talenten om zoveel als mogelijk is gebruik te maken van een LOOT school zodat sport en studie goed te combineren is. Ook bij

niet-LOOT scholen (topsportvriendelijke scholen) is in overleg vaak veel mogelijk. (...) School en sport combineren is goed mogelijk. In overleg met de topsportcoördinator van school moeten afspraken worden gemaakt over te volgen lessen en mogelijk tot verschuiven van tentamens en examens.”⁴²

Dertien atleten en vier stafleden geven aan dat het in hun ogen belangrijk is om ook te studeren omdat slechts een klein deel van de atleten de echte top haalt en er na een topsportcarrière ook nog een ‘ander leven’ volgt. Ook geven zij aan dat het volgen van een studie zorgt voor ‘afleiding’ en ‘sociale contacten’ buiten de topsportomgeving. Echter, meer dan tien atleten geven aan dat zij beperkte ondersteuning kregen van de NTB bij het combineren van het topsportprogramma met een studie. Zij voelden zich in ieder geval niet gestimuleerd. Sommigen geven aan dat hen werd aangeraden om een studie te volgen in de buurt van Sittard of een studie van een ‘lager’ niveau te kiezen, terwijl dat vaak niet overeenkwam met wat zij zelf graag wilden.

Atleet: “Ze probeerden ervoor te zorgen dat ik een hbo-opleiding ging doen in plaats van een universitaire studie. De reden hiervoor was dat hbo-opleidingen op een lager niveau waren en dichterbij Sittard. Ik wilde dat niet, want ik wilde een [type] studie doen en de dichtstbijzijnde universiteit daarvoor was in [stad]. Ik heb er hard voor moeten vechten om een studie te doen.”

Toch kozen sommige van hen ervoor om, op basis van het advies dat de NTB hen gaf, op een ‘lager niveau’ te studeren. Meerdere atleten geven zelfs aan dat zij werden ontmoedigd om überhaupt een studie te volgen. Dit werd atleten verteld tijdens gesprekken voorafgaand aan de komst naar het NTC of wanneer zij een studie moest kiezen terwijl zij al in het NTC traiden. Een enkele atleet heeft ervoor gekozen om niet naar het NTC te gaan omdat het niet te combineren was met de studie van zijn keuze.

Uit de interviews blijkt dat het thema de afgelopen jaren iets meer ‘positieve’ aandacht kreeg, met name sinds de komst van de hoofdcoach talentontwikkeling (2018). Desondanks zijn er nog steeds atleten die aangeven dat zij ook de afgelopen jaren weinig steun (en soms zelfs ontmoediging) ervoeren bij het volgen van een studie. Met name de technisch directeur, de bondscoach en de headcoach worden door atleten genoemd als personen die lieten merken dat zij het volgen van een (universitaire) studie niet steunden.

Atleet: “Mijn beeld is dat ze je in Sittard wegsturen wanneer je een opleiding volgt. Als je ervoor wilt gaan, moet je alles opofferen. [De technisch directeur] zei dat ook wel eens. Ik vind dat [de technisch directeur] daar deels gelijk in heeft, maar dat behoor je niet tegen jongeren te zeggen, want niet iedereen haalt de top.”

Atleet: “Ik ben hiermee [studie] na het eerste jaar gestopt. Het werd destijds vanuit de NTB afgeraden om te gaan studeren. Ik heb tot op heden nog steeds spijt dat ik niet heb doorgezet om een studie te doen.”

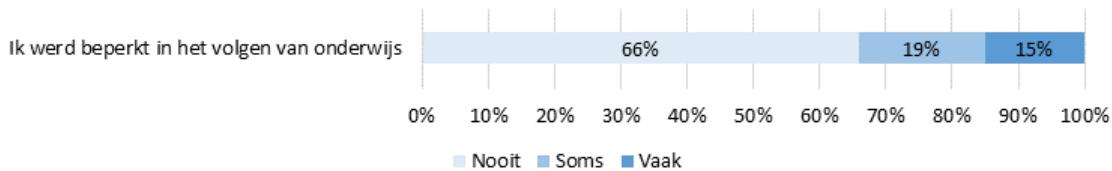
Atleet: “In [jaar] wilde ik een studie op de universiteit beginnen. Dat was volgens de bond de domste keuze die ik kon maken. [Technisch directeur] en [bondscoach] raadden me dit echt af, want volgens hen was het fysiek een te grote belasting en zou ik de top dan niet halen.”

---

⁴² NTB, Meerjaren opleidingsplan triathlon talentontwikkeling en topsport 2020.

Enkele atleten vertellen dat als er iets niet goed ging, de coaches lieten merken dat zij het volgen van een studie als oorzaak zagen:

Atleet: *“Altijd als er iets niet goed ging, werd dat afgeschoven op de studie. Het voelde steeds alsof ze wilden dat ik zou stoppen met mijn studie.”*

Figuur 4.2: Antwoord op de stelling ‘Ik werd beperkt in het volgen van onderwijs’.

Zo’n 34% van de atleten die de vragenlijst hebben ingevuld, geeft aan dat zij zich beperkt hebben gevoeld in het volgen van onderwijs. Dit ondersteunt de atleten die tijdens de interviews aangaven zich zo gevoeld te hebben.

Er zijn ook enkele atleten die aangeven zich niet belemmerd te hebben gevoeld door de NTB om te gaan studeren of werken naast hun topsportcarrière. Ook staf en directie geven aan dat zij het volgen van een studie niet hebben ontmoedigd, en dat zij in sommige gevallen enkel aangaven dat atleten waakzaam moesten zijn voor de druk(te) die de combinatie van een (fulltime) studie met het topsportprogramma met zich zou meebrengen.

Stafid: *“Het wordt lastig wanneer een atleet bijv. zijn/haar universitaire opleiding fulltime wil volgen, fulltime – denk aan 20 tot 30 uur trainen – te sporten en daarnaast nog sociale contacten te hebben. Dat gaat niet samen want dan mislukt ofwel de opleiding, ofwel de topsportcarrière of diegene heeft helemaal geen sociale contacten. Daarover voer ik aan de voorkant gesprekken met atleten over hoe zij denken hun opleiding in te gaan richten.”*

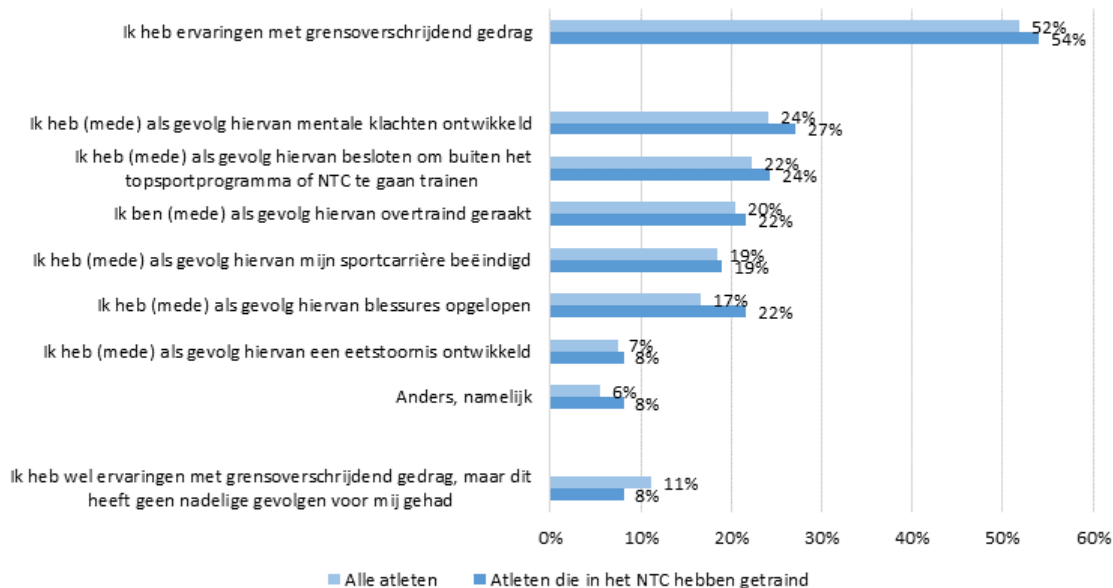
4.3 Grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdend gedrag is elke vorm van verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag met een (al dan niet seksuele) connotatie (duiding) dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast, in het bijzonder wanneer een gewelddadige, manipulatieve, bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende, of kwetsende situatie wordt gecreëerd. Onder grensoverschrijdend gedrag wordt in ieder geval verstaan: belediging, pesten, discriminatie, iemand bespotten vanwege uiterlijk of gedrag (par. 4.3.1), agressie en geweld (par. 4.3.2), psychische of emotionele mishandeling (par. 4.3.3), omgang met blessures en overtraindheid (par. 4.3.4), het aanzetten tot onverantwoord gewichtsverlies (par. 4.3.5) en seksueel grensoverschrijdend gedrag (par. 4.3.6).⁴³

Figuur 4.3 geeft het aantal atleten weer dat te maken had met grensoverschrijdend gedrag en wat daarvan de gevolgen zijn. Er zijn twee groepen onderscheiden; alle atleten die de vragenlijst hebben beantwoord en atleten die in het NTC hebben getraind. Uit de antwoorden blijkt dat 52% van alle atleten een of meerdere ervaringen heeft met grensoverschrijdend gedrag. Van de atleten die in het

⁴³ Deze vormen van grensoverschrijdend gedrag volgen uit art. 4 van het Algemeen Tuchtreglement ISR.

NTC hebben getraind, heeft 54% (ruim de helft van de atleten in het NTC) minimaal één vorm van grensoverschrijdend gedrag meegemaakt. Kijkend naar de gevolgen van het grensoverschrijdend gedrag, ervaart slechts een kleine groep hiervan geen nadelige gevolgen. De meest genoemde nadelige gevolgen onder de NTC-atleten zijn: het ontwikkelen van mentale klachten (27%), besloten om buiten het topsportprogramma of buiten het NTC te gaan trainen (24%), overtrainedheid (22%) of het oplopen van blessures (22%).

Figuur 4.3: In hoeverre is men het eens met de stellingen.

4.3.1 Belediging, pesten, bespotten, groepsvorming en uitsluiting

De NTB brengt de meest talentvolle, jonge atleten uit het hele land samen in het NTC in Sittard. Deze jongeren kennen elkaar niet altijd goed en strijden onderling om beperkte selectieplaatsen in wedstrijden. Het samenwonen in atletenhuizen is deels goed gegaan maar heeft ook geleid tot conflicten en pestgedrag. In de periode 2007-2010 en de periode 2016-2020 werden de atleten ondergebracht in groepshuizen. Van de geïnterviewde atleten beschrijven negentien atleten roddelen, groepsvorming of pesterijen en veertien atleten dat zij zelf zijn gepest of buitengesloten. Er zijn ook drie atleten die dit niet hebben meegemaakt of gezien. Spanningen zijn mede de reden waarom de woonsituatie twee keer is aangepast naar studio's.

Atleet: “[De destijds nieuwe coach] heeft heel erg onderschat hoe destructief de relatie tussen de meiden was en hoe moeilijk het is om dat te helen. Het is hem ook niet gelukt.”

Atleet: “(...) werd ik tijdens lange fietsritten ook weleens achtergelaten. Dit laat ook zien dat het groepsgevoel niet groot is. Er wordt tijdens het fietsen bijvoorbeeld niet gewacht op bepaalde mensen. Het lag er dus ook aan wie je bent of je wel of niet achtergelaten werd tijdens de fietsrit. En niemand van de stafleden of andere atleten heeft hierop gecorrigeerd.”

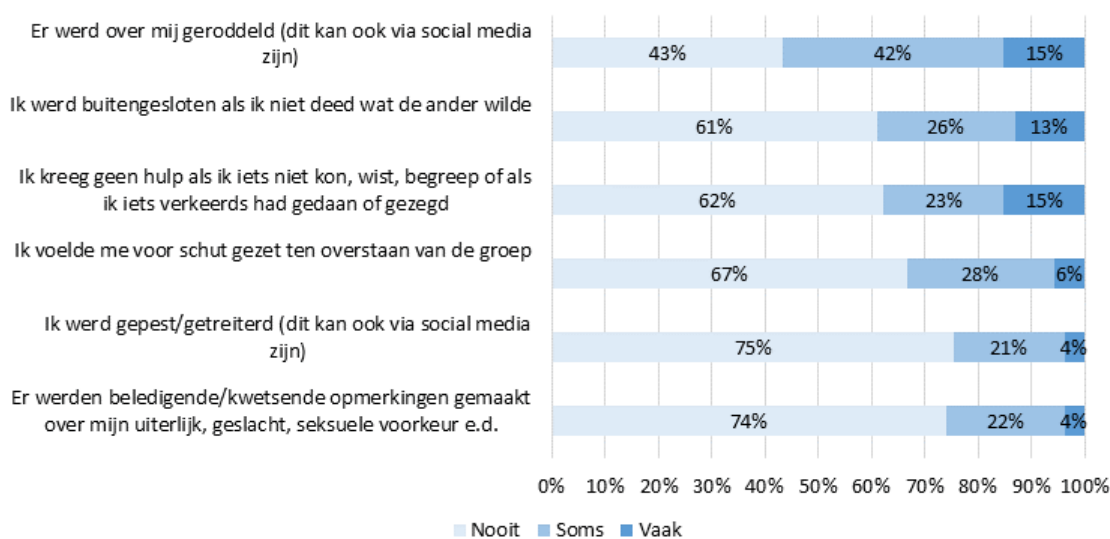
Atleet: “Er werd veel gepest. Maar het deed mij niet zo veel. Anderen zeggen dat ik gepest ben, maar ik voel dat niet zo, omdat het me niet zo veel doet wanneer anderen achter m'n rug over mij praten.”

Atleet: “Iedereen wilde elkaar pakken. Ik deed daar ook aan mee. Zo mochten [mede-atleet] en ik elkaar niet toen we in het NTC trainden en maakte hij vaker vervelende opmerkingen naar mij. Toen hij later minder goed in de groep lag, pakte ik hem ook terug daarmee en maakte ik vervelende opmerkingen naar hem toe. Hij vloog toen op mij af en wilde mij een paar klappen geven. De begeleiding/trainers reageerden daar nauwelijks op en zeiden: ‘dat kan gebeuren’.”

Meer dan de helft van de geïnterviewde atleten geeft aan dat zij structureel zijn gepest of buitengesloten. Daarbij gaat het soms om geroddel en pestgedrag, bijvoorbeeld denigrerende opmerkingen over atleten die in het weekend naar huis gaan. Of om het creëren van een onprettige sfeer door seksistische grappen of door het gesprek te voeren in dialect in het bijzijn van atleten die dat dialect niet spreken. Atleten spreken over een roddelcultuur, een cultuur van elkaar niets gunnen of een toxische omgeving.

De resultaten uit de vragenlijst bevestigen het beeld van een roddelcultuur. In figuur 4.4 is te zien dat 57% van de atleten die de vragenlijst hebben ingevuld, aangeeft dat er over hen geroddeld is. Ook heeft 39% ervaring met het gevoel buitengesloten te worden. 25% van de atleten is wel eens gepest. Van de groep atleten die deze vorm van grensoverschrijdend gedrag heeft meegemaakt, benoemt 67% dat het grensoverschrijdende gedrag is veroorzaakt door een mede-atleet. Ook geeft 67% aan dat het grensoverschrijdende gedrag is veroorzaakt door een (assistent-)trainer, (assistent-)coach of bondscoach. Kortom: als het gaat om deze vorm van grensoverschrijdend gedrag wordt dit even vaak toegeschreven aan mede-atleten als aan (assistent-)trainers en (assistent-)coaches.

Figuur 4.4: In hoeverre is men het eens met de stellingen.

Het NTC en RTC Sittard

Sittard kent naast een NTC ook een RTC. Het onderscheid tussen de RTC en NTC atleten is voor velen vaag. De groep woont en traint grotendeels samen. Ook is een groot deel van de NTC-faciliteiten tevens beschikbaar voor de RTC atleten (dit wordt ook zo gecommuniceerd in het Faciliteitenplan). Het verschil tussen de atleten in Sittard is bijvoorbeeld gelegen in het (al dan niet gratis) mee kunnen gaan met trainingsstages. Toch lijkt het onderscheid vaak op een negatieve manier voelbaar te zijn. Zo zou (een deel van) de NTC atleten neerkijken op de atleten van het RTC. Ook geven sommigen aan dat het

lijkt alsof atleten tegen elkaar werden opgezet. Zo werden er door coaches opmerkingen gemaakt als *'die moet je verslaan'* of *'die ander traint beter dan jou'*. Een atleet zegt daarover: *"Het ging dus minder om elkaar samen beter te maken."* En een staflid stelt: *"Er is geen sprake van een cultuur waarbij de kerngroep tegen de buitenstaanders zegt: 'ik help je en zorg dat je ook beter wordt'. En dat hoort eigenlijk wel bij het trainen samen als groep."*

Velen wijten dat aan het gevoel van onderlinge concurrentie en de toepassing van 'subjectieve' criteria (zie ook hoofdstuk 7).

Ingrijpen door NTB

Het bespotten, pesten en de conflicten waren bekend bij zowel atleten als staf. Er werd door de NTB expliciet aandacht besteed aan het thema. Tijdens een gezamenlijke meeting in 2017 tussen atleten en staf werden nieuwe teamwaarden afgesproken. Onder het kopje 'Open' staat: *"Wij spreken open met elkaar en spreken elkaar direct en respectvol aan. We confronteren elkaar, geven feedback om elkaar te sterken en praten niet achter iemands rug om. (...)."*⁴⁴ Tijdens de groepsbijeenkomsten over conflicten, samenwonen, groepsgedrag, groepsafspraken en teamwaarden werd het thema besproken. Echter, atleten beschrijven deze gesprekken als zijnde onproductief; iedereen zei de juiste dingen en beloofde beterschap, maar zodra de bijeenkomst voorbij was ging het, blijkens de interviews met atleten en coaches, verder als vanouds.

Atleet: *"Om de situatie in het atletenhuis te verbeteren hebben we één of twee keer een gesprek erover gehad met de psycholoog. (...) Hij probeerde ervoor te zorgen dat we met elkaar gingen praten i.p.v. elkaar aanvallen. (...) Tijdens de gesprekken deed iedereen leuk en aardig tegen elkaar, maar zodra het gesprek voorbij was viel iedereen weer terug in zijn/haar oude gewoontes en gedrag."*

Ook de bondscoach gaf aan dat atleten na deze groeps gesprekken weer terugvielen in oud gedrag. Atleten geven echter structureel aan dat ook stafleden deelnemen aan geroddel of niet ingrijpen wanneer er onwenselijke situaties ontstaan. Met name de bondscoach wordt door meerdere atleten genoemd als iemand die een actieve bijdrage levert aan roddelen, pesten en buitensluiten.

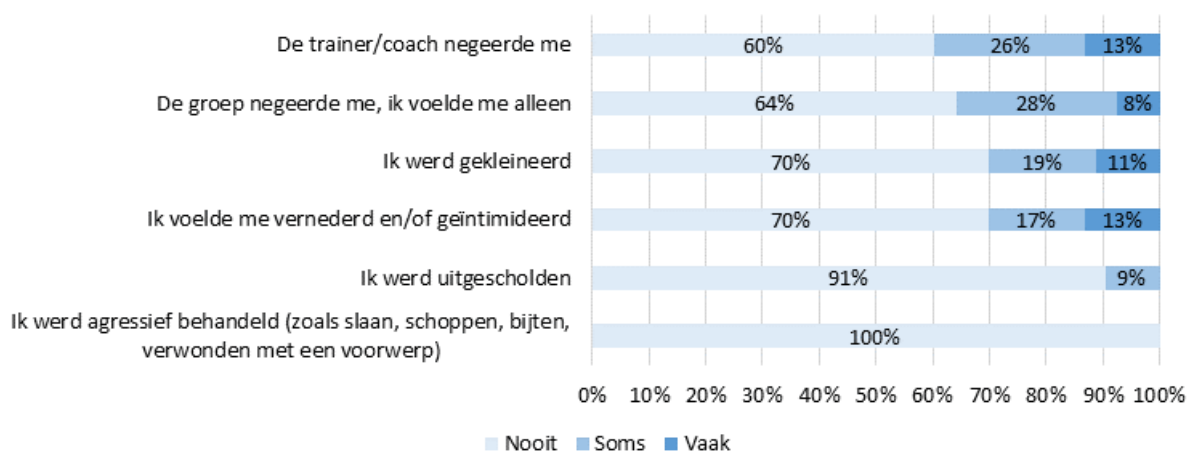
Atleet: *"Er wordt ook zoveel door coaches over atleten gepraat in het bijzijn van atleten. Dat die en die atleet weer geblesseerd is, of echt niet kan zwemmen, dat gaan atleten dus ook over elkaar zeggen."*

Atleet: *"Een voorbeeld is dat [bondscoach] iets zei over [mede-atleet]. Ik heb het toen voor [mede-atleet] opgenomen. Ik vond dat hij het als coach niet kon zeggen tegen mij en daarnaast was het ook nog niet waar. [Headcoach] deed dat ook als het om bepaalde personen ging; dat lag eraan of hij het goed met je kon vinden of niet."*

Atleet: *"Je leeft in een structuur waar het normaal is om een ander uit te schelden. De coach en technisch directeur zaten er soms bij maar grepen niet in. Alsof het normaal is om elkaar zo te behandelen. Dan snap ik ook wel dat atleten elkaar zo gaan behandelen."*

---

⁴⁴ Uit document: NTB, Teamwaarden NTC Sittard, 2017.

Figuur 4.5: In hoeverre is men het eens met de stellingen.

Dat de staf een rol had in de negatieve omgang met elkaar blijkt ook uit figuur 4.5. Daarin is zichtbaar dat 40% van de atleten die de vragenlijst hebben ingevuld, aangeeft dat zij wel eens genegeerd zijn door de trainer/coach (over het functioneren van de coaches en staf, zie hoofdstuk 6).

Geroddel en pestgedrag, zo geven de headcoach, bondscoach en technisch directeur aan, speelden zich grotendeels af buiten hun blikveld. Wanneer zij daar wel zicht op hadden, grepen zij naar eigen zeggen regelmatig in, zowel formeel als informeel. Het pestgedrag gebeurde deels op plekken waar zij niet bij waren zoals in atletenhuizen, de kleedkamer en/of trainingen waar de staf niet aanwezig was. Ook ging het niet altijd om expliciet of verbaal pestgedrag. In de setting van een training kon het bijvoorbeeld gebeuren dat iemand ‘eraf werd gefietst’ wanneer hij het tempo niet kon bijbenen. Wanneer het structureel dezelfde atleet betreft die alleen achter blijft, gaat het over pesten.

4.3.2 Agressie of geweld

Meer dan tien jaar geleden is er sprake geweest van een voorval. Het ging om een conflict tussen atleten dat uitmondde in agressie en geweld. Daarop is door de NTB ingegrepen en heeft de NTB de atleet die geweld toepaste een disciplinaire straf opgelegd. Uit de interviews en de vragenlijst blijkt dat dit voorval een uitzondering betrof. Er zijn uit de interviews geen andere voorbeelden genoemd van (fysieke) agressie of geweld.

4.3.3 Psychische of emotionele mishandeling

Psychische of emotionele mishandeling betreft onder meer het zeer stelselmatig pesten, sociaal isoleren, negeren of nadrukkelijk minachten van iemand. Het overgrote merendeel van de atleten geeft echter aan dat zij niet te maken hebben gehad met psychische of emotionele mishandeling. Een enkeling heeft echter tijdens hun tijd in het NTC zulk zwaar pestgedrag en isolatie ervaren, dat zij dit als psychische of emotionele mishandeling kwalificeren. Het gaat hierbij om atleten die stelselmatig buitengesloten werden door zowel mede-atleten als stafleden. Ondanks dat het gaat om slechts een enkeling die zelf aangeeft dat zij dat ervoeren als psychische/emotionele mishandeling, komen in de interviews veelvuldig kenmerken van vormen van psychische en emotionele mishandeling aan de orde.

Inspelen op emoties

Stafleden, waaronder bondscoach in zowel het recente als het verdere verleden, leken in te spelen op emoties van atleten om zaken gedaan te krijgen. Als een atleet bijvoorbeeld vaker dan gewenst naar huis ging in het weekend, of wanneer hij studeerde en daardoor een training zou missen, werd er gerefereerd aan de wens om een topsporter te zijn, te presteren en de wens om goed binnen de groep te liggen. De atleet zou geen goede topsporter zijn als hij studeerde of naar huis zou gaan. Een atleet vertelt: *“Er was binnen de NTB veel onbegrip voor mijn situatie. De argumenten van ‘je bent er nooit’ kwamen daarom nog harder aan.”* In het geval van slechte trainings- of wedstrijdresultaten, maar ook bij blessures werd benoemd dat de atleet dit aan zichzelf te wijten had doordat hij studeerde of in het weekend naar huis ging.

Omgaan met kritiek (zie ook par. 5.3 en par. 6.5)

Meerdere atleten die kritisch zijn over de NTB geven tijdens de interviews aan dat zij bang waren om dit zelf bij de NTB te melden vanwege de mogelijke consequenties. Zij weten dat de NTB, en met name de bondscoach en technisch directeur, hun sportieve carrière op bepalende wijze kunnen beïnvloeden. Zij vreesden dan ook dat zij bij kritiek geen kansen meer zouden krijgen om verder te komen in hun carrière. Ze noemen voorbeelden van andere atleten die kritiek hebben geuit en die daarna minder kansen dan voorheen leken te krijgen, terwijl in sommige gevallen het niveau van de atleet gelijk bleef.

Atleet: “Eerder durfde ik mijn ontevredenheid niet te uiten. Als je iets zegt tegen de NTB werkt dat in je nadeel. Ook buiten het NTC heb je de NTB nog nodig om het te maken in de sport. Ik durfde bepaalde zaken niet te bespreken omdat ik de NTB te vriend wilde houden. [Atleet] is een makkelijk voorbeeld. Hij sprak zich over bepaalde zaken uit en is daarna niet meer naar de wedstrijden gestuurd, terwijl hij met zijn niveau wel het recht had om daar te staan. (...) Je wist dat als je iets zei, het onder leiding van [technisch directeur] negatieve gevolgen zou hebben.”

Er zijn vijf stafleden die aangeven dat zij de werkwijze in het NTC ter sprake brachten, probeerden deze werkwijze te veranderen of op andere wijze kritiek uitten op het beleid en de werkwijze van de NTB. Hun arbeidscontract is na verloop van tijd niet verlengd of zij zijn zelf weggegaan.

Staflid: “Ik gaf aan dat ik wilde meehelpen en meedenken, maar iedere keer als ik kritiek gaf, werd ik er als het ware buiten geduwd. Zoals het op mij overkwam, zagen [algemeen directeur] en [technisch directeur] mij meer als een bedreiging dan als iemand die hen hielp. Ik zat hierover al jaren geleden met hen om tafel.”

Staflid: “In de coachmeetings voelde je de onveiligheid in de lucht hangen. Coaches die bepaalde zaken niet aankaarten en coaches die met elkaar botsten. Bijvoorbeeld wanneer er werd aangekaart dat het vele trainen niet voor iedere atleet is weggelegd. Dat soort zaken werden van tafel geveegd.”

Atleet: “[Staflid] probeerde wel aanwijzingen te geven en problemen aan te kaarten, maar ik zag dat de rest van de staf ook niet naar hem luisterde. [Staflid] viel buiten de groep van de stafleden omdat hij met een kritische blik naar zaken keek. De gehele staf is vrienden of familie van elkaar. Indien iemand kritiek heeft op één van hen, dan heeft diegene al gauw een probleem met de rest van de staf.”

Deze stafleden schetsen allen een beeld waarbij kritische geluiden niet werden gehoord en de criticasters langzaam maar zeker buiten de deur werden gehouden, tot zij geen werkzaamheden meer hadden of zelf vertrokken. Zo zijn er vele situaties beschreven waarin atleten of stafleden probeerden problemen aan te kaarten. De manier waarop vanuit (met name) door de algemeen directeur en technisch directeur werd gehandeld in zulke gesprekken was gelijksoortig. De problemen werden gemarginaliseerd, weg verklaard, de feiten ontkend, de vraag of wens als buitenissig of niet relevant benoemd of men ging niet werkelijk in op dat wat er gemeld werd. Vrijwel alle in dit rapport benoemde problemen (pestgedrag, onduidelijkheid over criteria en A-statussen, kwaliteit van individuele stafleden) zijn op enig moment gemeld aan de algemeen directeur en/of de technisch directeur. Zowel de technisch directeur als de algemeen directeur hadden naar aanleiding van kritiek vooral de behoefte 'meer uitleg' te geven. Dit blijkt uit vele door hen geschreven documenten (e-mails, WhatsApp-berichten en andere documenten), uit de interviews met hen, maar ook uit interviews met atleten en stafleden die aangeven kritiek te hebben geleverd. De overweging dat de kritiek mogelijk gegrond is, dat de criticus de situatie wel begrijpt maar toch nog steeds kritiek heeft, en dat die kritiek ook gerechtvaardigd kan zijn, komt zelden ter sprake.

Onachtzame omgang met gevoelsleven atleten

Veel atleten vertellen dat zij ongelukkig en eenzaam waren in het NTC. Een deel heeft hier langdurig last van (gehad).

Atleet: "Desondanks heb ik me het merendeel van de tijd wel erg alleen gevoeld. Of dat kwam door het gevoel dat ik kreeg omdat ik meer ging trainen, of dat het lag aan de plek, dat weet ik niet. Er waren tijden dat ik liever thuis was. Er waren ups, maar vaker downs."

Anderen vertonen tekenen van depressie: "Elke dag dat ik opstond, had ik geen zin in de dag. Op een gegeven moment deed ik alles op de automatische piloot. Ik herinner me ook niet meer veel van die tijd omdat mijn dagen er telkens hetzelfde uitzagen. (...) Ik merkte pas hoe verdrietig ik was als ik erop terugkijk."

Een andere atleet beschrijft iets soortgelijks: "Maar ik was al best depressief toen. Dat speelde gedurende het einde van mijn periode als atleet daar. Ik zag mijn vrienden en familie niet en was alleen maar bezig met eten, trainen en slapen. In die tijd was ik heel eenzaam en zat ik alleen maar op mijn kamer films te kijken."

Een zestal atleten voelde zich (deels) tijdens en na hun periode in het NTC depressief en verloren het plezier in de sport: *"Het plezier in de sport was volledig weg."* Sommigen hebben daar tot op de dag van vandaag nog last van.

Een aantal van hen beschrijft dat er binnen het NTC weinig oog was voor hun (mentale) situatie:

"Voor mijn gevoel kon ik tijdens mijn tijd bij het NTC nergens terecht als ik ergens mee zat. Officieel kon ik terecht bij de coaches en de psycholoog. De coaches snaptten niet dat ik mij eenzaam voelde. Zij snaptten niet waar ik mij druk om maakte omdat ik toch op het NTC was om te sporten, en niet om sociale contacten te leggen. Ik heb echter wel met [de psycholoog] een gesprek gehad dat ik mij

eenzaam voelde op het NTC. Ik vond hem niet de aangewezen persoon om iets te delen als ik ergens mee zat.”

“Het voelde alsof de trainingen gewoon gedaan moesten worden, ook al had je mentale problemen en zou trainen niet het beste voor je zijn. Dat inzicht – hoeveel impact het leven heeft op je sport en je prestatie – ontbrak. [Eerdere bondscoach] had dit wel meer dan de andere coaches, maar alsnog te weinig. Hij zag het bij mij pas toen het echt heel erg slecht met mij ging.”

“Ik sta ervoor dat geestelijke gezondheidsproblemen net zo moeten worden behandeld door de coaches als fysieke problemen. Met een enkelblessure laat je iemand niet doortraineren, maar ik moest met mijn eetproblemen, die zichtbaar waren, wel doortraineren. Ik neem het de coaches niet kwalijk, maar het zou anders moeten zijn. Als er sprake is van mentale problemen, dan moet een atleet rust nemen en aan deze blessure werken, ook al is het niet zichtbaar en zit het in je hoofd.”

Er zijn ook enkele atleten die beschrijven dat zij wel passende hulp ontvingen wanneer zij eenzaamheid of depressie ervoeren: *“[De psycholoog] heeft dat heel goed aangepakt, daar ben ik blij mee.”*

4.3.4 Blessures en overtraindheid

Een aantal atleten kampte met blessures en/of overtraindheid. Dat wijten zij mede aan coaches die niet naar hen luisterden en/of hen niet serieus namen. Een atleet is van mening dat de coach(es) dat aan hadden kunnen zien komen: *“(…) zeker als je goed naar de atleet zelf had gekeken en geluisterd (inclusief de huisarts). Maar ik heb het idee dat ze alleen naar de atleten kijken waar het goed mee gaat.”* Een andere atleet vertelt: *“in het begin had ik het gevoel dat ik me niet kon uiten en me sterk moest houden; dat ik een normale, goede atleet moest zijn.”*

De sportethiek die er in de topsport heerst, kan atleten ertoe dwingen om bijvoorbeeld, ondanks de pijn, door te sporten en zelfs als ze geblesseerd of ziek zijn, het herstel negeren of weinig eten.⁴⁵ De atleet zal zelf (bijna) altijd willen doortraineren. De atleet voelt immers druk om te presteren, om doelen te halen en kwalificatiecriteria te halen.

Er werd binnen het NTC een hoge trainingsomvang en trainingsdruk opgelegd door de coaches. Jonge atleten die pas net begonnen in het NTC moesten direct het aantal uren (mee)trainen dat de Olympische selectie trainde. Voor velen betekende dat, dat zij van de ene op de andere dag van 10-15 trainingsuren in de week naar 20-25 uur trainingsuren per week gingen: *“Toen ik op NTC ging wonen, verdubbelden mijn trainingsuren. Alle trainingen waren afgesteld op [Olympische atleten].”*

De trainingsomvang maar ook de trainingsintensiteit was voor deze atleten te hoog en de overgang te zwaar. Bovendien beschrijven atleten en stafleden dat niet ieder lichaam op dezelfde wijze kan en moet trainen om tot de beste resultaten te leiden.

Atleet: *“Rustdagen waren nooit rustdagen. (...) “De trainer had een sterk geloof dat je minstens het ene moet doen om dat te bereiken en anders lukt het niet. (...) Het is hun geloof en niemand is een*

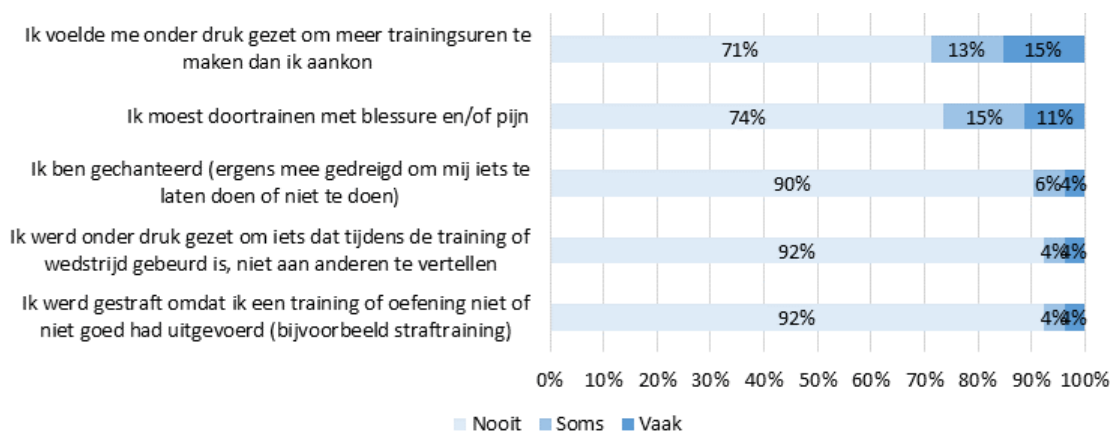
---

⁴⁵ Schubring & Barker-Ruchti, 2020.

uitzondering. Je hebt talent, maar met een bepaald schema kom je er wel; je moet minstens een bepaald aantal uren trainen.”

In de beginperiode van het NTC is een coach aangesproken omdat hij over de grens ging wat betreft de belastbaarheid van de atleten. Toen dit niet verbeterde, is deze coach ontslagen. Een andere coach is ontslagen, volgens één geïnterviewde, omdat hij te veel druk op de atleten legde en niet goed functioneerde. Hieruit blijkt dat de NTB in het verleden heeft ingegrepen wanneer de prestatiedruk en trainingsomvang te hoog werden voor de atleten, en hier op ongezonde wijze mee werd omgegaan.

Een deel van het probleem dat destijds bestond, maar nog steeds lijkt te bestaan, is dat er door coaches te weinig werd gekeken naar leeftijd, niveau, geslacht en belastbaarheid van de individuele atleet. Een citaat van een atleet die begon te trainen in het NTC: *“Ik was een 16/17-jarige (...) met bijna geen loop- of fietservaring. En ik moest meedoen met het generieke programma.”* Ook zijn de trainingen vaak gemengd, waardoor ervaren mannen en onervaren jonge vrouwen samen trainen. De belastbaarheid van deze groepen ligt echter (te) ver uiteen, meent een deel van de atleten. In totaal heeft 28% van de atleten die de vragenlijst hebben ingevuld zich onder druk gezet gevoeld om meer trainingsuren te maken dan zij aankonden. Daarnaast antwoordt 26% van de atleten bevestigend op de vraag of zij moesten doortrainen met blessures en/of pijn.

Figuur 4.6: Antwoord op de vraag ‘Heb je de volgende ervaringen met grensoverschrijdend gedrag weleens persoonlijk meegemaakt?’.

Uit interviews met atleten blijkt dat zijzelf weinig besef hebben van hun fysieke en mentale grenzen. Zij lijken er niet altijd toe in staat zelf aan te geven wanneer een training te zwaar is, noch om acute signalen af te geven over hun fysieke gesteldheid. Jonge atleten hebben nog weinig ervaring en weten vaak nog niet de signalen van overtraindheid of een te hoge prestatiedruk te herkennen. Atleten beschrijven het zelf als dat zij ‘moeten worden afgeremd’.

Atleten die trinden onder de bondscoach beschrijven dat zij, wanneer zij geblesseerd, ziek of overtraind waren, niet altijd de aandacht en zorg kregen die zij verwachtten. Atleten beschrijven incidenten waarbij zij ten val kwamen tijdens een trainingsstage en zij op zichzelf waren aangewezen bij het vinden van medische zorg. Een atleet vertelt eenmaal zelfs te zijn achtergelaten langs de weg. Andere atleten beschrijven dat zij bij ziekte of blessures te snel weer moesten meedoen met het reguliere trainingschema. Soms was er dan ook geen aandacht voor de blessure.

Stafid: *“Er waren twee atleten bij wie ik vond dat er onvoldoende gekeken werd naar hun klachten. (...) De atleet zal zelf altijd door willen trainen. De atleet voelt prestatiedruk, wil bepaalde doelen halen en moet kwalificatiecriteria halen.”*

Atleet: *“Ik vroeg toen zelf of er een röntgenfoto gemaakt kon worden. (...) Daar werd ik door de staf van de NTB niet mee geholpen, maar dat regelde ik zelf.”*

Atleet: *“Trainen was eigenlijk geen optie, maar op dat moment moest ik zelf bepalen of ik wilde meetrainen of niet.”*

Meerdere atleten beschrijven dat zij tijdens en na blessures zelf moesten ontdekken hoe belastbaar zij waren. In een specifiek geval was het advies van een arts om een week lang minder te trainen tijdens de trainingsstage. Omdat er geen aparte coach aanwezig was om deze aangepaste trainingen te begeleiden, was de conclusie van de bondscoach dat de atleet toch maar deel moest nemen aan het generieke programma. *“Ik moest gewoon mee en zou de eerste dagen rustiger trainen dan de rest. (...) Van [bondscoach] moest ik alle trainingen meedoen met de rest: er zou niet genoeg mankracht zijn om apart met mij te trainen en ik moest maar minder op kop fietsen.”*

Dit speelt ook bij ernstigere klachten zoals overtraindheid, zowel in het verdere als het recentere verleden. Zo vertelt een atleet over de tijd met één van de bondscoaches die toentertijd moest vertrekken:

“We moesten toentertijd elke dag een logboek invullen met daarin ons gevoel, slaap, spierpijn, hartslag, gewicht etc. Aan het einde van mijn tijd op het NTC, vulde ik altijd in dat ik extreem vermoeid was. [Coach] vulde vervolgens altijd in dat ik maar een rustdag moest nemen. Op een gegeven moment raakte hij geïrriteerd dat ik nog steeds vermoeid bleef, terwijl ik op dat moment al overtraind was. Ik kon niks meer.” Een andere atleet uit die tijd vertelt: *“Lichamelijk merkte ik dat ik mijn trainingsuren uiteindelijk niet meer kon draaien. Ik was toen ook best mager. (...) Ik had veel last van blessures, maar daar was vanuit de coaches geen oog voor. Ik moest gewoon door; ze vonden dat ik me aanstelde. (...) Ik denk dat dit allemaal tekenen waren van mijn overtraindheid.”*

Dergelijke voorvallen doen zich echter in het recente verleden nog steeds voor. Een atleet die in een recente periode met de bondscoach trainde, vertelt: *“Ik was overtraind. Hierdoor was ik fysiek en mentaal uitgeblust. Je wordt daar dan op aangekeken. Ik diende geen functie meer en werd genegeerd op wedstrijden. De coaches liepen mij straal voorbij. Ook de andere atleten werden geïnstrueerd mij te ontlopen en keken mij scheef aan.”*

4.3.5 Eetproblematiek

Onder grensoverschrijdend gedrag wordt ook verstaan: *het aanzetten tot zeer onverantwoord gewichtsverlies of gewichtstoename waardoor aantoonbaar gezondheidsklachten kunnen of zijn ontstaan.*⁴⁶

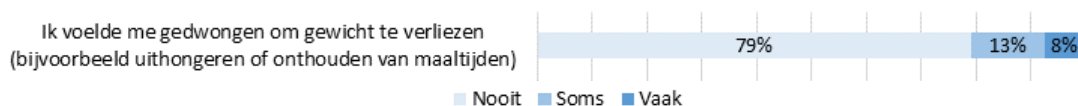
⁴⁶ Verinorm, Marjan Olfers & Anton van Wijk, Ongelijke leggers, Een onderzoek naar grensoverschrijdend gedrag in de gymnsport 2021. De definitie is gebaseerd op Instituut Sportrechtspraak, Algemeen Tuchtreglement, artikel 4 lid 2.

Eetproblematiek komt in de sport aanmerkelijk vaker voor dan elders. Eetproblematiek speelt niet alleen onder meisjes en vrouwen, maar ook onder jongens en mannen. Een mogelijke oorzaak van eetproblematiek in duursport is dat het niet lukt om een goede balans te vinden tussen voldoende, goede voeding en het vele trainen. Daarbij komt dat het gewicht invloed heeft op de snelheid bij hardlopen. Maar vooral wanneer er op de lange termijn sprake is van een disbalans – of zelfs ondervoeding – kan het averechts werken; het kan de atleet uitputten en prestaties verminderen.⁴⁷

In totaal hebben acht atleten aangegeven dat zij zelf te maken hebben, of hebben gehad, met eetproblematiek gedurende hun tijd in het NTC.⁴⁸ Ze beschrijven vermagering, een ongezonde relatie met eten, dwangmatige focus op voeding en gewicht, een onrealistisch zelfbeeld, ‘jojoën’ met het gewicht, uitblijven van menstruatie en soms in combinatie met zware vermoeidheid, mentale klachten, overmatig trainen of signalen van overtraindheid.

Figuur 4.7 laat zien dat 21% van de atleten die de vragenlijst hebben ingevuld zich gedwongen heeft gevoeld om gewicht te verliezen. Dit bevestigt het beeld uit de interviews dat er (in de beginperiode) een niet-incidentele nadruk op gewicht lag. De staf die betrokken was in het meer recente verleden legde (bijna) geen nadruk meer op gewicht.

Figuur 4.7: Antwoord op de stelling ‘Ik voelde me gedwongen om gewicht te verliezen (bijvoorbeeld uithongeren of onthouden van maaltijden)’.

Meerdere atleten vertellen dat twee (bonds)coaches en een sportarts die betrokken waren tijdens de beginfase van het NTC, atleten aanzetten tot gewichtsverlies. Een van hen wordt regelmatig genoemd als iemand die de nadruk legde op afvallen en ongezonde diëten uitprobeerde:

“Ik kwam op de trainingsstage met een gewicht van zo’n 62 kg. [De bondscoach] vertelde mij vervolgens dat hij 55kg een geschikt gewicht vond. Na de trainingsstage woog ik 52 kg.” Een andere atleet vertelt over deze coach: *“We vielen elke dag een kilo af en dat was ook de bedoeling. Iedereen was kapot. Het was ontzettend warm: 35 graden. We deden vaak ook nog een hardlooptraining en daarna mochten we eindelijk eten.”*

Sommige atleten hebben tot op de dag van vandaag nog last van die periode, ook al gaat het om jaren geleden. De atleten die zelf verklaren dat zij te maken hadden met eetproblematiek, of zelfs een eetstoornis, trainden bijna allemaal in de periode 2007 - 2015.

De focus op voeding en gewicht binnen het NTC is, mede door de ervaringen uit het verleden, afgenomen. Men is alert op hoe er wordt gecommuniceerd over het thema. Het blijkt echter wel nog altijd een gevoelig thema voor sommigen. Het meten van de lichaamssamenstelling laat zien hoe

⁴⁷ Brochure NOC*NSF, De verborgen tegenstander, Een handreiking voor coaches, trainers en andere begeleiders 2012.

⁴⁸ Het gaat hier om zelfrapportage, niet om een door een medische deskundige vastgestelde eetstoornis.

gezond een atleet is. Sommige atleten hebben het gevoel dat dit een manier is van de staf om hun gewicht te controleren.

Atleten benoemen dat zij problemen hadden met voeding. Zij beschrijven dat zij over onvoldoende kennis beschikten over voeding in relatie tot de hoge trainingsintensiteit. Meerdere atleten en stafleden geven aan dat de begeleiding op het gebied van voeding tot op heden tekort schoot. Enkele stafleden vragen zich af of atleten weten hoe hoog de voedingsinname dient te zijn die passend is bij het aantal trainingen dat zij doen.

Voeding en eetproblematiek zijn voor meerdere stafleden een lastig onderwerp; niet alleen om te bespreken met een atleet maar ook om te signaleren. Atleten kunnen hun eetproblematiek goed verbergen.

Het NTC heeft een diëtist in het team die als ZZP'er voorlichting geeft over gezonde voeding en de relatie tussen voeding en sportieve prestaties. Zij wordt echter matig tot slecht beoordeeld (zie in paragraaf 6.1.7 meer over de diëtist).

4.3.6 Seksueel grensoverschrijdend gedrag

Onder grensoverschrijdend gedrag wordt ook seksueel grensoverschrijdend gedrag verstaan. Het tuchtrecht verbiedt seksuele intimidatie, waaronder *“elke vorm van ongewenst verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag met een seksuele connotatie dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast.”*⁴⁹ Tevens bepaalt dit tuchtrecht dat de begeleider zich dient te onthouden van elke vorm van machtsmisbruik of seksuele intimidatie tegenover een sporter.⁵⁰ De afhankelijkheidsrelatie tussen de coach/stafid en de atleet zorgt mogelijk voor een disbalans, waarbij de atleet op den duur het grensoverschrijdend gedrag als normaal en noodzakelijk gaat zien.⁵¹ Vanzelfsprekend moeten dergelijke situaties worden voorkomen.

Daarnaast dienen de autonome seksuele keuzes van een individu te worden gerespecteerd. Bij seksueel grensoverschrijdend gedrag is hier echter geen sprake van. Seksueel grensoverschrijdend gedrag is schadelijk omdat het de seksuele autonome keuzes van een individu voor lief neemt, miskent en/of negeert. Hierbij maakt het niet uit of het individu schade ervaart; de normschending alleen maakt de handeling fout.

Enkele atleten vertellen dat zij te maken hebben gehad met seksueel grensoverschrijdend gedrag. Twee atleten geven aan dat (tijdens een vroegere periode in het NTC) een coach ze weleens een tik op de billen heeft gegeven. Zij hebben daar beiden echter geen verder gevolg aan gegeven. Een atleet zegt over deze situatie: *“Ik besepte me toen wel dat dat niet correct was, maar ik heb het daarbij gelaten.”* Een andere atleet vertelt: *“Achteraf begrijp ik dat het niet de bedoeling is dat een coach op de billen van atleten tikt. Op het moment zelf zag ik daar echter geen kwaad in.”*

---

⁴⁹ Artikel 5 lid 1 en lid 3 Reglement tuchtrecht seksuele intimidatie.

⁵⁰ Artikel 6 lid 4 Reglement tuchtrecht seksuele intimidatie.

⁵¹ Verinorm, Marjan Olfers & Anton van Wijk, Ongelijke leggers, Een onderzoek naar grensoverschrijdend gedrag in de gymnsport 2021.

Daarnaast geeft een atleet aan dat (mannelijke) stafleden de wedstrijdpakjes van de atleten keurden als de atleten bij hen aangaven dat deze pakjes niet goed zaten. *“Je zit eigenlijk in een badpak op je zadel. Nou, dat kan zitklachten veroorzaken. (...) [De technisch directeur, headcoach en bondscoach] wilden foto’s zien. (...) Gekeurd worden in onze wedstrijdpakjes, dat vonden zij normaal. Het wantrouwen in de atleet en zijn of haar intenties is groot.”*

Een atleet vertelt dat een staflid zijn seksuele grenzen heeft overschreden. De atleet beschrijft dat hij aandacht kreeg van dit staflid in een periode waarin hij zichzelf (mentaal en fysiek) niet goed voelde: *“Hij luisterde naar wat ik zei en (...) gaf mij aandacht op een eigenlijk hele normale manier, maar dat was voor mij al zoveel. Ik vond het prettig dat er iemand naar mij luisterde”,* aldus de atleet. De atleet beschrijft vervolgens dat zijn seksuele grenzen zowel op non-fysieke, alsook op fysieke wijze door het staflid zijn overschreden.

Deze atleet zegt: *“De verhouding atleet en iets erboven is denk ik niet oké. Het mag sowieso niet kunnen. (...) Ik vind het heel moeilijk om te bepalen of het een relatie was die niet oké was omdat we verschillende verhoudingen hadden, of was het inderdaad toch iets meer misbruik maken van [de situatie]. Ik denk wel dat het iets meer misbruik van [de situatie] was.”*

De onderzoekers hebben meerdere keren met de atleet gesproken en hebben geen twijfel over het waarheidsgehalte van het voorval. We hebben het voorval echter niet breder onderzocht en kunnen er dus geen nadere uitspraken over doen. Als het voorval zich heeft voorgedaan, dan heeft het staflid volgens de onderzoekers ernstig verwijtbaar gehandeld.

Het betreffende staflid en de coach zijn niet meer in dienst van de NTB. Deze atleten hebben de voorvallen van seksueel grensoverschrijdend gedrag niet bij de NTB gemeld. Zij voelden zich niet veilig om dergelijke signalen te melden of zagen dit toentertijd niet als nodig.

4.4 Bevindingen

De NTB spoorde atleten aan om in het NTC Sittard te komen trainen en wonen, terwijl sommigen daar qua leeftijd en ontwikkeling nog niet klaar voor waren. De NTB nam daarmee een grote verantwoordelijkheid op zijn schouders. Het voor het eerst zelfstandig wonen in een topsportsetting op zulke jonge leeftijd (jonger dan 18 jaar) behoeft in diverse opzichten begeleiding. In de praktijk bleek dat de NTB daar onvoldoende invulling aan gaf.

De woonsituatie in Sittard en op Watersley heeft bij meerdere atleten geleid tot gevoelens van diepe eenzaamheid. De locatie, toch een uithoek in Nederland met name voor atleten die van buiten Limburg komen, in combinatie met het trainingsschema lieten weinig ruimte voor atleten om naar huis te gaan. De atleten wonen in een omgeving met concurrenten, zonder afleiding van hun sportieve carrière.

De NTB ondersteunde atleten onvoldoende in hun holistische ontwikkeling (waaronder de sociale, maatschappelijke ontwikkeling). Van belang is dat de NTB ook oog heeft voor de maatschappelijke ontwikkeling van (jonge) atleten en die ontwikkeling stimuleert. Ondanks dat er in het meer recente verleden meer aandacht was voor de combinatie topsport en een maatschappelijke carrière dan

daarvoor, werden atleten nog steeds te weinig gestimuleerd en begeleid daarbij. Binnen de NTB heerste het beeld dat een maatschappelijke carrière ondergeschikt is aan topsport; sport staat op nummer één. Atleten lieten zich door dit beeld leiden, mede ingegeven door algemeen directeur, technisch directeur en staf. Zij pasten hun keuze(s) hierop aan, terwijl de ervaring leert dat slechts enkelen de top bereiken en er nog een (maatschappelijk) leven volgt na de topsport.

Meerdere atleten in het NTC hebben in de periode 2007-2021 ervaring(en) (gehad) met grensoverschrijdend gedrag. Een deel van de atleten heeft te maken gehad met een opeenstapeling van problemen waardoor zij zware mentale en/of fysieke klachten ontwikkelden. Door inadequaat handelen en nalaten van de staf en de directie, zijn deze klachten ontstaan en/of verergerd. De atleten ervoeren één of meer van de volgende problemen:

- gepest worden, roddelen, buitensluiten;
- emotionele mishandeling;
- zich aangezet voelen tot gewichtsverlies;
- zich aangezet voelen tot overmatig trainen (met blessures, ziekte en/of overtraindheid tot gevolg);
- seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Atleten beschrijven gevoelens van diepe eenzaamheid, depressie, ongeluk en het verlies van het plezier in de sport als gevolg van hun periode in het NTC en de hiervoor genoemde problemen. Anderen hadden te maken met (de gevolgen van) blessures, ziekte en/of overtraindheid. De NTB had (te) weinig oog voor deze atleten en heeft daarin haar zorgplicht verzuimd. In veel gevallen betrof het jonge atleten die volledig vertrouwden op de kennis en kunde van de NTB.

In het verleden is er veel nadruk gelegd op (een laag) gewicht, hetgeen bijdroeg aan de ontwikkeling van eetproblematiek bij atleten. Er zijn in het verleden coaches en stafleden (geweest) die atleten hebben aangezet tot (ongezond) gewichtsverlies. De staf die recent betrokken is/was bij het NTC deed dit niet, maar het signaleren van eetproblematiek vraagt nog steeds alertheid.

Er was binnen het NTC te weinig oog voor fysieke belastbaarheid van (individuele) atleten. Het verkennen van grenzen en het daar overheen gaan is een fundamenteel onderdeel van progressie in de topsport. Het maakt dat een coach vaardigheid moet bezitten in het werken op het scherpst van de snede van prestatiedruk, belastbaarheid en trainingsomvang, en het verkennen van de grenzen van de individuele atleten die hij onder zijn hoede heeft. Er was echter onvoldoende oog voor individuele belastbaarheid en men was te weinig alert op signalen van overtraindheid en blessures.

Een sociaal onveilige omgeving maakt atleten kwetsbaar voor grensoverschrijdend gedrag. Er zijn ons drie incidenten van seksueel grensoverschrijdend gedrag in de periode 2007-2021 ter ore gekomen waar geen melding van is gemaakt. Enerzijds bestaan er geen aanwijzingen van structurele misstanden op het gebied van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Anderzijds betekent het dat alertheid geboden is, met name op de afhankelijkheidsrelatie tussen coach/stafid en atleet en het gegeven dat sommige atleten eenzaam waren, zich geïsoleerd voelden en daarmee mogelijk kwetsbaar waren voor grensoverschrijdend gedrag.

5. Meldingen, signalen en opvolging

In dit hoofdstuk komt de volgende onderzoeksvraag aan bod: ‘Is er gedurende de onderzoeksperiode melding gemaakt en/of een signaal afgegeven van de voorvallen en/of de gevolgen, en hoe is dat opgevolgd door het stafteam, de medische en/of- psychische ondersteuning in het programma?’

Het gaat daarbij om zowel de formele, interne meldstructuur als om de cultuur binnen de organisatie als het gaat om het melden van onder meer grensoverschrijdend gedrag. Wij gaan daarbij niet alleen uit van de verhalen van betrokkenen maar ook van inzage in overhandigde brieven en/of e-mails van betrokkenen. Ook hebben wij gekeken naar de (tucht)rechtspraak. Uit dat onderzoek kwamen echter geen (rechts)zaken naar voren die verband houden met de triathlontopsport.

5.1 Melding en signaal

Melden is een formeel proces, net zoals een klachtenprocedure. Het kan gaan over (vermoedens van) doping, seksuele intimidatie, maar ook over discriminatie, pesten en het niet respecteren van normen en waarden, zoals respect en fair play. Het kan gaan om een persoonlijke ervaring of om grensoverschrijdend gedrag van anderen. Iedere melding verdient opvolging. Soms gaat aan een melding een signaal vooraf. We maken in dit geval onderscheid tussen een melding en een signaal. Wanneer iemand informeel meldt, anoniem wil blijven of niet wil dat het incident verder wordt verteld, is het soms lastig om de melding op te volgen. Maar er is dan in ieder geval wel sprake van een belangrijk signaal over het sportklimaat en een indicatie voor een betere inzet van preventie.⁵² In dit onderzoek spreken we dan ook van een signaal.

Belangrijk is dat het niet enkel gaat om het creëren van ‘loketten’ waar klachten of meldingen kunnen worden ingediend, maar ook om het actief creëren van een open en veilige cultuur waarin er ruimte is voor kritiek, tegenspraak en eenieder ongewenst gedrag durft te melden. Als het daaraan ontbreekt, zijn mensen eerder geneigd om weg te kijken, kan ongewenst gedrag voortbestaan en mogelijk ook verergeren. Onder meer het Algemeen Tuchtreglement, de Gedragscodes voor functionarissen zoals bestuurders, de Gedragscode voor coaches en begeleiders en de Gedragscode voor topsporters geven richting aan hoe de meld- en signaleringscultuur binnen de sportorganisatie eruit zou moeten zien.

Een voorbeeld uit het Algemeen Tuchtreglement (art. 5 lid 2 onder g): *“De begeleider zal er actief op toezien dat deze regels door iedereen die betrokken is bij de sporter worden nageleefd. Wanneer hij gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze regels zal hij de daartoe noodzakelijke actie(s) ondernemen”*

Een voorbeeld uit de Gedragscode voor bestuurders/functionarissen: *“Neemt (meldingen en signalen van) onbehoorlijk gedrag en grensoverschrijdend gedrag serieus. Span je in om het onderwerp integriteit bespreekbaar te maken en te houden. Zorg voor een bepaalde mate van alertheid in de organisatie voor onbehoorlijk en/ of grensoverschrijdend gedrag. Stimuleer het melden van ongewenst gedrag. Treed adequaat op tegen het schenden van regels en normen door sporters, werknemers, supporters en anderen.”*

---

⁵² Zie de [website van CVSN](#).

Een voorbeeld uit de Gedragscode voor trainers/coaches: *“Is open en alert op waarschuwingssignalen. Wees waakzaam en alert op signalen en aarzel niet om die door te geven aan het bestuur of de vertrouwens(contact) persoon en/ of contact op te nemen met het Centrum Veilige Sport Nederland.”*

5.2 Formele meldstructuur

5.2.1 Klachtenregeling NTB

De NTB kent een klachtenregeling die dateert van 2012. Daarin staat onder meer dat een klacht in eerste instantie schriftelijk kan worden ingediend bij de algemeen directeur van de NTB voor zover het gaat om klachten ten aanzien van betaalde medewerkers en/of vrijwilligers werkzaam binnen de organisatie van de NTB. De NTB stelt een termijn van drie maanden voor het indienen van een klacht: *“Een klacht kan ingediend worden binnen drie maanden nadat de feiten of gedragingen waarop deze berust zich hebben voorgedaan dan wel bekend zijn geworden (art. 1 lid 4).”*

5.2.2 Vertrouwenscontactpersoon

De NTB beschikte tot 2022 over twee vertrouwenscontactpersonen; inmiddels is dat één vertrouwenscontactpersoon. De vertrouwenscontactpersoon fungeert als eerste opvang voor alle leden van de NTB die een vraag of melding hebben over bijvoorbeeld grensoverschrijdend gedrag. Dat kunnen (top)sporters, ouders van sporters en vrijwilligers zijn, maar ook trainers, bestuursleden of kaderleden. De vertrouwenscontactpersoon biedt een luisterend oor en probeert advies te geven over de weg naar een goede oplossing, maar behandelt zelf geen inhoudelijke klachten.⁵³ De vertrouwenscontactpersoon zoekt bij inhoudelijk moeilijke zaken contact met hulpverleners en vertrouwenspersonen van bijvoorbeeld het Centrum Veilige Sport Nederland. Tot voor kort waren de vertrouwenscontactpersonen telefonisch enkel bereikbaar via het bondsbureau of per e-mail via het e-mailadres VCP@triathlonbond.nl.⁵⁴ In de documentatie van de NTB ligt verder niets vast over de functie van vertrouwenscontactpersoon, wat de functie precies behelst of wat er van de vertrouwenscontactpersoon verwacht wordt.

5.2.3 Atletencommissie

De NTB kent een atletencommissie; een zelfstandige adviescommissie bestaande uit atleten in het topsportprogramma. De atletencommissie behartigt de belangen van alle topsporters binnen de NTB, bewaakt het topsportbeleid en kan daarover gevraagd en ongevraagd advies geven aan het bestuur en de staf vanuit het perspectief en het belang van topsporters binnen de NTB. Mede daardoor kan de atletencommissie ook een signalerende rol vervullen als het gaat om risico's en/of zaken die verbetering behoeven binnen het topsportprogramma. De praktijk laat echter zien dat de positionering van de atletencommissie niet formeel vastligt. Daarnaast blijkt dat de atletencommissie pas in de afgelopen paar jaar meer werd betrokken bij bepaalde zaken (zie verder paragraaf 9.4).

5.2.4 Meldpunt grensoverschrijdend gedrag en het Instituut Sportrechtspraak

Op de website informeert de NTB zijn atleten over het Meldpunt grensoverschrijdend gedrag van NOC*NSF dat actief is sinds 2019, het Centrum Veilige Sport Nederland (CVSN) en het Instituut

---

⁵³ NTB, Overeenkomst atleet 2018.

⁵⁴ Dit jaar is de werkwijze deels aangepast. De vertrouwenscontactpersoon is nu enkel, buiten het bondsbureau om, bereikbaar via (hetzelfde) e-mailadres: VCP@triathlonbond.nl.

Sportrechtspraak (ISR). De NTB is aangesloten bij het ISR voor wat betreft de reglementen over het algemeen tuchtrecht, seksuele intimidatie, matchfixing, doping en geschillenbeslechting.

5.3 (Opvolging van) signalen en meldingen binnen de NTB

Uit het onderzoek blijkt dat er weinig (formeel) melding is gemaakt bij de daarvoor aangewezen personen en/of instanties, zoals een van de vertrouwenscontactpersonen van de NTB, het CVSN en het ISR. Het is bekend bij de onderzoekers dat er onder meer in 2021 een aantal keren melding is gedaan bij het CVSN.⁵⁵ De vertrouwenscontactpersonen van de NTB hebben geen meldingen ontvangen over sociale onveiligheid binnen het NTC. De atletencommissie heeft de afgelopen jaren wel vanuit verschillende hoeken signalen ontvangen. Naar aanleiding daarvan heeft de atletencommissie een atletenonderzoek uitgevoerd, waaruit signalen naar voren kwamen over sociale onveiligheid (voor meer over de werking van de atletencommissie, zie paragraaf 9.4).

Toch zijn er gedurende de periode 2007-2021 op verschillende wijzen wel degelijk 'waarschuwingssignalen' afgegeven; soms zelfs bij de directie. Het gaat om signalen van atleten en stafleden, maar ook ouders van (oud-)atleten hebben zich door de jaren heen diverse malen laten horen.

Meerdere stafleden zijn kritisch over zaken die hen niet in orde leken in het NTC en spraken zich uit over signalen die zij kregen van onder meer atleten zelf. Denk aan signalen over onderwerpen als: het (grote) aantal atleten met blessures, de relatief grote uitstroom in korte tijd, nazorg, de omvang en intensiteit van trainingen, de woon- en leefsituatie en de sociale (groeps)dynamiek binnen het NTC.⁵⁶ Veelal voelden zij zich niet serieus genomen. Een staflid vertelt: *"Als er signalen van problemen zijn, moet je wel aan de bel trekken. Maar wat de coaches vertelden over bepaalde situaties, dat namen [de technisch directeur] en [de algemeen directeur] aan voor waar. En zij gaven dat dan weer door aan het bestuur. Er is nooit doorgevraagd."*

Sommige stafleden hebben het idee dat zij naar aanleiding van hun kritische houding steeds minder betrokken werden bij zaken binnen de NTB. Ter illustratie: *"Ik gaf aan dat ik wilde meehelpen en meedenken, maar iedere keer als ik kritiek gaf, werd ik er als het ware buiten geduwd. Zoals het op mij overkwam, zagen [de algemeen directeur] en [de technisch directeur] mij meer als een bedreiging dan als iemand die hen hielp."*

De algemeen directeur beluisterde een deel van die signalen door in gesprek te gaan, soms in aanwezigheid van ook de technisch directeur. Sommigen voelden zich op dat moment dan ook gehoord, maar later werd dat gevoel teniet gedaan doordat er geen sprake was van een terugkoppeling en/of doordat zij weinig verandering zagen. Anderen kregen te horen dat wat zij vertelden niet kon kloppen en/of dat zij het verkeerd begrepen.

---

⁵⁵ De onderzoekers weten niet exact hoeveel meldingen er zijn gedaan bij het CVSN. Uit meerdere bronnen kunnen we afleiden dat in 2021 zo'n vijf tot zeven meldingen zijn binnengekomen over sociale onveiligheid binnen het NTC.

⁵⁶ Concrete voorbeelden zijn bekend bij de onderzoekers, maar kunnen wegens (mogelijke) herleidbaarheid naar betrokkenen niet genoemd worden in het rapport.

Atleet: *“Toen wij terugkwamen van een trainingskamp sprak [mijn vader] met [de technisch directeur] en toen schoot [de technisch directeur] direct in de verdediging. Wij werden niet echt gehoord en het werd snel weggeschoven. Mijn ouders vonden dat een beetje vervelend overkomen.”*

Staflid: *“Tijdens dit soort gesprekken kwam de incompetentie van de staf weer naar voren, en de enorme blinde vlek van [de technisch directeur] en [de algemeen directeur] richting het NTC.”*

Sommige atleten hebben om verschillende redenen bewust geen klacht ingediend of een signaal afgegeven, omdat zij de schuld bij henzelf neerlegden, het achter zich wilde laten of niet wisten bij wie ze terecht konden. Daarbij komt dat velen het gevoel hadden dat tegenspraak ten nadele werkte van henzelf of in het geval van ouders, ten nadele van hun kind(eren):

“Toen ik vroeg hoe dat werkte, hoe het was opgezet en mijn kritiek uitte, werd ik weggezet als een “lastige” ouder. Dat werkte denk ik ook ten nadele van [naam atleet].”

Voorbeelden van wat atleten hierover vertellen, zijn:

“Er is weinig ruimte voor tegenspraak. Wanneer iemand kritiek had op de criteria, werd diegene niet geselecteerd. Die angst was er in ieder geval.”

“Ik was toentertijd pas [x] jaar en ik durfde dus ook nog niet zomaar de bond tegen te spreken. Ikzelf wist toen niet goed hoe het werkte; ik dacht dat het aan mij lag in plaats van aan anderen. Ik dacht toentertijd dat ik geen geluk had en dat het niet aan de bond lag. Ook dacht ik dat als ik er zelf iets van zou zeggen dat het contraproductief zou werken.”

“Als je tegen de bond in gaat, hoor je er niet bij. Deze mensen hadden de macht om mij wel/niet uit te zenden naar wedstrijden. (...) Ik voelde een dreiging vanuit de NTB: als ik niet akkoord ging, mocht ik niet meer naar wedstrijden. Dit is niet letterlijk zo uitgesproken, maar ik wist dat als ik mijn mond open zou trekken, ik niet meer gesteund zou worden door de NTB en ik mijn carrière opzij kon zetten.”

“Als ik het niet eens was met [de technisch directeur] moest ik een klacht sturen over het gedrag van [de technisch directeur] naar [de technisch directeur]. Of naar iemand die (voor mijn gevoel) direct door zal sturen waarover deze klacht ging. Deze mensen die de klacht gingen behandelen gingen ook uiteindelijk bepalen wat voor funding ik kreeg. Zodoende was er geen scheiding van de behandeling van de klacht en de uitvoering van het beleid.”

Recent (oktober 2021) schreven ouders van atleten een open brief aan de NTB.⁵⁷ Een deel van de ouders die zich aansloot bij de inhoud van de brief wilde anoniem blijven, aldus de ondertekenaars van de brief. De ouders schrijven onder meer dat de NTB de maatschappelijke toekomst van hun kinderen ondermijnt:

“De NTB heeft onze kinderen gebrainwasht dat sport prioriteit 1 moet zijn. Studeren is niet belangrijk. Zelfs als je de capaciteit hebt, dan nog word je ontmoedigd om te studeren. De kinderen worden

---

⁵⁷ De brief werd door 17 ouders met hun naam ondertekend en een groep ‘anonieme ouders’.

gestimuleerd om een makkelijke studie te kiezen, want sport en studie combineren kan/mag niet volgens de NTB.”⁵⁸ Daarnaast spreken de ouders over een ‘NTB-regime’: “(...) Veel van deze kinderen gaven het op en hadden hulp nodig om hun leven weer op te pakken. Anderen jagen nog steeds hun droom na en proberen in het gareel van de NTB te lopen, met de hoop dat ze een eerlijke kans krijgen om zich verder binnen de sport te ontwikkelen. Diegenen die zich niet willen conformeren aan het NTB-regime, krijgen geen enkele support. Ze worden aan hun lot overgelaten en krijgen geen begeleiding en ondersteuning meer. Tevens worden ze niet meer opgesteld voor internationale wedstrijden of komen ze onderaan de wachtlijst te staan. Hun talentstatus wordt zonder overleg ingetrokken.”⁵⁹

Klokkenluider

Een klokkenluider is iemand die melding doet van (vermoedelijke) misstanden binnen zijn organisatie en die naar buiten brengt (al dan niet anoniem). Vaak ondervindt een klokkenluider als gevolg van die melding negatieve consequenties. Een algemeen kenmerk van klokkenluiders is dat zij vanuit een sterk rechtvaardigheidsgevoel optreden, zeer nauwkeurig en analytisch sterk zijn en vanuit die eigenschappen ook vaak grotendeels juiste constatering doen. Klokkenluiders zijn vaak uitgesproken en niet altijd diplomatiek, waardoor de signalen die de klokkenluider probeert af te geven soms niet goed overkomen bij de organisatie.

Binnen het topsportprogramma van de NTB is er een atleet die kan worden aangemerkt als klokkenluider. Deze atleet heeft vanuit eigen waarneming meerdere verbeterpunten geconstateerd, heeft deze doorgegeven aan het bestuur, de algemeen directeur en de technisch directeur en is vervolgens geconfronteerd met een gebrek aan bescherming. De onderzoekers hebben geconstateerd dat er door meerdere stafleden in negatieve bewoordingen over deze klokkenluider is (en nog steeds wordt) gesproken en dat zij de motieven van de klokkenluider in twijfel trekken. Dit terwijl een groot deel van de ingebrachte punten - voor zover de onderzoekers deze kunnen beoordelen - valide zijn, in ieder geval gericht zijn op verbetering van het topsportprogramma en niet specifiek het eigen belang van deze atleet dienen.

5.4 Bevindingen

Het systeem voor het indienen van klachten en het melden van voorvallen is niet duidelijk en toegankelijk. De NTB kent een interne meldstructuur en verwijst atleten naar de daarvoor aangewezen instanties. Er is relatief weinig (formeel) melding gedaan bij de daarvoor aangewezen personen of instanties. Het is onduidelijk wat daar precies de achtergrond van is, maar er lijkt iets niet goed te gaan in de (meld)structuur. De klachtenregeling is gedateerd en bevat een (onwenselijke) termijn van slechts drie maanden voor het indienen van een klacht. Daarbij komt dat de algemeen directeur de eerst aangewezen persoon is voor het ontvangen van klachten over eenieder die werkzaam is bij de NTB. De vraag is of de weg naar de algemeen directeur laagdrempelig/toegankelijk en onafhankelijk is. Ook lijkt er in de praktijk niet altijd gehoor te worden gegeven aan beschreven procedures, worden signalen/meldingen informeel ‘afgedaan’ en/of zijn de wegen mogelijk niet duidelijk voor atleten.

Verder speelde mogelijk een rol dat de vertrouwenscontactpersoon niet zonder (mogelijk) medeweten van het bondsbureau te bereiken was. Daarnaast kan gezegd worden dat de

---

⁵⁸ 3athlon, Grote groep ouders stapt uit anonimiteit.

⁵⁹ 3athlon, Grote groep ouders stapt uit anonimiteit.

vertrouwenscontactpersoon breed beschikbaar was, maar (mede) daardoor ook onvoldoende in beeld bij de atleten verbonden aan het topsportprogramma. De vertrouwenscontactpersoon stond letterlijk en figuurlijk op afstand.

Atleten ervaren drempels om klachten in te dienen of meldingen van voorvallen te doen. Wanneer het systeem van klachten en melden onduidelijk en ontoegankelijk is, leidt dat alleen al tot een drempel. Daarnaast identificeren betrokkenen obstakels die hen ervan weerhouden om zich uit te spreken zoals een gevoel van onveiligheid en de vrees voor repercussies. Ook noemen betrokkenen dat zij zich niet serieus genomen voel(d)en.

Er is geen sprake van een adequate opvolging van klachten of meldingen.⁶⁰ Er is weinig formeel melding gedaan bij de daarvoor aangewezen personen en instanties, maar vanuit verschillende hoeken zijn er wel een hoop signalen afgegeven. In samenhang bezien vertellen die signalen iets over het nodig te verbeteren sportklimaat en daar had op ingegrepen kunnen/moeten worden. Dat geldt voor zowel signalen die van 'binnen' het NTC kwamen van atleten of stafleden, als voor signalen die van 'buiten het NTC' (elders binnen de NTB of van ouders) afkomstig waren. De overtuiging heerst dat er een patroon zit in de reacties op uitingen van zorgen en kritiek en dat men niet echt gehoord wordt; zowel atleten als stafleden voel(d)en zich niet serieus genomen. Er was binnen de directie en (een deel van) de staf een cultuur van 'wij weten het beter dan zij', waardoor signalen niet echt werden opgepakt of bewust werden weggewuifd, waardoor ook de opvolging en eventuele nodige verandering uitbleef. Dit hangt samen met de sociale dynamiek binnen het NTC en daarbuiten (zie ook hoofdstuk 4 over gedrag).

---

⁶⁰ Zie in bijlage 1 het normenkader: 'adequaat' betekent in dit verband dat de NTB en/of een andere instantie actie onderneemt die conform de interne procedure is en waarbij de atleet zich gehoord weet doordat deze feedback ontvangt over wat er met de klacht of melding gebeurt.

6. Functioneren van coaches en begeleidende staf

Deze paragraaf gaat in op de volgende onderzoeksvraag: ‘Hoe functioneren het stafteam, de medische- en psychische ondersteuning in het programma, welke rol spelen familierelaties en hoe beoordelen betrokkenen het functioneren van stafleden?’

We gaan hieronder eerst in op de kwaliteiten van bepaalde stafleden.⁶¹ We benoemen daarbij eerst de oordelen uit het onderzoek van de atletencommissie (2021). Vervolgens belichten we per staflid de constatering uit ons eigen onderzoek. In de daarop volgende paragrafen beschrijven we meer algemene bevindingen over de sociale en trainingstechnische kwaliteiten van coaches en begeleidende staf. Tenslotte staan we kort stil bij de omgang met (medische) gegevens van atleten.

6.1 Functioneren individuele stafleden

6.1.1 Technisch directeur

In het atletenonderzoek kreeg de technisch directeur een 7,8 als rapportcijfer. De technisch directeur is inmiddels niet meer in functie.

Geïnterviewden zijn er unaniem over eens dat de technisch directeur een spil is geweest in het opbouwen van de NTB zoals deze nu bestaat. Hij wordt geroemd om de energie die hij meer dan 15 jaar heeft gestoken in het opbouwen van het NTC.

Atleet: “[De technisch directeur] is heel betrokken; niet alleen persoonlijk maar ook op sportief vlak. Hij heeft het beste met iedereen voor en hij zou zijn leven geven voor een goed uiteinde voor de NTB. (...) Hij deed veel meer dan hij had hoeven doen. Zijn inzet lag heel hoog. Ik denk dat het lastig is om iemand te vinden die zich zo inzet.”

We hoorden van veel atleten en stafleden dat de technisch directeur het beste voorhad met de triatlonsport, dat hij hard werkte en zich volledig inzette voor de sport. Uit de interviews met NOC*NSF blijkt dat NOC*NSF het topsportprogramma van de NTB in meerdere opzichten een voorbeeld vindt. Dat komt voor een belangrijk deel door de kennis, kunde en inzet van de technisch directeur in de afgelopen jaren. In zijn leiderschapsstijl was de technisch directeur zorgvuldig, precies en beleefd. Meerdere atleten en stafleden vinden het jammer en soms onterecht dat de technisch directeur in de nasleep van het eerdere Fijbes-onderzoek vervroegd met pensioen is gegaan.

Er is echter ook kritiek op de technisch directeur. De technisch directeur was al meer dan 15 jaar in functie. Hij had als verantwoordelijke voor het topsportprogramma de bevoegdheid om eigenstandig beslissingen te nemen. Zijn hiërarchisch leidinggevende, de algemeen directeur, liet hem veel vrijheid om het topsportprogramma vorm te geven en te managen. Het zorgde voor een vaste kern van stafleden rond het NTC, bestaande uit de technisch directeur, de headcoach, de bondscoach en de embedded scientist. Het was een groep die elkaar al jaren kende en steunde. Uit de interviews blijkt

---

⁶¹ De stafleden die worden besproken waren voor veel atleten en stafleden van (grote) invloed op hun tijd in het NTC. Vandaar dat de keuze is gemaakt om enkel deze stafleden afzonderlijk te bespreken.

dat er binnen deze vaste kern wellicht soms discussies waren, maar er vanuit de staf geen fundamentele tegenspraak kwam.

Uit interviews en documenten blijkt dat de technisch directeur weinig open stond voor kritiek. Er zijn meerdere voorbeelden van stafleden die in hun beleving gevolgen ondervonden van het uiten van kritiek. Ze werden weggezet als 'geen teamspeler', werden niet meer ingeschakeld of werden gekort in hun contracturen. In de reactie van de technisch directeur op goed onderbouwde kritiek, bijvoorbeeld van de atletencommissie, is ook terug te zien dat zijn respons met name was dat hij een en ander nog beter wilde uitleggen.

Meerdere geraadpleegde atleten geven aan een beargumenteerde andere visie te hebben dan de technisch directeur, maar aarzelden om die andere visie te uiten, uit angst voor eventuele gevolgen.

Atleet: "Ik had het gevoel dat ik moest letten op wat ik zei tegen hem, want als ik iets verkeerd zei zou hij bepaalde dingen wel of niet voor me doen. (...) Maar ik kreeg dat gevoel ook door wat de anderen (...) meemaken. Ik kreeg het idee dat zij precies moesten doen wat [technisch directeur] zei, omdat zij anders niet geselecteerd zouden worden voor wedstrijden. Dat staat niet op papier, maar die sfeer hing er wel."

Atleet: "[De technisch directeur] gaf aan dat wanneer ik nogmaals zoiets zou zeggen, dat ik niet meer zou worden ingeschreven voor wedstrijden."

Een staflid beschrijft in dat kader frustraties die bij atleten ontstonden: *"De criteria leiden structureel tot frustraties bij de atleten. Dingen die subjectief waren, wist [de technisch directeur] naar een objectieve manier om te buigen."*

6.1.2 Headcoach

In het atletenonderzoek kreeg de headcoach geen rapportcijfer. De headcoach is inmiddels niet meer in functie.

De headcoach wordt zeer gerespecteerd als coach, zowel in de triathlon, als ook in andere sportdisciplines. Atleten hebben positieve ervaring met de sporttechnische begeleiding door de headcoach. Ook de stafleden hebben een positief beeld van hem, zowel op sporttechnisch, als op sociaal vlak.

Hij had de taak om het hele topsportprogramma te overzien en de coaches te begeleiden. Hij stuurde vanuit die taak de bondscoach aan. Hij was volgens sommige atleten en stafleden, en ook naar eigen zeggen, echter weinig aanwezig in het NTC waardoor hij op afstand stond. Daarbij komt dat de headcoach zijn aandacht vooral richtte op de Olympische selectie en weinig te maken had met de overige atleten in het NTC. Toen de meest recente Olympische Spelen (2021 in Tokio) dichterbij kwamen, werd het programma geïntensiveerd, waardoor de headcoach veel tijd met de Olympische selectie doorbracht. In tegenstelling tot wat de initiële insteek was, nam de headcoach in de periode ook de rol van coach voor enkele individuele atleten op zich. Er kwam daarmee een onderscheid tussen atleten die wel of niet de headcoach als persoonlijke trainer hadden. In aansluiting daarop benoemen

enkele atleten de neiging van de headcoach om te laten merken dat hij favorieten binnen de groep atleten had. Dit had in hun beleving invloed op de groepsdynamiek.

6.1.3 Bondscoach

In het atletenonderzoek kreeg de bondscoach geen rapportcijfer. De bondscoach is ten tijde van dit onderzoek door het bestuur a.i. in de luwte gezet en is per 1 juli 2022 niet meer in functie.

Dit onderzoek bevestigt het beeld uit de eerdere onderzoeken (atletencommissie, Fijbes) dat er atleten zijn die het zeer goed met de bondscoach konden vinden. De bondscoach is vanuit zijn eigen topsportcarrière doorgegroeid in een rol als coach. Hij stond als het ware tussen de atleten. Sommige atleten ervoeren dat als prettig en zijn dan ook positief over zijn sociale vaardigheden.

Atleet: "Ik had toen het gevoel dat het een trainer was waar ik mijn verhaal kwijt kon, dus over hem [de bondscoach] was ik best wel positief."

Atleet: "[De bondscoach] heeft geprobeerd te helpen om het leuk te maken voor mij. [De bondscoach] is een flauwe grappenmaker en dat vond ik tof om te hebben in de groep."

Atleet: "Toen ik het NTC in kwam, werd [de bondscoach] mijn coach en met hem had ik een goede klik."

In paragraaf 4.3 is beschreven dat de bondscoach onvoldoende in staat was om binnen het NTC een sociaal veilige omgeving te bewerkstelligen. Vijftien atleten bekritisieren het sociale handelen van de bondscoach. Ook stafleden benoemen dat hij nu en dan de sociale antenne mist om goed aan te voelen wat atleten nodig hebben.

Atleet: "Wanneer [de bondscoach] aan de kant zat, kon ik soms met hem praten, maar over bepaalde onderwerpen ging dat moeizaam. Ik denk niet dat [de bondscoach] de meest sociaal vaardige coach is die er is."

Atleet: "[De bondscoach] is niet sociaal en professioneel, maar dat mag je als atleet wel van een coach verwachten."

Staflid: "[De bondscoach] ziet niet waarom bepaalde sociale vaardigheden noodzakelijk zijn voor de rol van coach."

Staflid: "[De bondscoach] was niet sociaal vaardig om goed contact te leggen met de atleten. Deze vaardigheid is ook lastig aan te leren."

Staflid: "Zijn sociale antenne [van de bondscoach] is aangeleerd. Hij beschikt wel zeker over sociale vaardigheden, maar door het introverte karakter komt het er misschien niet altijd even makkelijk uit."

Daarnaast geven meerdere atleten en stafleden aan dat de bondscoach goed in de groep wilde vallen en meedeed aan bepaalde sociale praktijken zoals roddelen en buitensluiten (zie ook paragraaf 4.3.1). Zij typeren hem als 'one of the guys'.

Atleet: *“De coaches begeleiden je niet op emotioneel vlak. (...) [De bondcoach] wilde liever populair zijn onder de atleten. Bij [de bondscoach] moest het vooral leuk zijn. Als je niet bij het groepje hoorde, had je pech.”*

Atleet: *“Daarbij komt dat [de bondscoach] zich soms meer atleet voelde dan coach en hij wilde graag vrienden zijn. (...) Op deze manier stond hij meer in de groep van atleten in plaats van dat hij als coach boven de groep atleten stond.”*

Atleet: *“[De bondscoach] hielp mee met het buitensluiten van mensen en had geen professionele distantie tot atleten als coach.”*

Tien atleten en twee stafleden hebben kritiek op het trainingstechnisch handelen van de bondscoach. Met name het gebrek aan (persoonlijke) technische aanwijzingen is veelgehoord. De bondscoach had naar eigen zeggen te veel atleten onder zijn hoede. Dit zou deels kunnen verklaren waarom hij op trainingstechnisch vlak niet altijd persoonlijke begeleiding kon bieden.

Atleet: *“Maar ik vond het zwemmen negatief in de zin van dat de trainers aan de badrand op hun telefoon zitten en verder niets doen. Zij schrijven een schema op en wachten tot iedereen klaar is. Daarbij tonen zij geen interesse.”*

Twee stafleden en vijf atleten beschrijven dat de bondscoach ongeïnteresseerd en met de telefoon in de hand aan de badrand zit tijdens de training, dit laatste zowel in de tijd dat de bondscoach nog zwemtrainer was, als in zijn functie als bondscoach.

6.1.4 Embedded scientist/coach

In het atletenonderzoek kreeg de embedded scientist een 6,8 als rapportcijfer.

Stafleden en atleten geven vrijwel unaniem een positief oordeel over de embedded scientist als het gaat om zijn functioneren als wetenschapper. Men ziet dat hij over de analytische capaciteiten beschikt die hiervoor nodig zijn. Ten tijde van dit onderzoek is de embedded scientist door het bestuur a.i. in de luwte gezet.

De embedded scientist vervulde voor een deel ook de taak van coach. Vrijwel alle geraadpleegde atleten stellen dat hij sociaal gezien niet over de capaciteiten beschikte om te functioneren als coach. Meerdere atleten en stafleden (inclusief de embedded scientist zelf) signaleren een zekere mate van onvermogen om in te spelen op de emotionele behoeftes van atleten:

Atleet: *“[de embedded scientist] was geen goede coach, ik had het idee dat het ook werd aangegeven en bleek uit de resultaten, maar in plaats van dat hij zich probeerde te verbeteren of om feedback vroeg aan atleten, werd voor hem een functie gecreëerd of werd de schuld in de schoenen geschoven van de atleten.”*

Atleet: *“Als ik trainingstechnisch iets wil weten, krijg ik veel informatie en vertelt hij met enthousiasme daarover, maar als ik me niet goed voel, kan [de embedded scientist] daar niet zo veel mee. Ik kan enkel naar hem toe over dingen die met cijfers te maken hebben.”*

Staflid: *“Hij vindt het moeilijk om met mensen om te gaan en zich in te leven. Dat kan hij niet goed. Het is geen onwil, hij doet zijn best maar hij kan het niet. Hij is wel heel goed met zijn data en het achter de schermen werken met coaches.”*

Op enig moment is de rol van de embedded scientist/coach veranderd, waardoor hij geen coach meer hoefde te zijn van afzonderlijke atleten. Toch bleef hij deel van het coachingsteam. Hij was aanwezig bij trainingen en trainingsstages en functioneerde in dat opzicht ook als coach.

6.1.5 Assistent coach

In het atletenonderzoek kreeg de assistent coach geen rapportcijfer.

De geraadpleegde atleten zijn enthousiast over zowel de trainingstechnische vaardigheden als sociale vaardigheden van de assistent coach. Een punt van aandacht is dat hij veel atleten onder zijn hoede kreeg nadat de bondscoach en de embedded scientist door het bestuur a.i. ‘in de luwte’ werden geplaatst en niet meer beschikbaar waren voor coachende taken.

Atleet: *“Hij is trainingstechnisch heel sterk. (...) Daarnaast is hij ook heel goed op emotioneel vlak, nog beter zelfs dan [headcoach].”*

Atleet: *“Ik vind [assistent coach] iemand die empathisch en sociaal genoeg is, zowel buiten als binnen de trainingen (...).”*

Atleet: *“(...) onder zijn coaching leverde ik de beste prestaties. Hij geeft om zijn atleten.”*

6.1.6 Sportpsycholoog

In het atletenonderzoek kreeg de sportpsycholoog een 4,9. De sportpsycholoog is inmiddels niet meer in functie.

Veel atleten beschouwen de sportpsycholoog als degene die verantwoordelijk was voor (de controle van) hun welzijn. Van hem verwachtten ze dan ook begeleiding. De sportpsycholoog geeft echter zelf aan dat hij aangesteld was ter begeleiding en ondersteuning van de coaches en stafleden. Zijn begeleiding was dus niet bedoeld ter psychologische ondersteuning van de atleten zelf, maar hij moest coaches helpen in hun ondersteunende rol. Toch was hij wel beschikbaar als psycholoog voor atleten.

Gesprekken werden in sommige gevallen door atleten aangegaan op instigatie van de coach, alsook in driegesprek met de coach. De sportpsycholoog wordt enkele malen positief, maar vaker negatief beoordeeld door atleten. De begeleiding door de psycholoog krijgt in de vragenlijst een 4,6 (zie bijlage 4).

De positief oordelende atleten beschrijven dat hij hen adequaat hielp door de juiste vraag te stellen hetgeen tot inzicht leidde, of door hen (bij zware problemen) door te verwijzen naar gespecialiseerde hulp. In de interviews uitten 11 atleten en twee stafleden echter kritiek op de sportpsycholoog. Zij beschrijven de sportpsycholoog als passief en niet-toegankelijk. Atleten beschrijven persoonlijke

situaties waarin zij verwacht hadden dat de sportpsycholoog, soms in combinatie met de coach(es), zou ingrijpen maar dat niet deed. Dat gaat onder meer over depressieve gevoelens, eetstoornissen, eenzaamheid en sociale uitsluiting. De atleten geven aan dat zij de (eventuele) psychologische zorg die daarop volgde als onvoldoende hebben ervaren. Andere atleten geven aan dat zij hem niet vertrouwden. Zij noemen concrete voorbeelden van situaties waardoor zij het idee hadden dat de sportpsycholoog vertrouwelijke informatie deelde met anderen, zoals coaches of stafleden.

Stafleden geven aan dat atleten weinig gebruik maakten van de diensten van de sportpsycholoog. De sportpsycholoog zelf geeft aan dat hij in zware gevallen de atleet doorstuurde naar gespecialiseerde hulp. Atleten voelden zich echter niet gehoord en waren ook niet genegen om extern psychologische hulp te zoeken als de door de NTB aangedragen sportpsycholoog geen hulp kon bieden.

Atleet: "Mijn moeder zag mij aftakelen en zij heeft mij meegenomen naar een klinisch psycholoog. Ik heb toen de stempel 'depressief' gekregen. Niemand van het NTC heeft dit opgemerkt. Misschien dat [de psycholoog] het wel had opgemerkt, maar hij heeft er niets van gezegd. Hij had signalen kunnen oppikken. [De psycholoog] heeft ook weleens gezegd: "wat loop jij er treurig bij." Of: "jij bent veranderd ten opzichte van het begin." Ik denk daarom dat [de psycholoog] wel doorhad dat het niet goed met mij ging. Desondanks heeft hij geen actie ondernomen om mij te helpen."

De signalen over het niet goed functioneren van dit staflid zijn niet opgepikt door de technisch directeur.

6.1.7 Diëtist

In het atletenonderzoek kreeg de diëtist een 4,7.

De diëtist had een rol in het doen van lichaamsmetingen, deze rol werd later overgenomen door de embedded scientist. Verder gaf de diëtist algemene voorlichting over voeding en topsportprestaties. De diëtist voerde daarnaast intakegesprekken met de atleten. Ook zijn er driegesprekken gevoerd (met coach en atleet) en individuele gesprekken met atleten over voeding.

De begeleiding door de diëtist krijgt in de vragenlijst een 5,4 (zie bijlage 4). Dit oordeel wordt in de interviews verklaard doordat atleten niet het gevoel hebben dat ze voldoende concrete en werkbare informatie kregen van de diëtist. Ze begrepen kortom niet altijd wat ze met de informatie moesten doen; wat zij wel of niet moesten eten en/of hoeveel ze moesten eten. Daarnaast geven atleten kritiek op de houding van de diëtist met betrekking tot gewicht. Het leek voor hen alsof de diëtist positief keek naar gewichtsverlies en negatief naar een toegenomen gewicht. Een atleet vertelt bij deze gesprekken nuance te missen over dat het gewicht van spieren hoger ligt dan het gewicht van vet, of uitleg over dat gewicht een klein aspect is van een topprestatie.

6.2 Functiebeoordelingssystematiek

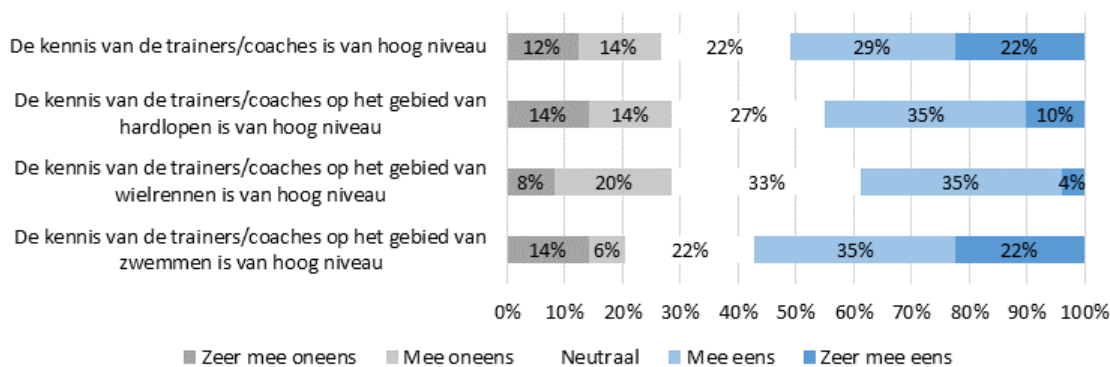
Er zijn functieprofielen, met daarin opgenomen diverse kwaliteitskenmerken. Deze zijn echter weinig uitgewerkt en niet in objectieve termen gedefinieerd. Er was een functiebeoordelingsmethodiek, maar deze was summier. Het bestond eruit dat de technisch directeur samen met de headcoach, eens in de twee jaar een gesprek met een staflid voerde. Daarnaast was er een keer per Olympische cyclus een zogeheten 360 graden coach assessment, uitgevoerd door een extern bureau. Waar de technisch

directeur circa tien jaar geleden tweemaal intervenieerde na signalen dat de bondscoach niet functioneerde, is die alertheid in latere jaren niet meer merkbaar. Dit is onder meer zichtbaar in het niet oppakken van signalen dat atleten de adviezen van zowel de sportpsycholoog als de diëtist niet waardeerden en deze deskundigen ook niet meer consulteerden.

6.3 Trainingstechnische kwaliteit van coaches en begeleidende staf

Atleten hebben een verdeeld oordeel over de trainingstechnische kwaliteiten van de staf. Dit blijkt zowel uit de interviews als uit de vragenlijst (zie ook bijlage 4). Van de bevroegde atleten is 49% het eens met de stelling dat de kennis van trainers en coaches van hoog niveau is, en 26% is het daarmee oneens. Nog eens 22% is hierover neutraal. Daarbij wordt de kennis op het gebied van wielrennen het slechtst beoordeeld en de kennis op het gebied van zwemmen het best.

Figuur 6.1: Antwoord op de stelling 'De kennis van trainers/coaches is van hoog niveau'.

Wanneer we inzoomen op verschillende aspecten van de trainingstechnische kwaliteit valt op dat de atleten die de vragenlijst hebben ingevuld niet het gevoel hebben dat de training specifiek voor hen is geschreven (38% is het eens met deze stelling, 40% is het oneens). Veel atleten benoemen dit laatste ook tijdens de interviews. Zo beschrijven atleten dat het fiets- en zwemschema voor iedereen gelijk is, en dat iedereen vrijwel evenveel moet trainen. Met name het gegeven dat er vrijwel geen onderscheid was tussen beginnende, jonge atleten en de Olympische selectie, maakt dat atleten zich niet persoonlijk begeleid voelden. Door de gezamenlijke trainingsopzet werden beginnende of minder krachtige atleten soms min of meer verplicht om zich aan te sluiten bij sterkere atleten, en bovenmatig zwaar of lang te trainen. Ook benoemen enkele atleten dat wanneer zij zich ziek voelden of last hadden van een blessure, het niet altijd mogelijk was om minder lang of intens te trainen. Ten slotte vinden veel atleten dat zij te weinig technische aanwijzingen kregen bij onder meer de looptraining en zwemtraining. Hier valt volgens atleten nog veel winst te behalen.

6.4 Sociale kwaliteiten van coaches en begeleidende staf

Stafleden, met name coaches, hebben in toenemende mate sociale vaardigheden nodig. Atleten vragen om een bepaalde mate van empathie, bijvoorbeeld wanneer zij geen goede resultaten (meer) laten zien. In geval van ziekte, blessure, persoonlijke problemen of eenvoudigweg niet goed genoeg zijn, kan het gevoel van afgedankt zijn ontstaan. Een atleet beschrijft over een periode van ziekte: "Het zit mij nog hoog en ik vind het erg dat je (...) zoiets meemaakt en nooit iets van [stafid] hoort. Je bent gewoon een nummertje in dat opzicht: als je het goed doet, zien ze je staan en anders niet."

Zoals reeds benoemd in hoofdstuk 4 is de staf slecht in staat een positieve rol te spelen in de sociale wereld van de atleet. Dit blijkt uit het onvermogen om roddelen en buitensluiten tegen te gaan. Daarnaast benoemen atleten gevoelens van isolatie, depressie en andere mentale problemen zoals eetproblematiek. Een aantal atleten noemen voorbeelden waarbij zichzelf of andere atleten in het zwembad huilend aan de badrand zitten. Zoals eerder genoemd zorgt het bedrijven van topsport voor het opzoeken van de grens. Huilen kan een gevolg zijn van de grens opzoeken en daar overheen gaan, en daardoor kan dit ook in een gezonde topsportomgeving voorkomen. Er kan echter ook sprake zijn van pesten of buitensluiten of van dieperliggende oorzaken zoals depressieve gevoelens. Atleten geven aan dat er onvoldoende aandacht was voor de vraag waar uitingen van verdriet zoals huilen, vandaan komen.

6.5 Integriteit en (de schijn van) belangenverstrengeling

Binnen de staf van het NTC waren meerdere familie- en vriendschapsbanden aanwezig. De technisch directeur van de NTB is de vader van de embedded scientist/coach en tevens schoonvader van de huisarts die verbonden is aan het NTC. De technisch directeur was dan ook mede verantwoordelijk voor het functioneren en beoordelen van zijn zoon met een wetenschaps- en coach-functie, en zijn schoonzoon met een medische functie. De bondscoach is de broer van de fysiotherapeut, en ook de broer van de huisarts was werkzaam als fysiotherapeut voor het NTC. Daarnaast waren er verschillende vriendschapsrelaties zichtbaar tussen stafleden die elkaar al jarenlang kennen of in de sportwereld bevriend met elkaar zijn geworden. Uit interviews met atleten en stafleden komt naar voren dat er binnen de staf van het NTC sprake was van sterke verbondenheid. Een atleet beschrijft: *“Het is één clique of bubbel, waarin niemand onafhankelijk was. Dat zie je bij de atleten, maar bij de staf is dat nog erger.”* Ook een term als ‘machtsblok’ wordt genoemd.

Sommige stafleden vervulden lange tijd hun functie in het NTC, waaronder de bondscoach, de headcoach en de embedded scientist. Ook beide directieleden zaten al lang op hun post. Meerdere betrokkenen denken dat de directie en staf daardoor de mogelijkheid hadden om een netwerk om zich heen te bouwen. Bij hen bestaat de indruk dat enkel ‘vrienden’ werden aangenomen en toegelaten. Meerdere betrokkenen beweren dat de embedded scientist - die ook een rol als coach vervulde - ‘duidelijk’ niet geschikt was voor zijn coachfunctie maar dat hij desondanks in functie bleef als coach. De meesten van deze betrokkenen gaan ervanuit dat dit mede te maken had met het feit dat de embedded scientist de zoon is van de technisch directeur. Een staflid stelt: *“[De technisch directeur] had moeten ingrijpen, maar dat gebeurde niet. Het laat zien dat het een groep is die elkaar de hand boven het hoofd houdt en van elkaar vindt dat ze het wel goed doen. En als daar kritiek op komt van buitenaf, dan nemen ze dat niet serieus.”*

Er heerst een perceptie dat ‘kritiek’ uitten over (een van) de stafleden weinig zin heeft omdat zij elkaar ‘beschermen’. En als men wel kritiek uit, leidt dat ertoe dat men niet (meer) tot de ‘groep’ behoort. Dit weerhield sommigen ervan om (sommige) stafleden (nog) tegen te spreken of kritiek te uiten (zie ook hoofdstuk 5). Uit de interviews volgt echter ook dat er stafleden waren die geen nauwe banden hadden met andere stafleden. Toch bestond bij enkele atleten wel die indruk hetgeen voor hen een belemmering vormde om zich te uiten.

Ook geven meerdere atleten aan dat zij geen (vertrouwelijke) informatie kunnen delen met een deel van de staf omdat zij bang zijn dat zij die informatie met elkaar bespreken. Het gaat daarbij soms ook

om medische gegevens (zie par. 6.6). Onder meer de bondscoach en sportpsycholoog zijn meermaals genoemd als personen die daardoor niet als betrouwbaar of onafhankelijk worden gezien.

Er zijn ook atleten en stafleden die de familie- en/of vriendschapsbanden opvallend vinden maar daar zelf geen vervelende ervaringen mee hebben. Tegelijkertijd geven zij ook aan dat de staf en directie van de NTB er - achteraf gezien - niet in is geslaagd om de 'schijn van' belangenverstrengeling te voorkomen. Voorbeelden van wat atleten vertellen zijn:

Atleet: "Ik snap het ook goed dat er dan belangenverstrengeling kan ontstaan als je te maken hebt met een band zoals vader/zoon. (...) Ik heb er nooit last van gehad. Ook als ik een blessure had, was ik daar open over en zei ik dat tegen [de embedded scientist] of [de bondscoach]."

Atleet: "Ik heb het zelf niet meegemaakt maar het is een kleine bond waarin dan wel een groot aantal familiebanden zichtbaar is. Ik denk niet dat dat handig is."

Een deel van de staf vindt dat familie- en vriendschapsrelaties niet in de weg zouden moeten staan bij het aantrekken van kwalitatief goede coaches en stafleden. Ook zou de aanwezigheid van familie- en/of vriendschapsrelaties binnen de organisatie onvermijdelijk zijn omdat triathlon in Nederland een kleine sport betreft.

6.6 Omgang met medische gegevens

Medische gegevens zijn persoonlijk en het is - mede in het belang van de privacy - essentieel dat er met deze gegevens op een juiste manier wordt omgegaan. Het Faciliteitenplan vermeldt hierover:

"De NTB verplicht zich ervoor zorg te dragen dat de medische gegevens van de Topsporter vertrouwelijk worden behandeld en de medewerkers van de Sportbond en de ingehuurde experts, die met de betreffende gegevens bekend zijn of worden, een geheimhoudingsverklaring hebben ondertekend, tenzij deze medewerker een beroepsgeheim heeft."⁶²

Dit ter bescherming van mogelijk gevoelige en persoonlijke medische informatie, en daarbij de privacy, van atleten.

Aan de atleten van het NTC is gevraagd een toestemmingsverklaring te ondertekenen. Door het ondertekenen van de toestemmingsverklaring verleent de atleet expliciet toestemming voor het onderling delen van persoonsgegevens - uitsluitend voor zover dit relevant is voor de sportbeoefening – met de geautoriseerde stafleden en het medisch begeleidingsteam.⁶³ De atleet heeft het recht deze toestemming geheel of per stafid in te trekken door dat per e-mail aan de technisch directeur door te geven.⁶⁴ Een atleet zegt het volgende over de toestemmingsverklaring: *"Je weet van tevoren niet met welke medische problemen je een specialist gaat opzoeken. Je kan specialisten tussentijds van de lijst laten afhalen, maar dan moet je dus wel eerst een mail sturen welke specialist je eraf wil."*

---

⁶² NTB, Faciliteitenplan Triathlon OD seizoen 2020; NTB, Informatie en voorziening Triathlon selecties seizoen 2021.

⁶³ Het betreft stafleden met de volgende functies: headcoach, bondscoach, toegepast wetenschapper / trainer / coach, fysieke trainer, technisch directeur, trainer en pathway manager talentontwikkeling. Het betreft het volgende begeleidingsteam van de NTB: huisarts / medisch coördinator, topsportarts, fysiotherapeut, chiropractor, diëtist en psycholoog / prestatie gedrag.

⁶⁴ Toestemmingsverklaring sporter talentteamNL Sittard.

Daarnaast staat het atleten in het NTC niet vrij om zelf hun huisarts uit te kiezen. In een van de procedures en protocollen NTB-selecties staat: *“De atleten zijn verplicht om zich in te schrijven bij de huisartsenpraktijk gedurende de tijd dat ze deel uit maken van het NTC.”*⁶⁵

Enkele stafleden opperen dat er ook een keerzijde verbonden is aan het mogelijk niet willen delen van medische gegevens. Zij geven aan dat atleten soms niet alles aan hen vertellen. De atleet moet mogelijk tegen zichzelf in bescherming worden genomen en dit is lastig als de staf niet over de noodzakelijke medische informatie beschikt. Een eetstoornis is een voorbeeld van een aandoening die een patiënt soms probeert te verbergen. Toch benoemt een atleet dat de NTB ook in dergelijke gevallen eerst met de atleet zelf zou moeten spreken, omdat dit een volwassene is met zelfbeschikkingsrecht en privacy. Deze atleet vertelt: *“Als je twijfelt of een atleet fit is, dan ga je met hem / haar in gesprek, maar ga je niet bepalen naar welke arts hij / zij mag.”*

Uit meerdere interviews en documentatie blijkt dat er per kwartaal een multidisciplinair overleg plaatsvindt (hierna: MDO) met alle stafleden van de NTB.⁶⁶ In dit overleg zijn specialisten aanwezig, zoals de trainers, fysiotherapeut, diëtiste en sportpsycholoog. Een staflid vertelt over een dergelijk overleg het volgende: *“Tijdens een MDO is er normaliter een mooie groep van specialisten aanwezig zoals de trainers, fysiotherapeut of arts, diëtiste en de sportpsycholoog. In mijn beleving wordt er dan onder leiding van de technisch directeur iedere atleet besproken, vanuit alle hoeken van begeleiding. Deze stafleden wilden allemaal dat de sporters optimaal zouden groeien.”*

Uit de interviews blijkt echter ook dat er door de staf niet altijd op een correcte wijze met de medische gegevens van de atleten is omgegaan. Ook uit het atletenonderzoek bleek dat volgens atleten het medisch beroepsgeheim niet altijd wordt gerespecteerd.⁶⁷ Sommige atleten willen liever niet dat hun medische gegevens met bijvoorbeeld de bondscoach of de sportpsycholoog werden gedeeld, omdat zij bang zijn dat deze informatie aan anderen wordt doorverteld.

Atleten en stafleden vertellen hierover:

Atleet: *“Ik kon alleen niets in vertrouwen vertellen, want ik kreeg de informatie terug van anderen.”*

Atleet: *“Zo heb ik meegemaakt dat ik naar de huisarts ging voor iets en de volgende dag kwam er een atleet naast mij fietsen die hiervan afwist. Omdat er zoveel over atleten wordt gepraat, is er geen privacy meer (...) Artsen waarmee je een vertrouwelijk gesprek voert en dat doorvertellen.”*

Staflid: *“Tegelijkertijd waren er familiebanden (de fysiotherapeut is de broer van de bondscoach) die ervoor zorgen dat zij onderling bespraken dat een atleet bijvoorbeeld ‘zeurde’ en er zodoende geen objectief beeld meer ontstond over de atleet en waar de atleet last van had.”*

---

⁶⁵ Richtlijnen en proces beschrijving medisch programma NTC en RTC Triathlon

⁶⁶ NTB, Richtlijnen en proces beschrijving medisch programma NTC en RTC Triathlon

⁶⁷ NTB, Evaluatie topsportprogramma NTB 2020 door atletencommissie.

6.7 Bevindingen

De functiebeoordelingssystematiek is summier. De functiebeoordelingssystematiek was in beperkte mate gebaseerd op objectieve kwaliteitscriteria en met tweejaarlijkse gesprekken was de methodiek niet ingericht op frequente evaluatie en bijsturing.

Op trainingstechnisch gebied was er te weinig oog voor de individuele begeleiding van atleten. Op grond hiervan oordelen atleten, maar ook stafleden, dat de trainingstechnische begeleiding niet op het hoogste niveau was (dat de NTB nastreeft). De trainingen zijn te weinig toegesneden op het individu en er zou te weinig capaciteit zijn om atleten een gepersonaliseerd trainingsschema te bieden. Daarnaast vinden de atleten dat er te weinig professionele begeleiding is tijdens wedstrijden. De atleten beschrijven dat zij overtuigd waren van de kennis en kunde van de NTB en zijn staf als het gaat om het neerzetten van topsport en topsportcultuur. Deze overtuiging lijkt ook te leven binnen de (staf van de) NTB zelf. Hierdoor wordt kritiek en de wens om op een andere manier topsport te bedrijven, niet op waarde geschat.

De sociale begeleiding is tekortgeschoten. De bondscoach en in mindere mate de headcoach hadden te weinig oog voor de sociale kanten van de begeleiding. Daardoor is een negatieve groepsdynamiek ontstaan en/of in stand gehouden. De staf handelde niet adequaat bij roddelen, buitensluiting en pestgedrag. In sommige gevallen vormde de bondscoach onderdeel van een roddelende groep.

De staf is niet altijd in staat geweest om medische problemen te erkennen en goed te begeleiden. Daardoor hebben blessures, overtraindheid, maar ook eenzaamheid en depressieve gevoelens langer voortbestaan dan nodig.

De houding van sommige stafleden sloot niet aan op de beroepscode NL Coach. Deze code stelt dat het zaak is alles te doen om de geestelijke en sociale integriteit van de sport(st)er te waarborgen en alles na te laten wat die geestelijke of sociale integriteit schade kan berokkenen. Stafleden van de NTB hebben de plicht om oog te hebben voor de gevolgen van hun handelen, zowel positief als negatief. Het valt binnen de rol en de verantwoordelijkheid van een staflid om na te gaan of zijn handelen, naast de bedoelde positieve gevolgen, ook onbedoelde negatieve gevolgen heeft. De staf is daarin echter nalatig geweest, en stelde zich niet genoeg de vraag of zij een mentaal gezonde topsportomgeving creëerden.

Directie en stafleden waren zich onvoldoende bewust van het belang van een integere invulling van functies en het voorkomen van 'de schijn van' belangenverstrengeling.⁶⁸ Er zijn opvallend veel nauwe banden tussen familieleden en vrienden. Dat hoeft niet per definitie verkeerd te zijn, maar in dit geval voorkwam de verbondenheid niet een 'schijn van' belangenverstrengeling, hetgeen bij een deel van de atleten een drempel opriep om informatie te delen. Sommige atleten en stafleden hebben geen goede ervaringen waardoor de overtuiging leeft dat men niet open kan zijn; kritiek uiten op de 'groep' wordt niet gewaardeerd en atleten kunnen/willen niet altijd vertrouwelijke informatie delen omdat ze vrezen dat sommige stafleden die informatie met elkaar delen.

---

⁶⁸ De beroepscode Coach zegt onder meer: "De train(st)er heeft de plicht om alles te doen om de sociale integriteit van de sport(st)er te waarborgen en alles na te laten wat die sociale integriteit schade kan berokkenen (...)" en "De train(st)ers dienen de relaties met alle mensen binnen en buiten de sport integer in te vullen, gebaseerd op openheid, eerlijkheid, wederzijds vertrouwen en respect."

Met medische gegevens is in de beleving van atleten niet altijd vertrouwelijk omgegaan. Atleten noemen voorbeelden waarbij in hun beleving medische informatie over hen ongeoorloofd is gedeeld binnen de staf. Betrokkenen binnen de staf geven aan dat delen uitsluitend met toestemming gebeurt.

De toestemmingsverklaring sporter talent teamNL Sittard zet de atleet op twee manieren buitenspel. Ten eerste kan de staf en het medisch begeleidende team over de atleet praten, zonder daadwerkelijk *met* de atleet te praten. Ten tweede is het, door de wijze waarop de NTB voorschrijft dat een atleet de eerder verleende toestemming kan intrekken, voor de technisch directeur duidelijk dat de atleet bepaalde hulp zoekt buiten de NTB om. Deze gang van zaken leidt er mogelijk toe dat de atleet, uit angst dat deze informatie wordt gedeeld of bekend is binnen de NTB, niet de zorg zoekt en/of ontvangt die hij nodig heeft.

7. Criteriabeleid en de toepassing ervan

Dit hoofdstuk gaat in op de onderzoeksvraag: 'In hoeverre is er bij betrokkenen duidelijkheid over het criteriabeleid, de prestatienormen en financieringsstroom en in hoeverre ondersteunen deze een sterk pedagogisch-didactisch klimaat (zie aanbeveling 9 uit het Fijbes-rapport)?'

Het criteriabeleid van de NTB gaat over de verschillende selectiecriteria die de NTB (grotendeels) zelf opstelt en over de toepassing ervan in de praktijk. We maken een onderscheid tussen:

- Criteria voor deelname aan bondselecties (RTC, NTC en Olympische selectie);
- Criteria voor deelname aan trainingsstages;
- Criteria voor kwalificatie voor deelname aan wedstrijden.

Deze verschillende criteria en de toepassing ervan zijn allen nauw verweven en zijn voor atleten van groot belang. Zo hangt de deelname aan een bondselectie samen met (financiële) ondersteuning en kansen die atleten krijgen, ook in de zin van deelname aan trainingsstages. Ook de kwalificatiecriteria en de toepassing van die criteria voor deelname aan wedstrijden hebben invloed op kansen voor het verkrijgen van een A-status en/of andere selectiestatusen die op zijn beurt weer invloed hebben op de (financiële) ondersteuning.

In documenten is zichtbaar dat het criteriabeleid op papier staat en vastligt. Zo worden in documenten als het 'Faciliteitenplan', 'Kwalificatiecriteria voor evenementen' en 'Criteria voor opname in de NTB selecties' jaarlijks voor een groot deel, heldere criteria vastgelegd. Echter, ook is direct zichtbaar dat er op meerdere vlakken zowel objectieve als subjectieve criteria worden gehanteerd en met name de subjectieve criteria zorgen voor onduidelijkheid en onvrede bij atleten. Zowel in het verdere als het recente verleden.

7.1 Kwalificatiecriteria voor bondselecties

De bondselecties zijn de RTC-, NTC- en Olympische selectie. Om onderdeel uit te mogen maken van (een van) de selecties moeten atleten aan bepaalde criteria voldoen die zijn gekoppeld aan specifieke prestaties. In de documentatie hierover staat beschreven welke objectieve criteria gelden, wanneer subjectieve criteria worden toegepast en om welke reden. Er is echter veel kritiek op de criteria en de toepassing ervan. Tijdens de interviews kwam vaak naar voren dat de selectiecriteria niet haalbaar waren: *"De selectiecriteria staan overigens wel op papier, maar die criteria lagen zo hoog dat het onmogelijk was om ze te behalen."* Veel atleten denken dat dit bewust werd gedaan zodat er meer ruimte ontstond voor subjectieve keuzes door (met name) de bondscoach en technisch directeur. Stafleden zien dat anders. Zo zouden de objectieve criteria niet 'lager' kunnen liggen omdat de NTB dan afwijkt van het gewenste niveau voor atleten om uiteindelijk in de (wereld)top te kunnen mee draaien. De objectieve criteria worden niet strikt gehanteerd omdat dat zou betekenen dat een groot deel van de atleten het programma niet kan instromen of (weer) moet uitstromen, waardoor er een kleine NTC-selectie overblijft. Dat gegeven onderbouwen stafleden met uiteenlopende argumenten. Zo schetsen zij dat ze subjectieve beslissingen namen omdat zij sommige atleten - die de objectieve criteria voor de selectie eigenlijk niet (meer) behaalden - nog een of meerdere jaren een kans wilden geven om het beste in hen naar voren halen. Volgens anderen is het organisatorisch niet wenselijk wanneer de groep slinkt; een bepaalde groepsgrootte is nodig maar zou in sommige generaties niet gehaald kunnen worden met uitsluitend objectief gekwalificeerde atleten. Subjectieve criteria zorgen

er dan ook voor dat atleten in het programma konden blijven om uiteindelijk de andere atleten nog beter te maken. Ook worden financiële argumenten genoemd. Zo heeft de NTB te maken met druk van de provincie Limburg en NOC*NSF die regels stellen - ook omtrent groeps grootte - in het kader van subsidiëring van het programma. Sommige stafleden geven aan dat coaches/stafleden daar niet altijd transparant of eerlijk over waren naar atleten.

Atleten spreken van selectiviteit. Er zouden kansen worden gecreëerd voor sommigen die anderen niet kregen: de ene atleet die de objectieve criteria niet haalde mocht blijven en de ander niet, hetgeen leidde tot frustratie en ongenoegen tussen atleten onderling:

“Het was voor mij niet het lastige dat ik het niet had gehaald, want ik heb de tijd van mijn leven gehad, maar het allerlastigste was voor mij dat ik niet wist waar ik aan toe was (...) Anderen konden vervolgens op basis van subjectieve criteria wél aantonen dat zij goed genoeg waren, maar ik niet.”

“Door het subjectieve gedeelte, ontstond er concurrentie die niet bevorderlijk was voor atleten onderling.”

“Het ging om oneerlijke concurrentie tussen atleten want [de technisch directeur] bepaalde alles. [de technisch directeur] maakte de criteria die onhaalbaar waren, waardoor hij uiteindelijk altijd subjectief kon besluiten. Die beoordeling op de subjectieve criteria gebeurde door [de bondscoach] en [de technisch directeur]. Ook [de headcoach] deed daar aan mee toentertijd. En daardoor ontstaat er ruzie tussen de atleten over wie er wel en niet bij mag.”

“Die sociale dynamiek klopt niet. Het onderlinge respect ontbreekt. Dat komt deels ook door de subjectieve criteria van vroeger waardoor het erop neerkwam dat je als atleet zoveel mogelijk moest aanpappen bij je trainer en met elkaar onderling moest concurreren.”

Meerdere stafleden geven - achteraf gezien - aan dat de keuzes op basis van subjectieve criteria ‘inderdaad’ moeilijker te verdedigen zijn en het beter is om in de toekomst meer objectieve criteria toe te passen: *“dat zorgt voor minder rumoer.”* Er zou dan ook worden gewerkt aan (zo min mogelijk gebruik van subjectieve) criteria en de toepassing ervan. Tegelijkertijd denken sommigen dat het uitsluitend toepassen van objectieve criteria de sport niet ten goede komt.

Wantrouwen

De NTB bepaalt ieder jaar naar eigen inzicht wat de objectieve criteria zijn. Het vaststellen van deze criteria heeft daarmee ook een subjectief component. De World Triathlon ranking is bijvoorbeeld niet in alle leeftijdscategorieën leidend (junioren en o23-categorie) en sommige kwalificaties zijn dan ook afhankelijk van één of meerdere specifieke wedstrijden die de NTB zelf aanwijst. Een staflid geeft wat dat betreft aan: *“Bij de junioren zouden we subjectieve criteria objectief kunnen maken.”* Maar ook wat betreft het verbeteren van het criteriabeleid en het zo veel als mogelijk hanteren van objectieve criteria heerst er wantrouwen. Zo geven een paar atleten aan dat zij het idee hadden - en nog steeds hebben - dat sommige objectieve criteria met een bepaald doel gecreëerd werden: *“Ik vond het meestal wel duidelijk maar soms leek het gemaakt te zijn om bepaalde mensen meer kansen te geven dan anderen.”*

Onderscheid RTC Sittard en de vier andere RTC's

De selectiecriteria werden niet enkel binnen het NTC, maar ook daarbuiten niet altijd strikt toegepast. Volgens het beleid van de NTB zou een atleet die voldoet aan de criteria moeten doorstromen van een RTC naar het NTC. Er zijn echter ook atleten die doorstromen van een RTC (elders in het land) naar het RTC Sittard. Wanneer en waarom dat gebeurt is niet geheel duidelijk: *“Die scheiding vind ik redelijk onduidelijk. (...) Het lijkt alsof het RTC Sittard qua niveau een beetje boven de andere RTC's staat, en daarboven dan weer het NTC staat.”* Enkele stafleden geven aan dat het RTC en NTC Sittard in de praktijk nagenoeg één zijn. Zij denken dat dit ertoe dient om de groep en het programma in Sittard groot genoeg te houden. Dat er ook daarbij soms sprake lijkt te zijn van selectiviteit komt volgens atleten niet ten goede van de sociale dynamiek en zorgt voor verdeeldheid binnen de NTB: *“(...) Dit geeft een gevoel van onrecht en verstoort bovendien het evenwicht binnen de groep.”*

7.2 Kwalificatiecriteria voor deelname aan trainingsstages

Voor trainingsstages geldt dat atleten, afhankelijk van de selectie waartoe zij behoren (RTC, NTC of Olympische selectie), recht hebben op deelname aan een of meerdere trainingsstages per jaar. Dat ligt vast in het Faciliteitenplan. De Olympische selectie heeft recht op de meeste (betaalde) stages. De bondscoach of technisch directeur kon echter besluiten om voor sommige trainingsstages - die dus niet per definitie tot het vaste programma behoren van de NTC- en/of RTC-selectie - extra atleten uit te nodigen ter aanvulling van de trainingsgroep. Daar bestonden geen vaste criteria voor.

Stafid: “Het is de vraag wie meekan, wat de atleten kunnen bieden voor anderen in de trainingen en wie in de groep past. Hoe groot die groep is of moet zijn, bepalen de coaches en het kan dus verschillen hoe groot de groep is. Zij bepalen hoe de trainingsstage eruit ziet.”

Van atleten horen we dat het niet duidelijk was op basis waarvan iemand werd uitgenodigd. Naar hun idee werden die plekken ingevuld op basis van wie de coaches aardig vonden: *“Voor mijn gevoel was het selectief; op basis van wie ze wel en niet mochten (...). Het was niet duidelijk hoe dat tot stand kwam.”*

Een stafid zegt daarover: *“Een trainingsstage kan een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van een atleet. Het gaat om de vraag of iemand qua kwaliteit iets toevoegt aan de groep en de groep er als geheel dus beter van wordt. Welke atleten er mee mogen op trainingsstages wordt dus technisch benaderd en niet op basis van welke atleten aardig gevonden worden.”*

Tijdens interviews horen we dat het meegaan op trainingsstage door atleten als belangrijk wordt ervaren voor hun ontwikkeling en sportcarrière. Atleten investeren daarin door de stage indien nodig zelf te bekostigen, mits zij mee mogen van de staf.

7.3 Kwalificatiecriteria voor deelname aan wedstrijden

Voor deelname aan de elite kampioenschappen (standaard en sprint afstand) wordt de kwalificatie door World Triathlon via het rankingsysteem geregeld. Een atleet moet dus een bepaalde plek op de ranking behalen om een startplek op een wedstrijd te verzekeren. Voor de overige leeftijdsgroepen maakt de NTB een kwalificatiereglement met zowel objectieve als subjectieve criteria om uiteindelijk

atleten te kunnen selecteren voor deelname aan wedstrijden.⁶⁹ Het voert te ver om het ingewikkelde systeem van wedstrijden, punten en ranking hier volledig uiteen te zetten. Kortweg komt het erop neer dat er een gelaagdheid zit in de wedstrijden en het aantal punten dat er op die wedstrijden valt te behalen. Zo zijn er op de wedstrijden op het hoogste niveau, zoals de World Championship Series-wedstrijden, meer punten te verdienen dan op andere wedstrijden zoals de World cup-wedstrijden. Mede daarom worden die wedstrijden als belangrijk gezien en kan het een atleet sneller verder helpen om hoger op de ranking te komen en zijn plek in andere wedstrijden te verzekeren. Door zowel atleten als stafleden wordt het World Triathlon systeem omschreven als een ‘gesloten’ systeem van wedstrijden en punten, waardoor het lastig is voor een jonge en/of onervaren atleet om hoger op de ranking te komen. Een staf lid legt uit:

“Atleten moeten punten halen waardoor ze hoger in de ranking komen. Hierdoor komen zij uiteindelijk makkelijker wedstrijden binnen. Een atleet die laag op de ranking staat moet best wat afreizen om punten te scoren. Het is wel de keuze van de atleet zelf: vanuit het NTC is er geen verplichting om naar bepaalde wedstrijden te gaan.”

Name change

De criteria en regels die de NTB toepast en de (financiële) steun die de NTB biedt zijn dus van belang voor atleten om deel te kunnen nemen aan wedstrijden, om te ontwikkelen en door te groeien op de ranking. De name change en de wild card zijn voorbeelden van ‘systemen’ die bepalend zijn voor atleten, maar tegelijkertijd ook voor frustratie en onduidelijkheid zorgen. Binnen het systeem van World Triathlon is het toegestaan een ‘name change’ toe te passen. Dat houdt in dat een atleet op naam van een andere atleet - die niet deelneemt aan die wedstrijd en hoger op de ranking staat - kan deelnemen aan een (internationale) wedstrijd. Mede wegens het zojuist beschreven ‘gesloten’ systeem van World Triathlon is het voor nationale triathlonbonden en atleten die niet hoog genoeg staan op de ranking om zelf te kwalificeren voor deelname, gunstig dat deze ‘truc’ kan worden toegepast. In de praktijk is er een maximaal aantal startplekken bij een wedstrijd en wordt er (in de elite-categorie) op basis van ranking een start- en wachtlijst opgesteld. Een atleet die op de wachtlijst staat, kan dus door middel van een name change op de startlijst komen te staan en tijdens die wedstrijd punten verdienen die weer invloed hebben op de ranking.

Voor toepassing van de name change zouden eerder geen criteria bestaan, aldus een staf lid. Toch stond er eind 2021 wel een regel op papier: *“Bij een zogenaamde name change in welke internationale wedstrijd dan ook, gaat een atleet uit de TeamNL selectie voor een atleet uit de Talent TeamNL selectie. Als er gekozen moet worden tussen een atleet uit het Talent TeamNL of een RTC atleet, dan komt de Talent TeamNL atleet het eerst in aanmerking voor de ‘name change’ plaats.”*⁷⁰

Een staf lid bevestigt dat dit in de praktijk vaak gebeurde en vertelt dat: *“ (...) mogelijk, goede atleten buiten het NTC over het hoofd werden gezien. Het komt namelijk slecht over als atleten buiten het NTC beter presteerden op wedstrijden; dit was in ieder geval het gevoel dat veel mensen erbij hadden. De mensen in de selectie hadden nou eenmaal een voorkeurstatus. Het is niet altijd kwaad bedoeld geweest, ook al zijn de gevolgen soms schrijnend.”*

⁶⁹ Zie bijvoorbeeld: NTB, Kwalificatiecriteria voor evenementen 3 juli 2020.

⁷⁰ De TeamNL selectie is de Olympische selectie en de Talent TeamNL selectie is de NTC selectie. Zie: NTB, Procedure inschrijving World Triathlon wedstrijden 15 november 2021.

Respectievelijk NTC- en RTC-atleten hadden een voorkeurspositie ten opzichte van atleten die buiten de bondsstructuur trainen, ook wanneer zij op eenzelfde niveau presteerden.

Stafleden stellen dat er momenteel gewerkt wordt aan heldere regels met betrekking tot toepassing van de name change om onvrede te voorkomen en er niet meer per definitie voorkeur wordt gegeven aan een bepaalde selectie; de wereldranking zou nu leidend zijn.

Atleten 'buiten de bondsstructuur'

Het is een bekend gegeven dat er andere regels gelden voor de atleten die niet binnen de bondsstructuur trainen; ook wanneer zij op eenzelfde niveau presteren als de atleten die wel binnen de bondsstructuur trainen. De atleet behoort dan niet (meer) tot een bondselectie, neemt geen deel aan selectietrainingen en mist een aantal faciliteiten zoals financiële ondersteuning bij deelname aan wedstrijden. Ook heeft die atleet geen recht meer op bijvoorbeeld deelname aan trainingsstages, deelname aan NTC-trainingen en het verkrijgen van kleding. Een staflid geeft daarbij aan dat er geen onderscheid zou (moeten) zijn tussen de atleten binnen en buiten de bondsstructuur voor wat betreft de kansen op deelname aan wedstrijden. Toch vertellen meerdere atleten en stafleden (vaak ook ondersteund met documenten) dat er in de praktijk sprake is van de eerder genoemde voorkeursstructuur bij het opstellen van de start- en wachtlijsten voor deelname aan wedstrijden. Ook daarbij is er dus niet altijd sprake van gelijke kansen voor atleten die buiten de bondsstructuur trainen.

Mixed Team Relay

Ook de Mixed Team Relay-wedstrijden⁷¹ zijn voor atleten van belang, aangezien dit sinds 2021 een Olympische discipline is waar Nederland bovendien goed op presteert. In de praktijk blijkt dat sommige atleten, en dan met name de mannelijke atleten, niet in staat zijn om op basis van een individuele prestatie op de Olympische afstand een plek in de Olympische selectie te verkrijgen, maar dat zij wel op grond van een teamprestatie in de Mixed Team Relay-wedstrijd een plek in de Olympische selectie kunnen verdienen. Voor atleten is echter niet duidelijk wat de kwalificatiecriteria voor deelname zijn. In vrijwel alle documenten genaamd 'Kwalificatiecriteria voor evenementen' is te lezen dat de teams worden samengesteld door de coaches onder verantwoordelijkheid van de technisch directeur. Vaak zijn het wel dezelfde personen die min of meer 'vast' onderdeel uitmaken van de teams, maar met name de reserve-atleet blijkt niet altijd dezelfde atleet te zijn. Dat in combinatie met onduidelijkheid over welke criteria er gehanteerd worden voor het aanwijzen van een reserve, zorgt bij meerdere atleten voor discussie en frustratie; niet alleen tussen atleten en coaches maar ook tussen atleten onderling.

Inspraak

Volgens atleten is er weinig ruimte voor inspraak en tegenspraak en worden de keuzes die de bond maakt niet uitgelegd aan atleten die niet geselecteerd waren. Een atleet geeft een voorbeeld van wanneer zij betrokken werd bij het opstellen van criteria voor wedstrijden, maar verder zijn er geen voorbeelden genoemd waaruit blijkt dat de NTB vroeg om inspraak. Een staflid denkt dat sommige atleten zich niet uitspreken vanwege mogelijke negatieve consequenties; het zou niet veilig voelen voor atleten omdat de coach degene is die atleten selecteert. Wanneer een atleet daar tegenin gaat, zou de atleet mogelijk lager op de start/wachtlijst gezet worden. Dat is iets dat mede mogelijk wordt

---

⁷¹ De World Triathlon Mixed Team Relay Series is een aparte serie van wedstrijden tussen nationale teams die punten opleveren voor onder meer de Olympische kwalificatie voor de Mixed Team Relay.

gemaakt door het gebruik van zowel objectieve als subjectieve criteria. Zie verder paragraaf 9.4 over de rol van de atletencommissie.

7.4 Bevindingen

Er was geen sprake van een criteriabeleid dat zoveel mogelijk is gebaseerd op objectieve prestatienormen (en zo min mogelijk op subjectieve criteria). Objectieve criteria worden voor een deel wel geformuleerd in documenten maar niet (altijd) toegepast. Ook ligt in diezelfde documenten vast dat een hoop keuzes worden gemaakt op basis van subjectieve criteria. Voor trainingsstages liggen er geen criteria vast en voor wat betreft de wedstrijden hangen de selectiecriteria af van de wedstrijd en categorie die het betreft. Argumenten die stafleden noemen voor het niet strikt toepassen van objectieve criteria voor de NTC-selectie lopen uiteen. Het wekt de indruk dat niet altijd het belang van de individuele atleet, maar het belang van de groep voorop stond voor (een deel van) de staf en directie.

Atleten ervaren het criteriabeleid als onvoldoende duidelijk, controleerbaar en eerlijk. Doordat er met regelmaat geen objectieve criteria vastliggen of (wanneer ze wel vastliggen) niet worden toegepast, is het criteriabeleid voor veel atleten vaak niet duidelijk en transparant. De toepassing van subjectieve criteria/keuzes, die niet altijd worden uitgelegd aan atleten, is ook onvoldoende controleerbaar. Samenhangend leeft de indruk, en hebben sommigen ook ervaren, dat niet iedereen gelijke kansen krijgt. Genoemde voorbeelden hadden betrekking op zowel selectiecriteria voor deelname aan selecties als voor deelname aan trainingsstages en wedstrijden.

In het geval van atleten die buiten de bondsstructuur trainen maar wel op eenzelfde niveau trainen en presteren als atleten binnen de bondsstructuur hebben de atleten binnen de bondsstructuur een voorkeurspositie wanneer de NTB hen inschreef op start- en/of wachtlijsten en name changes toepaste voor wedstrijden. Zij krijgen minder kansen en mogelijkheden.

De toepassing van het criteriabeleid draagt onvoldoende bij aan een positief klimaat voor leren en verbeteren. De NTB is veel bepalend in het vaststellen van criteria en het creëren van mogelijkheden en kansen voor atleten gedurende hun topsportcarrière. Dat het criteriabeleid voor veel atleten als onvoldoende duidelijk, controleerbaar en eerlijk wordt ervaren, draagt zeker niet bij aan een positief klimaat voor leren en verbeteren. Het leidt tot onvrede, discussie en teleurstelling. Ook spreken atleten van oneerlijke concurrentie, ongenoegen en afgunst onderling. Atleten wisten vaak niet wat zij moesten doen om zich wel te kwalificeren. De toepassing van subjectieve criteria vergroot daardoor ook (het gevoel van) de afhankelijkheid van atleten ten opzichte van de coaches. Een deel van de atleten had nog maar weinig vertrouwen in de keuzes van de NTB en ook nu leeft er nog wantrouwen over het verbeteren en 'objectiveren' van het criteriabeleid.

8. A-status reserve-atleten

Dit hoofdstuk beoogt inzicht te geven in de achtergrond en financiële gevolgen van de A-status van atleten die op grond van hun positie als reserve voor de Mixed Team Relay een A-status toegekend kregen. In de periode 2015 tot en met 2021 hebben zes atleten hiermee te maken gehad. De bevindingen zijn onder meer gebaseerd op interviews met deze atleten en op interviews met de technisch directeur, de algemeen directeur, het bestuur en twee betrokken personen van NOC*NSF.

8.1 De A-status

Een A-status is een door NOC*NSF, op basis van het Statusreglement Topsporters (hierna: statusreglement), aan een topsporter verleende titel.⁷² Het is een individuele status, hetgeen betekent dat NOC*NSF deze aan een individuele atleet en dus niet aan een bond toekent. Verbonden aan een A-status zijn rechten en plichten voor de atleet. De atleet heeft onder meer recht op een stipendium, kostenvergoeding, verzekering, leaseauto, juridisch en financieel advies en topsportproducten (voeding, matras et cetera). Het stipendium en de kostenvergoeding zijn bedoeld om de atleet financieel in staat te stellen zich volledig op de sport te richten. De hoogte van het stipendium is gebaseerd op het wettelijk minimumloon en staat daar ongeveer aan gelijk. Voor een 20-jarige atleet gaat het om ongeveer € 1.500 per maand.⁷³ De plichten verbonden aan de A-status betreffen het voldoen aan gedragsregels, deelname aan een e-learning, het invullen van whereabouts en diverse administratieve verplichtingen.⁷⁴

8.2 De reserve-atleet binnen de NTB

Het team voor de Mixed Team Relay-wedstrijd bestaat uit vier atleten, waaronder twee mannen en twee vrouwen. Daarnaast is het gebruikelijk dat er ook twee atleten, één mannelijke en één vrouwelijke atleet, als reserve beschikbaar zijn tijdens een wedstrijd. Om te kunnen worden aangewezen als reserve-atleet voor de Olympische Spelen in Tokio gold een minimumvereiste: een top 140-positie in de wereldranglijst.⁷⁵ De lat lag daarmee hoog, vooral voor de mannelijke atleten. Ter illustratie: in geen van de bovengenoemde jaren 2015 tot en met 2022 waren er meer dan twee mannelijke atleten die een top 140 positie behaalden. Dit betekent dat er geen mannelijke atleet was die aan de criteria voldeed om te kunnen worden aangewezen als reserve-atleet voor Tokio.

Bij de vrouwelijke atleten waren er meerdere potentiële kandidaten voor de reservepositie op de Olympische Spelen. De uiteindelijke keuze werd gemaakt op basis van enkele aangewezen selectiewedstrijden.

Ten slotte blijkt dat het voorafgaand aan de Mixed Team Relay wedstrijden niet altijd duidelijk is wie de vaste reserve-atleet is voor de wedstrijd. Meerdere atleten geven aan dat hier soms onduidelijkheid over was. Duidelijkheid hierover is relevant omdat bij een bepaalde (hoge) klassering van het team, de reserve-atleet ook in aanmerking kan komen voor een A-status.

---

⁷² NOC*NSF, Statusreglement Topsporters, vastgesteld in de Algemene Vergadering van NOC*NSF 16 november 2020.

⁷³ NOC*NSF, Stipendium.

⁷⁴ De verplichtingen zijn vastgelegd in het statusreglement, in het Uitkeringsreglement Financiële Voorzieningen voor Topsporters, in de topsportovereenkomst tussen de NTB en de atleet en in het Faciliteitenplan van de NTB.

⁷⁵ NTB, Interne selectieprocedure Nederlandse Triathlon Bond ten behoeve van de Olympische Spelen in Tokio, Vastgesteld door het Bestuur van Nederlandse Triathlon Bond in haar vergadering 6 december 2018, versie 30 maart 2021. De wereldranglijst betreft de specifieke World Triathlon Individual Olympic Qualification Ranking.

8.3 De A-status voor een reserve-atleet

Er bestaat voor NOC*NSF maar één type A-status. Het onderscheid dat de NTB de afgelopen jaren maakte tussen een A-status en een A-status voor een reserve atleet, is een onderscheid dat de NTB zelf maakte.

Kort samengevat moet een atleet een top acht klassering behalen in een internationale wedstrijd om in aanmerking te komen voor een A-status.⁷⁶ Het is vervolgens aan de technisch directeur van de NTB om deze atleten bij NOC*NSF voor te dragen voor een A-status. Het kan daarbij gaan om atleten die op grond van een individuele prestatie in aanmerking komen, om atleten die op grond van hun teamprestatie in een Mixed Team Relay-wedstrijd in aanmerking komen, of om de twee atleten die als reserve te boek stonden. Deze twee reserve-atleten, die niet noodzakelijkerwijs zelf aan de wedstrijd deelnamen, komen dus ook in aanmerking voor een A-status als het team goed presteert. Dat is een gebruikelijke werkwijze in teamsporten.

NOC*NSF legt per bond het maximum aantal atleten vast dat in aanmerking kan komen voor een status. Dit maximum is het aantal A-, Selectie- en HP-statusen gezamenlijk. De onderstaande tabel toont het aantal statussen dat aan NTB-atleten was toegekend.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
<i>A-status (regulier)</i>	3	2	1	3	4	4	4	3
<i>A-status (reserve A-status)</i>	1	n.b.	n.b.	2	2	2	2	1
<i>B-status⁷⁷</i>	1	3						
<i>High Potential (HP) -status</i>			1	1				
<i>Selectie-status</i>			3					
Totaal aantal statussen NTB	5	5	5	6	6	6	6	4

Figuur 8.1: Statussen toegekend aan NTB-atleten.

De technisch directeur doet de voordracht in samenspraak met de coaches en de prestatie-manager van NOC*NSF. Er waren de afgelopen jaren vanuit NOC*NSF zes statussen beschikbaar voor atleten van de NTB. De NTB hanteerde de volgende volgorde bij de voordracht voor een status (samengevat/ingekort):⁷⁸

- a) A-status houders individueel olympisch;
- b) A-status houders Mixed Team Relay olympisch.

Deze volgorde hield ook in dat, als er zowel drie mannelijke, als drie vrouwelijke atleten zouden voldoen aan de criteria voor een individuele A-status, deze zes atleten zouden worden voorgedragen voor een A-status. In dat geval zou de technisch directeur geen A-status aanvragen voor reserve-atleten. De afgelopen jaren deed deze situatie zich echter niet voor. Er waren steeds maximaal vier

⁷⁶ Voor het seizoen 2021 gelden de volgende criteria: Voor een A-status individueel moet één keer een top acht op de Olympische Spelen of in een WTS Standard race behaald worden. Voor een A-status MTR moet één keer een top acht behaald worden op het WK teams of tijdens de Olympische Spelen of twee keer een top acht in de MTR series.

⁷⁷ Deze term werd tot 2017 gehanteerd.

⁷⁸ NTB, Criteria voor opname in de NTB selecties 2020 – 2021.

atleten die voldeden aan de criteria op grond van hun prestatie in een individuele of een Mixed Team Relay-wedstrijd.

Op basis van het voldoen aan de criteria en de bovengenoemde volgorde droeg de technisch directeur in 2015 één reserve-atleet voor bij NOC*NSF voor een A-status en in de jaren 2018 tot en met 2021 steeds twee reserve-atleten. De technisch directeur besloot welke atleten dat waren. Een richtlijn bij die keuze was dat de atleet in de top 140 van de wereldranglijst stond. In meerdere jaren werd daar echter van afgeweken. De technisch directeur bepaalde aan wie de A-statussen voor reserve-atleten werden toegekend op basis van subjectieve criteria. Vóór de Olympische Spelen in Tokio hanteerde hij naar eigen zeggen het criterium dat de atleet kans moest maken op een reservepositie in de eerstkomende Olympische Spelen, of kans moest maken op deelname aan de daarop volgende Olympische Spelen. Uit interviews met de betrokken atleten blijkt dat het hen niet duidelijk was welke subjectieve criteria de technisch directeur hanteerde en hoe de beoordeling en keuze plaatsvond. Een atleet duidt het aan als een “grijs gebied”.

Een criterium waar in ieder geval aan moest worden voldaan om in aanmerking te kunnen komen voor de A-status als reserve, was dat de atleet onderdeel uitmaakte van het NTC. Atleten die buiten het centrale NTC-programma trainden, maakten geen kans (meer) op een A-status als reserve. Dit had zijn grondslag in de door NOC*NSF gewenste toezicht en controle op de atleet vanuit het centraal programma van de NTB. Dat is overigens een voorwaarde die niet voor iedereen gold. Zo waren er namelijk atleten aan wie een ‘reguliere’ A-status was toegekend op basis van hun eerdere individuele prestatie of prestatie in de Mixed Team Relay, die niet of nauwelijks binnen het centrale NTC-programma train(d)en.

8.4 Uitwerking in de praktijk: het ‘delen van de A-status’ van een reserve-atleet

De technisch directeur had jaarlijks twee statussen voor reserve-atleten te vergeven: één voor een mannelijke en één voor een vrouwelijke atleet. Bij de mannen was er steeds één atleet die op grond van (onduidelijke) subjectieve criteria door de technisch directeur als reserve-atleet werd voorgedragen voor een A-status. Bij de vrouwen waren er veelal twee kandidaten die goed scoorden op de subjectieve criteria. Dit maakte dat de technisch directeur voor een dilemma stond. De oplossing die hij koos, duidde hij aan als *“in overleg met twee sporters het stipendium delen gedurende een jaar.”* In sommige gevallen was inderdaad sprake van een situatie waarbij twee atleten ervan op de hoogte waren dat één van hen formeel de A-status zou krijgen en dat de andere atleet zou meeprofiteren van het daaraan verbonden stipendium. In meerdere gevallen was echter ook sprake van één atleet die een deel van het stipendium moest afdragen aan de NTB, waarna de NTB het geld naar eigen zeggen inzette ten goede van meerdere andere atleten. Het was de atleet met het stipendium niet altijd bekend welke andere atleten profiteerden van die afdracht en in welke mate. Dit was niet transparant en niet traceerbaar.

De argumentatie van de technisch directeur voor waarom de reserve-atleten wat hem betreft niet van het volledige stipendium konden profiteren, was dat een reserve-atleet geen eigen prestatie had geleverd op grond waarvan hij of zij recht had op een (volledig) stipendium. Dit gaf de technisch directeur in zijn optiek het recht om de reserve-atleet voor te dragen voor een A-status onder voorwaarde dat deze een deel van het stipendium zou afdragen aan de NTB. In aansluiting daarop wilde de technisch directeur dat meer atleten in het topsportprogramma zouden profiteren van de

gelden van het stipendium. Alle atleten die op grond van hun positie als reserve een A-status kregen, moesten een deel van hun stipendium afdragen aan de NTB, zodat de NTB daarmee andere atleten kon ondersteunen.

In alle gevallen vroeg de technisch directeur vooraf aan de atleten of zij akkoord gingen met de beoogde constructie. De betrokken atleten waren er veelal in eerste instantie blij mee en gingen akkoord omdat zij er financieel op vooruitgingen. Voor vrijwel alle atleten ging het vanuit hun perspectief om veel geld en betekende het dat ze minder hoefden te lenen of minder hoefden te werken. Ook gaf een A-status een atleet in figuurlijke zin status. De technisch directeur legde de onderlinge afspraken vast in e-mails en vroeg de atleten deze via e-mail te bevestigen. Atleten vertellen daar over:

Atleet: "Ik mocht deze constructie tegen niemand vertellen, omdat de NTB niet wilde dat anderen lastige vragen gingen stellen."

Atleet: "Ik mocht tegen niemand vertellen dat ik mijn A-status als het ware moest delen."

Atleet: "Naar mijn weten, mocht ik het feit dat ik mijn reserve A-status moest delen niet aan de grote klok hangen. Niet dat het écht geheim was, maar ik moest het wel een beetje stilhouden."

Atleet: "Het is niet expliciet gezegd dat ik niets over mijn A-status mocht zeggen, maar het was niet de bedoeling om het erover te hebben."

De administratieve uitwerking was kort samengevat als volgt: de reserve-atleet met de A-status ontving maandelijks een factuur van de NTB. De factuur had een fictieve omschrijving zoals 'Eigen bijdrage training en wedstrijdprogramma Olympische Triathlon' of 'Bijdrage training en wedstrijdprogramma'. De NTB bevestigt dat de factuur niet daadwerkelijk voor zo'n bijdrage was, maar uitsluitend bedoeld was om het geld van het stipendium te (her)verdelen onder een of meerdere andere atleten.

Het was de atleten duidelijk dat het betalen van de factuur een voorwaarde was voor het verkrijgen van de A-status als reserve-atleet.

Atleet: "Ik ben niet tegen de regeling ingegaan. Als ik het geld niet wilde terugbetalen, ging de A-status wel naar iemand die dit wel wilde doen."

De hoogte van de bedragen die de atleten moesten afdragen varieerde in de regel van € 300,- tot € 750,- per maand. Met dit laatste bedrag droeg een atleet de helft van het stipendium af aan de NTB. In één jaar was er ook sprake van een atleet die het volledige stipendium afdroeg aan de NTB. De technisch directeur had een eigen grondslag voor de bepaling van de bedragen. De grondslag en de bedragen lagen niet vast in de topsportovereenkomst tussen de atleet en de NTB of in het daaraan

verbonden Faciliteitenplan (dat onder meer alle eigen bijdragen van de atleten vastlegt). De NTB heeft in zijn reglementen of werkwijzen vrijwel niets vastgelegd over de A-status van de reserves.⁷⁹

De Belastingdienst beschouwt het stipendium fiscaal gezien als loon. Gezien de opzet van de A-status en de communicatie daarover door NOC*NSF en het Fonds voor de Topsporter gaat de Belastingdienst ervan uit dat de atleet het volledige stipendium tot zijn beschikking heeft. Dit maakt dat sommige atleten geen recht (meer) hebben op huurtoeslag en zorgtoeslag. Het wegvallen van deze toeslagen was een negatieve fiscale consequentie voor deze atleten. De technisch directeur had dit op voorhand niet goed onderzocht en had de atleten niet behoed voor deze negatieve fiscale gevolgen. Wel had hij voor zover bekend, toen deze gevolgen duidelijk werden, de betrokken atleten achteraf gecompenseerd. Het is echter niet inzichtelijk of de atleten volledig zijn gecompenseerd.

Binnen de NTB waren de algemeen directeur, de technisch directeur en meerdere stafleden op de hoogte van deze werkwijze. Ook het bestuur van de NTB wist ervan. De informatievoorziening richting de Triathlonraad was op onderdelen onvolledig en onjuist. Zo werd ten onrechte aangeduid dat de procedure sinds 2017 werd toegepast (in plaats van sinds 2015), dat de procedure transparant was en volgens de NTB-reglementen was toegepast (in plaats van ondoorzichtig en niet vastgelegd). Er werden binnen de NTB geen kritische vragen gesteld over de rechtmatigheid en er vond geen controle plaats.

NOC*NSF was op de hoogte van het 'delen van de A-status' onder twee atleten door de NTB en kon zich vinden in de gedachte erachter. NOC*NSF liet het aan de NTB om de werkwijze in de praktijk uit te werken en zag het niet als haar taak om die uitwerking te controleren. NOC*NSF was echter niet op de hoogte dat het bedrag van het stipendium ook gedeeld werd met meer dan twee atleten.

8.5 Bevindingen

Alle reserve-atleten met een A-status hebben jarenlang bedragen tot de helft van hun stipendium afgedragen aan de NTB, terwijl daar geen grondslag voor was. Een atleet droeg gedurende een jaar zijn hele stipendium af aan de NTB. De essentie van de A-status is dat het daaraan verbonden stipendium en de kostenvergoeding een individuele atleet in staat stellen zich volledig op de sport te richten. De A-status wordt door NOC*NSF toegekend aan een individuele atleet. Het is niet de bedoeling dat een A-status wordt gedeeld. Het stipendium is ongeveer zoveel als het minimumloon en als het moet worden gedeeld, is het resterende bedrag dus niet voldoende voor een atleet om zich daarmee volledig op de sport te kunnen richten. Kort gezegd: door het laten 'delen' van de A-status doet de NTB geen recht aan de essentie van de A-status.

De NTB heeft zijn eigen (financiële) belang van het binnenhalen van A-statusen en het naar eigen inzicht herverdelen van de stipendia voorop gesteld. De NTB had er belang bij om zoveel mogelijk beschikbare A-statusen binnen te halen. Dit vanuit het streven om het topsportprogramma van de triathlon zo goed mogelijk te ondersteunen. Het was een belang in brede zin, maar ook een belang met een financieel component. De technisch directeur had het mandaat om reserve-atleten voor te dragen voor een A-status en verkeerde daarmee in een machtspositie. Het inzetten van het argument

---

⁷⁹ Het enige dat is aangetroffen is de volgende zin in het criteriadocument van 2019 en 2020: "Het kan zijn dat de beschikbare financiële tegemoetkoming gedeeld worden door meerdere reserve MTR atleten." In de criteriadocumenten van de jaren ervoor en erna ontbreekt deze zin.

dat de reserve-atleten door het ontbreken van een eigen prestatie geen recht hadden op een volledig stipendium in combinatie met het inspelen op de kwetsbare financiële positie van jonge atleten, is te zien als machtsmisbruik.

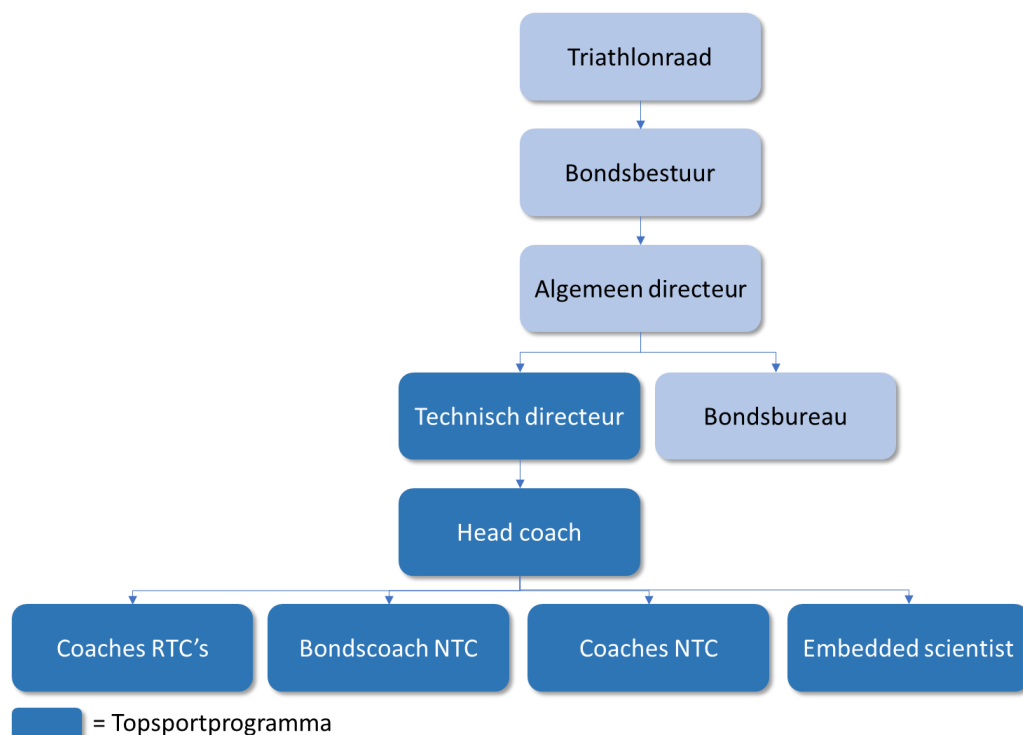
De werkwijze om meerdere atleten te laten profiteren van één A-status was niet transparant, administratief onjuist en leidde voor sommige atleten tot fiscale problemen. De bedragen van de afdracht zijn niet terug te vinden in overeenkomsten of richtlijnen van de NTB. De factuur van de NTB had geen grondslag in een daadwerkelijke dienst die de NTB aan de reserve-atleet leverde en is die zin te zien als een onjuiste factuur. Deze administratieve werkwijze staat op gespannen voet met wet- en regelgeving. Sommige atleten ervoeren ten slotte negatieve fiscale consequenties doordat ze – zonder dat ze zich dat realiseerden - geen recht (meer) hadden op huurtoeslag en zorgtoeslag.

9. Governancestructuur

Deze paragraaf gaat in op de onderzoeksvraag ‘Hoe functioneerde de governancestructuur in het licht van de voorvallen en wat maakt dat het vorige bestuur deze voorvallen of situaties niet waargenomen heeft?’ De vraag richt zich op het bestuur als orgaan in de periode 2007 tot en met 2021.

Governance is in dit verband het waarborgen van de onderlinge samenhang van de wijze van sturen, beheersen en toezicht houden binnen de NTB en het topsportprogramma, gericht op een efficiënte en effectieve realisatie van de doelstellingen. Een van de doelstellingen is het creëren van een veilig sportklimaat.

De onderstaande subparagrafen beschrijven telkens eerst per orgaan de formele structuur, gevolgd door een beknopte analyse van het functioneren in de praktijk.

Figuur 9.1: Structuur NTB en topsportprogramma (samengevat).

9.1 Triathlonraad

De NTB heeft een bestuurlijke structuur waarbij het bestuur (bondsbestuur) verantwoording aflegt aan de Triathlonraad. De Triathlonraad is daarmee te zien als het hoogste orgaan binnen de NTB. Het is een ledenraad en bestaat uit 15 afgevaardigden uit de regio's. Elke regio benoemt drie leden van de Triathlonraad, twee formeel namens de verenigingen en één namens de wedstrijdorganisatoren.

De Triathlonraad bepaalt het aantal leden van het bondsbestuur en benoemt de bestuursleden.⁸⁰ Een lid van het bondsbestuur kan met twee derde van de uitgebrachte stemmen door de Triathlonraad

⁸⁰ NTB, Statuten, artikel 12.

worden ontslagen of geschorst. Twee keer per jaar, voorafgaand aan de formele vergadering van de Triathlonraad van december en april, vinden de regiovergaderingen plaats. Alle NTB-leden (verenigingen, organisaties, individuele leden) krijgen tijdens deze vergaderingen de mogelijkheid tot inspraak in het NTB-beleid.

De Triathlonraad bestaat uit kritische leden en heeft in 2019 een discussiepunt ingebracht over het topsportbeleid en de positie van het NTC daarbinnen.⁸¹ Het ging over signalen van overtraindheid. De Triathlonraad wilde op basis van deze signalen rechtstreeks verhalen horen van de technisch directeur. Er werden toen vanuit de Triathlonraad aan de technisch directeur vragen gesteld over bijvoorbeeld de trainingstijd. De Triathlonraad nam daarop genoeg met de gegeven antwoorden. Toch stond de Triathlonraad in de bestuurlijke structuur op afstand en was de raad voor zover bekend voor november 2021 niet of nauwelijks op de hoogte van eventuele issues in het topsportprogramma. Ter illustratie: de technisch directeur, verantwoordelijk voor het topsportprogramma, werd naar eigen zeggen ongeveer eens in de twee jaar uitgenodigd door de Triathlonraad om een toelichting te geven.

Uit interviews met betrokkenen komt naar voren dat er sprake was van wantrouwen tussen de Triathlonraad en het bondsbestuur. Na de publicatie van het Fijbes-rapport in november 2021 toonde de Triathlonraad zich zeer kritisch en zette de Triathlonraad het bondsbestuur onder druk. Na het aftreden van het toenmalige bondsbestuur benoemde de Triathlonraad een nieuw bestuur a.i. Tijdens de interviews kwamen geen issues ten aanzien van het functioneren van de Triathlonraad naar voren.

9.2 Bondsbestuur

De NTB wordt geleid door het bondsbestuur, dat door de Triathlonraad is benoemd.⁸² Het bondsbestuur is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitvoering van het algemene en integrale bondsbeleid binnen de door de Triathlonraad vastgestelde beleids- en financiële kaders.⁸³ De bondsvoorzitter is belast met de algemene leiding. De bondsvoorzitter is bevoegd in de NTB te houden vergaderingen bij te wonen en desgevraagd van advies te dienen. Het bondsbestuur heeft in 2018 als besturingsmodel 'Besturen op hoofdlijnen' aangenomen.⁸⁴ De kern daarvan bestaat uit:

- het denken en handelen van het bestuur op het niveau van visie en strategie;
- het overlaten van de beleidsvoorbereiding en beleidsuitvoering aan de werkorganisatie, bestaande uit de betaalde medewerkers (bonds-bureau) en niet-betaalde medewerkers (vrijwilligers van de bond) die vallen onder de eindverantwoordelijkheid van de algemeen directeur;
- dat het bestuur het beleid bepaalt en hierover besluit;
- dat het bestuur toezichthoudend en toetsend is op de uitvoering van het beleid.

Onderdeel van het besturingsmodel is ook het beginsel van 'eenheid van bestuur'. Het bondsbestuur opereert op basis van collegiaal bestuur. Er zijn geen portefeuillehouders; het bondsbestuur is als geheel verantwoordelijk.

---

⁸¹ NTB, Jaarverslag Nederlandse Triathlon Bond 2019.

⁸² NTB, Statuten, artikel 3.1.

⁸³ NTB, Statuten, artikel 13.2.

⁸⁴ NTB, Besturingsmodel Besturen op hoofdlijnen.

De algemeen directeur legt verantwoording af aan het bondsbestuur en vormt formeel de (enige) schakel tussen het bondsbestuur en het bondsbureau. De technisch directeur schuift een enkele keer per jaar aan bij het bestuur voor een toelichting op het topsportprogramma, maar in beginsel is het de algemeen directeur die het bestuur informeert.

Uit de interviews en de bestudeerde documenten komt het volgende beeld naar voren. De algemeen directeur heeft het bondsbestuur begin 2021 op hoofdlijnen geïnformeerd over het onderzoek door de atletencommissie. Het bondsbestuur heeft de inhoud van dat onderzoek in die fase niet ingezien. De reden dat het bestuur er destijds niet naar gevraagd heeft, is dat de urgentie hen onvoldoende duidelijk was. Terugblikkend gaf de algemeen directeur aan het bestuur niet indringend genoeg geïnformeerd te hebben over dat onderzoek. De vervolgactie van het door Fijbes uit te voeren onderzoek was bekend bij het bondsbestuur. Maar voordat de uitkomsten van het Fijbes-rapport bekend waren, brak er al een mediastorm los. Het bondsbestuur had het rapport toen nog niet ingezien. Het bondsbestuur geeft aan verrast te zijn door de uitkomsten van het Fijbes-onderzoek. De bestuursleden zijn de afgelopen jaren een of enkele keren over het topsportprogramma geïnformeerd door de technisch directeur, maar de constatering over bijvoorbeeld groepsvorming, roddelen, pestgedrag, uitsluiting en tekortschietende begeleiding kwamen als een verrassing.

9.3 Bonds bureau

Op het bondsbureau, gevestigd op Papendal in Arnhem, werkt een aantal personen dagelijks aan het organiseren en faciliteren van de triathlonsport. Het bondsbureau verleent administratieve ondersteuning aan het bondsbestuur, de portefeuillecoördinatoren, werkgroepen, commissies en regio's. De werknemers van het bondsbureau worden aangestuurd door de algemeen directeur en zij leggen (uitsluitend) aan hem verantwoording af.

Algemeen directeur

De positie van de algemeen directeur ligt vast in de statuten van de NTB.⁸⁵ De algemeen directeur is verantwoordelijk voor het dagelijks functioneren van het bondsbureau, de uitvoering van de besluiten van het bondsbestuur en van de Triathlonraad, en voor andere werkzaamheden die zijn overeengekomen of aan de algemeen directeur zijn opgedragen door het bondsbestuur. De algemeen directeur legt verantwoording af aan het bondsbestuur. In het directiestatuut staat uitgewerkt wat de dagelijkse taken en verantwoordelijkheden van de algemeen directeur zijn.

Technisch directeur

De technisch directeur is - met ondersteuning door het bondsbureau - verantwoordelijk voor de topsportorganisatie. De technisch directeur geeft dan ook leiding aan de coaches en de begeleidingsstaf binnen het topsportprogramma. De technisch directeur legde tot en met 2021 verantwoording af aan de algemeen directeur en nu aan het bondsbestuur (2022). De technisch directeur ontwikkelt het topsport meerjarenbeleidsplan, realiseert het topsportprogramma, de talentontwikkeling en talentherkenning. Daarnaast is de technisch directeur (mede)bewaker van de topsportbegroting, stelt hij het team van coaches en begeleidingsstaf samen en geeft hij leiding aan hen. Ook is de technisch directeur verantwoordelijk voor de evaluatie van het topsportprogramma

---

⁸⁵ NTB, Statuten, artikel 18.

(met coaches en atleten), de coördinatie van de (wetenschappelijke) begeleiding, en stelt de technisch directeur criteria, selecties en uitzending van atleten naar evenementen, vast.

De algemeen directeur en de technisch directeur werkten elk meer dan 15 jaar in deze posities binnen de NTB. De onderzoekers constateren dat ze goed op elkaar ingespeeld waren. De algemeen directeur had de verantwoordelijkheden inzake het topsportprogramma in vergaande mate gemandateerd aan de technisch directeur. Zo hield de algemeen directeur zich bijvoorbeeld niet bezig met de functionerings- en beoordelingsgesprekken met de stafleden binnen het topsportprogramma (NTC en RTC's) en controleerde ook niet of deze werden gehouden. De technisch directeur genoot grote vrijheid in de invulling van de staf voor het topsportprogramma. Het leidde ertoe dat de kern van de staf bestond uit mensen die zowel de technisch directeur als elkaar al vele jaren kenden, zoals de headcoach, bondscoach en embedded scientist (tevens zoon van de technisch directeur).

9.4 Atletencommissie

De NTB kende tot 2019 alleen op papier een atletencommissie. Deze bestond formeel uit de atleten in de Olympische selectie, maar was in essentie niet bestaand in de zin dat deze geen activiteiten ontplooiden. Daarmee week de NTB en de atletencommissie af van het eigen reglement.⁸⁶ Het huidige reglement van de atletencommissie dateert uit 2008 en is daarmee verouderd. In 2019 vroeg de technisch directeur een atleet van de Olympische selectie de voorzittersrol op zich te nemen en de atletencommissie nieuw leven in te blazen. Deze atleet heeft dat gedaan en is sinds dat moment voorzitter van de atletencommissie. In 2020 begon NOC*NSF eisen te stellen aan de opzet en invulling van de commissie. De atletencommissie – die op dat moment alleen uit de voorzitter bestond – werd daarop uitgebreid tot zeven leden. De commissie begon klachten te ontvangen en ook de voorzitter had eigen kritische waarnemingen. Dit vormde de aanzet voor het atletenonderzoek dat in februari 2021 werd besproken met de atleten in het topsportprogramma en met de algemeen directeur en de technisch directeur. Begin 2022 bestaat de atletencommissie uit vijf personen.

De atletencommissie heeft een essentiële rol gespeeld in het over het voetlicht krijgen van issues en verbeterpunten binnen het topsportprogramma. Het atletenonderzoek werkte agenderend en zorgde ervoor dat de algemeen directeur en de technisch directeur genoodzaakt waren een vervolgonderzoek (door Fijbes) te laten uitvoeren. Tegelijk constateren de onderzoekers dat zowel de uitkomsten van het atletenonderzoek als ook latere kritische opmerkingen door de atletencommissie over bijvoorbeeld criteria, door de technisch directeur niet of nauwelijks serieus werden genomen. Er vond in de beleving van de atletencommissie geen open discussie plaats. In plaats daarvan legde de technisch directeur zijn keuzes nog eens uit. De atleten in de atletencommissie ervoeren dat ze als niet deskundig werden gezien door de technisch directeur en sommige stafleden, terwijl ze dat in hun beleving bij uitstek zijn. Dit leidde tot frustratie bij sommigen binnen de atletencommissie.

9.5 NOC*NSF

In 2021 heeft NOC*NSF de Code Goed Sportbestuur voor bestuurders en toezichthouders (uit 2005) geactualiseerd. Deze code is onder meer geoperationaliseerd met een set minimale kwaliteitseisen waaraan een bond moet voldoen. Met ingang van 2024 schrijven de minimale kwaliteitseisen van NOC*NSF voor dat de bond beschikt over een gedragen atletenvertegenwoordiging (bijvoorbeeld:

---

⁸⁶ NTB, Reglement Bondsatletencommissie, vastgesteld door het bondsbestuur op 7 april 2008.

atletencommissie). Deze vertegenwoordiging heeft gevraagd en ongevraagd adviesrecht op besluiten en beleid dat van invloed is op de belangen, rechten en plichten van topsporters. Het is de bedoeling dat de NTB een en ander in een topsportstatuut vastlegt.

NOC*NSF is een ledenorganisatie, waarbij leden zich moeten houden aan de afgesproken spelregels en codes. In het proces om topsporter te worden, heeft NOC*NSF een ondersteunende rol en worden er eisen aan programma's, sportbonden en het handelen van mensen gesteld. NOC*NSF is hier kritisch op, maar doet dit vanuit een partnershiprol. De prestatie-manager van NOC*NSF heeft nauw contact met de technisch directeur van de NTB en stelt vragen over de keuzes door de NTB, bijvoorbeeld in het topsportprogramma.

Er zijn meerdere signalen dat NOC*NSF de nadruk legde en stuurde op het realiseren van prestaties. De toetsing door NOC*NSF richtte zich ook daarop. Zo sprak NOC*NSF in 2013 in een review goedkeurend over de ontwikkeling binnen het topsportprogramma van de NTB om atleten 'sociale hardheid' als kerncompetentie aan te leren. Volgens het reviewpanel kon dit nog beter. De aanbeveling van NOC*NSF hierover luidde: *“Maak alleen keuzes die de prestatiegerichte cultuur ondersteunen. Maak een contract met de atleet met proces- en resultaatdoelen en bespreek dit op een formeel moment op regelmatige basis.”*⁸⁷

De prestatie-manager was, met een tussenpoos van twee jaar, sinds 2015 in functie. Hij was onder meer betrokken bij de metingen van de kwaliteit van de staf en bij de voordracht van atleten voor een A-status en ging soms mee met een trainingsstage. Op basis van de gevoerde interviews is bij de onderzoekers het beeld ontstaan dat de technisch directeur en de prestatie-manager goed met elkaar overweg konden, dat zij dezelfde visie hadden (bijvoorbeeld over de A-status voor reserve-atleten) en hetzelfde dachten over (de houding van) sommige atleten. Ook streefden ze een gelijk belang na: het realiseren van zo goed mogelijke prestaties in de triatlonsport. De belangen en zorgen van individuele atleten kregen minder aandacht.

NOC*NSF heeft zich zowel in het verleden als in het heden lovend uitgesproken over de structuur van het topsportprogramma van de NTB, over de wijze waarop het leiderschap was ingevuld (met technisch directeur en headcoach) en over de ontwikkeling van de prestatiegerichte cultuur. Zowel uit de gesprekken met staf en directie, als uit de bestudeerde documenten blijkt dat NOC*NSF zich in zijn toetsende rol vooral richtte op prestaties. Er was weinig aandacht voor het welbevinden van individuele atleten.

9.6 Instituut Sportrechtspraak

De NTB is aangesloten bij het Instituut Sportrechtspraak (ISR). Het ISR geeft invulling aan het tuchtrecht voor een groot aantal aangesloten sportorganisaties en behandelt tuchtzaken op het gebied van bijvoorbeeld seksuele intimidatie, matchfixing en doping. Het ISR spreekt door middel van een overeenkomst van opdracht recht in naam van, ten behoeve van en voor rekening en risico van aangesloten sportorganisaties.

---

⁸⁷ NOC*NSF, Rapportage Talent program review, Triathlon, 19 september 2013.

9.7 Commissie van Beroep en tuchtcommissie

De tuchtrechtspraak geschiedt door de Commissie van beroep en de tuchtcommissie van het ISR. Zolang de NTB is aangesloten bij het ISR vormen de tuchtcommissie en de Commissie van Beroep een orgaan van de NTB en spreken zij recht in naam van de NTB. De Centrale Commissie van Beroep voor Toetsing (CCBT) is een onafhankelijk orgaan dat beroepsprocedures behandelt, zoals omschreven in het Toetsreglement Sport. Verschillende bonden maken gebruik van de CCBT, waaronder dus ook de NTB.

9.8 Bevindingen

Het bestuur van de NTB stond op (te) grote afstand van het topsportprogramma om eventuele tekortkomingen te signaleren. Met het besturingsmodel 'Besturen op hoofdlijnen' liet het bondsbestuur de verantwoordelijkheid in belangrijke mate bij de algemeen directeur, die op zijn beurt de aansturing van het topsportprogramma had gemandateerd aan de technisch directeur. Deze getrapte benadering maakte dat eventuele signalen alleen via het filter van respectievelijk de technisch directeur en de algemeen directeur het bestuur bereikten. Er was geen directe lijn tussen de atletencommissie en het bestuur.

Er was een machtsblok ontstaan en het ontbrak aan 'checks and balances'. Zowel de algemeen directeur als de technisch directeur waren meer dan 15 jaar in functie. In die periode hebben zij veel kennis en ervaring opgebouwd. Doordat zij hun functie jaar op jaar adequaat invulden, de NTB groeide en de sportprestaties verbeterden, groeide het vertrouwen bij het bestuur en de prestatie-manager van NOC*NSF. Daardoor is er echter ook gaandeweg een disbalans ontstaan tussen enerzijds de directie (en enkele stafleden) en anderzijds het bestuur, de atleten en NOC*NSF. De directie was overtuigd van de juistheid van de eigen visie en stond daarmee niet meer open voor kritische signalen van (jonge) atleten in het topsportprogramma of van ouders of stafleden. Het ontbrak aan doeltreffende tegenkracht, ook wel aangeduid als 'checks and balances'. De Triathlonraad trachtte invulling te geven aan zijn toezichthoudende rol en stelde kritische vragen, maar ontving niet altijd de juiste informatie. De atletencommissie is sinds 2020 op sterkte en heeft met haar uitgevoerde atletenonderzoek een bepalende rol gespeeld, maar is nog niet in positie gebracht om structureel als sparringpartner te fungeren.

NOC*NSF heeft in zijn toetsende rol ten aanzien van de NTB weinig oog gehad voor het welbevinden van individuele atleten. De focus van NOC*NSF lag de afgelopen jaren op het realiseren van prestaties. Dit maakte dat zowel de sturing als het toezicht door NOC*NSF op het topsportprogramma zich daarop richtten.

10. Conclusies

De vraag die in dit onderzoek centraal stond, is:

‘Welke situaties en voorvallen hebben zich in 2007-2021 in het bijzonder in het NTC voorgedaan met betrekking tot sociale onveiligheid (inclusief eetproblematiek en overtraindheid) en onduidelijkheid over regels en criteria, welke effecten hebben deze (gehad) op betrokken atleten, welke systemen en structuren waaronder de governancestructuur speelden daarbij een rol en wat dient hierin te veranderen?’

Om tot beantwoording van deze vraag te komen, geven we hieronder een antwoord op de eerste zes onderzoeksvragen.

1. Welke voorvallen of situaties hebben zich in het verleden voorgedaan in het NTC en welke gevolgen hadden deze voor betrokkenen?

Kortweg kunnen we de bevindingen uit het eerder door bureau Fijbes uitgevoerde onderzoek (2021), met betrekking tot de voorvallen of situaties die zich voordeden in het recente verleden, bevestigen. Er was sprake van een groepsdynamiek waarin zich groepsvorming, uitsluiting, roddelen en pestgedrag voordeden binnen het NTC, zowel in het recente als in het verdere verleden. Sommige atleten had hier meer mee te maken en anderen minder. Niet alleen atleten onderling, maar ook stafleden droegen hier in meer of mindere mate aan bij.

Tegelijkertijd is er sprake van een fundamenteel verschil van inzicht tussen atleten onderling, maar ook tussen stafleden. Sommige atleten en stafleden kunnen zich niet in deze bevindingen vinden en voelen zich sociaal veilig. Wat opvalt is dat dit vaak atleten zijn die door anderen worden gezien of genoemd als atleten met een succesvolle carrière en/of ‘vrienden van’ stafleden. De onderzoekers constateren dat er een cultuur bestond zonder groepsgevoel. De een gedijt beter in een competitieve, prestatiegerichte topsportomgeving dan de ander. Er was echter weinig ruimte voor openheid daarover en, samenhangend daarmee, voor kritisch (tegen)geluid.

De ervaringen hebben grote impact op atleten (gehad). Meerdere atleten verlieten ongelukkig het programma, soms met zware mentale en/of fysieke problemen. Veel atleten kampten gedurende hun periode in het NTC met gevoelens van diepe eenzaamheid en/of ongeluk die in sommige gevallen leidden tot gevoelens van depressie, soms al tijdens en soms na hun periode in het NTC. Wat daarbij een rol speelde was niet alleen de jonge leeftijd maar ook de woon-, leef- en trainingsomgeving waarin zij zich bevonden wanneer zij (vaak voor het eerst) op zichzelf gingen wonen. Een omgeving die wellicht geschikt was als trainingslocatie, maar tegelijkertijd ook voor veel atleten ver weg van thuis. Atleten woonden in een omgeving met concurrenten en hadden weinig afleiding van hun topsport.

De NTB spoorde jonge atleten aan om in het NTC te komen trainen en wonen. Daarmee nam de NTB een grote verantwoordelijkheid op zijn schouders, waar hij vervolgens onvoldoende invulling aan gaf. Ook werd het volgen van een studie, zeker in de eerste jaren van het NTC, niet altijd gestimuleerd. De NTB droeg uit dat studeren op de tweede plaats stond. Studeren (op een hoog niveau) werd afgeraden en door sommige staf- en directieleden bekritiseerd. Hierdoor pasten meerdere atleten hun

studiekeuze aan of stopten zij (tijdelijk) met studeren. De NTB ondersteunde atleten onvoldoende in hun holistische ontwikkeling, waaronder hun sociaal-maatschappelijke ontwikkeling.

Meerdere atleten hebben in de periode 2007-2021 ervaring(en) (gehad) met grensoverschrijdend gedrag. Concreet gaat het om pesten, roddelen, buitensluiten, emotionele mishandeling, zich aangezet voelen tot gewichtsverlies en zich aangezet voelen tot overmatig trainen. In het verleden is er veel nadruk gelegd op (een laag) gewicht, hetgeen bijdroeg aan de ontwikkeling van eetproblematiek onder meerdere atleten. Ook was er binnen het NTC te weinig oog voor de fysieke belastbaarheid van (individuele) atleten, hetgeen bijdroeg aan overtraindheid. Een deel van de atleten heeft te maken gehad met een opeenstapeling van problemen waardoor zij zware mentale en/of fysieke klachten ontwikkelden. Door inadequaat handelen door en/of nalaten van de staf en de directie, zijn deze klachten ontstaan of verergerd.

2. Is er gedurende de onderzoeksperiode melding gemaakt en/of een signaal afgegeven van de voorvallen en/of de gevolgen, en hoe is dat opgevolgd door het stafteam, de medische en/of- psychische ondersteuning in het topsportprogramma?

De genoemde problematiek werd eerder gesignaleerd en was al jaren bekend. Niet enkel atleten zelf, maar ook ouders en stafleden gaven signalen af. De directie en staf pakten deze signalen niet op. Voor een deel leefde bij hen (en mede daardoor ook bij meerdere atleten) de gedachte dat topsport nu eenmaal hard is en dat fysieke en mentale klachten erbij horen. Ze hadden moeite zich te verplaatsen in het perspectief van (jonge) atleten. Binnen de directie en de staf heerste een cultuur van 'wij weten het beter dan zij', waardoor signalen van anderen niet werden opgepakt of bewust werden weggewuifd. Opvolging van signalen bleef dan ook uit.

Atleten ervoeren drempels om een (formele) klacht in te dienen of een melding van voorvallen te doen. Er bestond een vrees voor repercussies, daar de NTB (mede)bepalend is in de kwalificatie van atleten voor deelname aan wedstrijden en trainingsstages. Ook binnen de atletengroep zelf was er weinig ruimte voor kritiek en sommige atleten reageerden onderling vijandig op kritiek op (elementen in) het topsportprogramma.

3. Hoe functioneren het stafteam, de medische- en psychische ondersteuning in het programma, welke rol spelen familierelaties en hoe beoordelen betrokkenen het functioneren van stafleden?

De trainingstechnische begeleiding was volgens atleten en stafleden niet op 'het hoogste niveau', dat de NTB nastreeft. De trainingen waren vaak niet toegesneden op het individu. Daarbij was er weinig oog voor kritische verbeter suggesties.

Belangrijker nog is dat de technisch directeur, de bondscoach en in mindere mate de headcoach te weinig oog hadden voor de sociale kant van de begeleiding. Een deel van de staf handelde niet adequaat bij roddelen, buitensluiting en pestgedrag. In sommige gevallen was de bondscoach zelf onderdeel van een roddelende groep. Daardoor is een negatieve groepsdynamiek ontstaan en/of in stand gehouden. Mede door het ontbreken van die sociale antenne zagen sommige stafleden signalen van eenzaamheid en depressiviteit over het hoofd.

Dat geldt eveneens voor signalen van blessures en overtrainedheid, waardoor deze klachten niet geadresseerd werden en langer voortduurden dan nodig.

Er zijn binnen de NTC-staf opvallend veel nauwe banden tussen familieleden en vrienden. Dat hoeft niet per definitie verkeerd te zijn, maar in dit geval voorkwam de verbondenheid niet de 'schijn van' belangenverstrengeling. Bij een deel van de atleten riep dat een drempel op om tegenspraak te uiten of (persoonlijke) informatie te delen, omdat zij vreesden dat dit met andere stafleden zou worden gedeeld. Het idee leefde ook dat de vaste kern van stafleden rond het NTC en de directie, die elkaar al jaren kenden en steunden, elkaar niet fundamenteel controleerden en/of elkaar zelden tegenspraken. Zij zouden elkaar de hand boven het hoofd houden. Verder is zichtbaar dat de interne functiebeoordelingssystematiek summier was en niet was ingericht op frequente evaluatie en bijsturing van stafleden.

4. In hoeverre is er bij betrokkenen duidelijkheid over het criteriabeleid, de prestatienormen en financieringsstroom en in hoeverre ondersteunen deze een sterk pedagogisch-didactisch klimaat?

Het criteriabeleid heeft betrekking op deelname aan selecties, trainingsstages en wedstrijden en hangt nauw samen met de (financiële) kansen en mogelijkheden die atleten krijgen. Duidelijkheid hierover is fundamenteel voor een sterk pedagogisch-didactisch klimaat. Zowel in het recente verleden als in het verdere verleden bestond bij veel atleten echter onduidelijkheid over het criteriabeleid van de NTB. Dat heeft te maken met het veelvuldig toepassen van subjectieve criteria.

Atleten hebben behoefte aan inzicht en houvast met betrekking tot het criteriabeleid, maar ook aan transparantie over (eventueel daarvan afwijkende) keuzes. Atleten vragen zich af waarom de een wel geselecteerd wordt of een (extra) kans krijgt en de ander niet. Momenteel heerst er onder sommigen dan ook wantrouwen over de keuzes van de NTB. Genoemde voorbeelden wekken ook bij de onderzoekers de indruk dat niet iedereen dezelfde kansen en mogelijkheden krijgt.

Dit gegeven leidt tot onvrede, teleurstelling, discussie en ongenoegen tussen atleten onderling maar ook tussen atleten en coaches/staf. Dat voor atleten niet altijd duidelijk is wat zij moeten doen om zich te verbeteren en zich uiteindelijk wel te kwalificeren, vergroot de afhankelijkheidspositie van atleten ten opzichte van coaches/staf. De (redenen voor) toepassing van subjectieve criteria en het maken van subjectieve keuzes wekken de indruk dat niet altijd het belang van de individuele atleet maar het belang van de groep of de NTB als bond voorop staat.

Dat het criteriabeleid voor veel atleten als onvoldoende duidelijk, controleerbaar en eerlijk wordt ervaren, draagt niet bij aan een positief klimaat voor leren en verbeteren.

5. Wat zijn de formele en de informele regels rond de reserve A-statussen en hoe zijn deze in de onderzoeksperiode toegepast?

Zes atleten kregen in de periode 2015 tot en met 2021 een A-status omdat ze daar als reserve-atleet voor de Mixed Team Relay - op grond van de teamprestatie - voor in aanmerking kwamen.

Verbonden aan de A-status is een stipendium. Bijzonder is dat deze (reserve-)atleten geldbedragen tot de helft van het stipendium afdroegen aan de NTB. Eén atleet droeg gedurende een jaar zijn hele stipendium af aan de NTB. De afdracht gebeurde op aangeven van de technisch directeur, teneinde de stipendiumgelden van een individuele atleet in te zetten voor meerdere andere atleten. Dit is niet in lijn met het doel van de A-status. De essentie van de A-status is namelijk dat het daaraan verbonden stipendium (en de kostenvergoeding) een individuele atleet in staat stelt zich volledig op de sport te richten. Kort gezegd: door het laten 'delen' van de A-status met een of meerdere atleten deed de NTB geen recht aan de essentie van de A-status.

De NTB heeft zijn eigen (financiële) belang bij het binnenhalen van A-statussen en het naar eigen inzicht herverdelen van de stipendia voorop gesteld. De technisch directeur had het mandaat om reserve-atleten voor te dragen en bevond zich daarmee in een machtspositie. De atleten konden alle, mogelijke extra gelden goed gebruiken en stemden mede daarom in met de door de technisch directeur voorgestelde werkwijze. De technisch directeur zette het argument in dat de reserve-atleten geen recht hadden op een A-status met volledig stipendium door het ontbreken van een eigen prestatie die voldeed aan de prestatienorm. Dat in combinatie met het inspelen op de kwetsbare financiële positie van jonge atleten, is te zien als een vorm van machtsmisbruik. De werkwijze om meerdere atleten te laten profiteren van één A-status was niet transparant, administratief onjuist (door het gebruik van onjuiste facturen) en leidde voor sommige atleten tot fiscale problemen.

NOC*NSF was op hoofdlijnen op de hoogte van deze werkwijze. Zo wist NOC*NSF dat de NTB de A-statussen van reserve-atleten liet 'delen'. NOC*NSF stelde geen kritische vragen over de uitwerking daarvan in de praktijk en de implicaties voor atleten. NOC*NSF heeft deze werkwijze gedoogd.

6. Hoe functioneerde de governancestructuur in het licht van de voorvallen en wat maakt dat het vorige bestuur deze voorvallen of situaties niet waargenomen heeft?

De vraag richt zich op het bestuur als orgaan in de periode 2007 tot en met 2021. Het bestuur van de NTB stond op (te) grote afstand van het topsportprogramma om eventuele tekortkomingen te signaleren. Met het besturingsmodel 'Besturen op hoofdlijnen' liet het bondsbestuur de verantwoordelijkheid in belangrijke mate bij de algemeen directeur, die op zijn beurt de aansturing van het topsportprogramma had gemandateerd aan de technisch directeur. Deze getrapte benadering maakte dat eventuele signalen alleen via het filter van respectievelijk de technisch directeur en de algemeen directeur, het bestuur bereikten.

De algemeen directeur en de technisch directeur waren meer dan 15 jaar in functie. In die periode hebben zij veel kennis en ervaring opgebouwd. Doordat zij hun functie jaar op jaar adequaat leken in te vullen, de NTB groeide en de sportprestaties verbeterden, groeide het vertrouwen bij het bestuur en de prestatie-manager van NOC*NSF. Daardoor ontstond gaandeweg echter ook een disbalans tussen enerzijds de directie (en enkele stafleden) en anderzijds het bestuur, de atleten en NOC*NSF. De directie was overtuigd van de juistheid van haar eigen visie en stond daarmee niet meer open voor kritische signalen van (jonge) atleten in het topsportprogramma, van hun ouders en van stafleden. In veel gevallen wantrouwde de directie de motieven van critici, waarna ze de kritiek terzijde schoof.

Het ontbrak aan doeltreffende tegenkracht. De Triathlonraad trachtte invulling te geven aan zijn toezichthoudende rol door kritische vragen te stellen. De Triathlonraad ontving echter niet altijd de juiste informatie. De atletencommissie is sinds december 2020 op sterkte en speelde met het uitgevoerde atletenonderzoek een bepalende rol. De atletencommissie is echter nog niet in positie gebracht om structureel als sparringpartner te fungeren. NOC*NSF speelt ook een rol in het creëren van tegenkracht. Het stelsel zoals dat door NOC*NSF is ingericht, met codes, richtlijnen, monitoring en bijsturing door een prestatie manager, legde nadruk op het realiseren van prestaties en NOC*NSF had daarbij weinig oog voor het welbevinden van individuele atleten.

11. Aanbevelingen

Onderstaand volgen de aanbevelingen die uit dit onderzoek naar het topsportklimaat binnen het topsportprogramma van de NTB voortvloeien. Daarbij worden de onderzoeksvragen 7 en 8 in het oog gehouden: *‘Hoe voorkomt het nieuwe bestuur deze voorvallen of situaties in de toekomst (in licht van leren en verbeteren) en wat moet er verder gebeuren om herhaling in de toekomst te kunnen voorkomen?’* En: *‘Welke erkenning en eventuele compensatie voor atleten is passend?’*

Aanbevelingen aan het bestuur van de NTB:

1. Creëer een systeem van checks and balances met korte lijnen tussen atleet, bestuur en directie.
  - a. Positioneer de atletencommissie zodanig dat deze een waardevolle en relevante gesprekspartner kan zijn. Een optie is om een vertegenwoordiger van de atletencommissie een plek te geven in de Triathlonraad of in het bestuur.
  - b. Evalueer als bestuur de implementatie van de Code Goed Sportbestuur (met de beginselen van verantwoordelijkheid, democratie, maatschappij en transparantie), inclusief de implementatie van de minimale kwaliteitseisen (MKE) zoals NOC*NSF deze heeft opgesteld.
  - c. Creëer een systeem van periodieke (voortgangs)rapportages aan het bestuur, waarbij zowel de algemeen directeur als ook de technisch directeur het bestuur informeren over alle relevante (technische, organisatorische en sociale) aspecten van het topsportprogramma. Bespreek als bestuur deze (voortgangs)rapportages en bevrage zowel de algemeen directeur als ook de technisch directeur hierover.
2. Richt een passende (functie)beoordelingssystematiek in en evalueer daarnaast periodiek het topsportprogramma, waarbij gedacht kan worden aan een halfjaarlijkse periode voor de functiebeoordeling en een jaarlijkse periode voor het topsportprogramma.
3. Zorg als sportbond voor een (sociaal) veilige omgeving in alle lagen, van atleet tot bestuurder, zowel op individueel als op groepsniveau:
  - a. Het is wenselijk om binnen de directie en de (top van de) staf in te zetten op empathisch leiderschap. Neem daarom passende (kwaliteits)eisen op in de functiebeschrijvingen.
  - b. Zorg binnen het topsportprogramma voor duurzame sturing en begeleiding op het gebied van groepsdynamiek en groepsprocessen, met daarbij specifieke aandacht voor openheid en veiligheid. Heb als directie en staf oog voor de emotionele en sociale aspecten van het leven van de atleet. Maak daarbij gebruik van een onafhankelijk opgezette, periodieke (en eventueel anonieme) welzijnscheck.
  - c. Kijk naar de fysieke belastbaarheid van individuele atleten en zorg voor persoonlijke begeleiding en trainingsschema's. Wees scherp op en test periodiek op signalen van overtraindheid.
  - d. Reflecteer op het gebruik van medische gegevens van atleten. Bescherm de privacy van atleten en de vrije toegang tot medische hulp, ook als dit niet binnen het bondssysteem gebeurt. Onderzoek samen met de atletencommissie welke medische gegevens noodzakelijkerwijs gedeeld moeten worden.

4. Bezie de huidige (deels centrale) opzet van het topsportprogramma kritisch. Zorg voor sociale begeleiding bij zowel de instroom als de uitstroom van atleten (nazorg).
  - a. Probeer de nadelen van de afgelegen locatie te beperken door atleten te voorzien van duurzame begeleiding, bijvoorbeeld in de vorm van een lifestylecoach.
  - b. Wees kritisch op de rol van een sportbond bij de studiekeuze van atleten, en heb daarbij oog voor de maatschappelijke carrière van de atleet en de financiële en overige gevolgen van de studiekeuze op het latere leven.

5. Geef atleten inspraak en (een gevoel van) eigen controle.
  - a. Biedt de atleet houvast door het opstellen en hanteren van duidelijk, transparant, controleerbaar en objectief criteriabeleid. Heb daarbij oog voor eerlijke en gelijke kansen, voor zowel atleten die trainen binnen het NTC/RTC Sittard als atleten die daarbuiten trainen. Zorg dat atleten de criteria kennen en creëer ruimte voor inspraak van atleten.
  - b. Laat atleten meedenken over het topsportprogramma. Dat kan door het organiseren van inspraakmomenten. Heb daarbij aandacht voor het gegeven dat het vaak ook jonge atleten betreft die wellicht niet altijd open en eerlijk durven te zijn. Ouders zouden daar mogelijk een rol in kunnen vervullen.

6. Heb oog voor integriteit en voorkom (de schijn van) belangenverstremgeling.
  - a. Kijk als bond kritisch naar de huidige gedragsreglementen, gedragscodes, teamwaardes en procedures zoals de klachtenregeling en pas deze waar nodig aan (zie ook bijlage 1 voor rode markeringen in Normenkader). Maak deze periodiek kenbaar en bespreekbaar bij in ieder geval atleten en staf.
  - b. Maak de klachten- en onderzoeksprocedures transparant, eerlijk en onafhankelijk. Zorg ervoor dat een onafhankelijke, derde partij, bijvoorbeeld in de vorm van een of meerdere vertrouwenspersonen, beschikbaar en toegankelijk is. Stel een persoon of commissie in die 'zorgen', signalen en klachten kan ontvangen, onderzoeken en beoordelen.
  - c. Familiebanden binnen bestuur, directie en staf zijn in beginsel niet wenselijk omdat hierdoor (de schijn van) belangenverstremgeling kan ontstaan. Ook zorgt het voor minder onderlinge scherpte die nodig is om elkaar naar topprestaties te helpen. Als de directie hiervan afwijkt, geef daar dan uitleg over. Maak duidelijk richting zowel atleten als stafleden hoe de integriteit wordt gewaarborgd en hoe belangenverstremgeling wordt voorkomen.

7. Biedt passende erkenning voor (oud-)atleten.
  - a. Voor wat betreft het in dit rapport beschreven leed, betekent passende erkenning in ieder geval het aanbieden van excuses aan atleten door het bestuur. Sommige atleten hebben tot op de dag van vandaag nog last van wat zij hebben ervaren gedurende hun tijd in het NTC. Het is de NTB hoogstwaarschijnlijk niet bekend welke personen het allen betreft. Publieke, ofwel openbare, excuses bereiken de meeste atleten.
  - b. Recent zijn er vergelijkbare onderzoeken uitgevoerd bij sportbonden zoals bij de KNGU. Bij de KNGU was er sprake van een tegemoetkoming. De situatie bij de NTB is echter anders dan - en daardoor niet geheel vergelijkbaar met - de situatie bij de KNGU. Zo is er geen sprake van een grote, uniforme groep atleten die in eenzelfde periode op dezelfde wijze ernstige voorvallen heeft meegemaakt met dezelfde betrokkenen. Het gaat hier om individuele atleten die te maken hebben gehad met specifieke voorvallen en/of gedragingen met specifieke

gevolgen. De onderzoekers zien dat in specifieke, individuele gevallen een financiële tegemoetkoming passend kan zijn, als aanvullende vorm van erkenning. De onderzoekers raden aan om daarbij te kijken naar de wijze van aanpak door de KNGU en lessen te trekken uit hoe dat in de praktijk verlopen is. Stel een onafhankelijke commissie in die voldoende kennis en ervaring heeft en die criteria kan opstellen voor toekenning. Gedacht kan worden aan de (bijgestelde) criteria van de KNGU zoals die vastliggen in de Tegemoetkomingsregeling (5 april 2022).

Gedurende het onderzoek bleek dat een aantal van de situaties, voorvallen en systemen binnen de NTB en in het NTC, niet in isolatie zijn voorgevallen. De NTB werkt samen met NOC*NSF op een aantal gebieden, bijvoorbeeld bij het toekennen van de A-status. NOC*NSF geeft kaders mee en speelt een belangrijke rol bij de inrichting van sportbonden en hun topsportprogramma. Vanwege die belangrijke rol doen we ook enkele aanbevelingen aan NOC*NSF.

Aanbevelingen aan NOC*NSF:

8. Geef betere invulling aan de verantwoordelijkheid als koepelorganisatie:
  - a. Besteed in de advisering, monitoring en bijsturing van de NTB (meer) aandacht aan de sociale veiligheid en het welzijn van individuele atleten op lange termijn (ook na de topsportcarrière).
  - b. Neem (meer) verantwoordelijkheid voor de correcte toepassing van het status-stelsel en zorg er onder meer voor dat de faciliteiten van een A-status ook daadwerkelijk ten goede komen aan een individuele atleet.
  - c. Garandeer de kritische tegenkracht door bijvoorbeeld een regelmatige wisseling van prestatie MANAGERS.

Slotwoord

Dit onderzoek was erop gericht om aan het licht te brengen wat zich in het (recente) verleden in het topsportprogramma, en in het bijzonder in het NTC, heeft voorgedaan. Ook was het gericht op het doen van aanbevelingen over wat de NTB in de toekomst (beter) kan doen om te voorkomen dat de beschreven gebeurtenissen zich nogmaals voordoen. Met dit slotwoord blikken we kort terug op het verloop van het onderzoek.

Niet alleen hebben we documenten bestudeerd; ook hebben we een groot aantal betrokkenen geïnterviewd en een vragenlijstonderzoek uitgevoerd onder atleten. Sommige personen wilden naar aanleiding van (het invullen van) de vragenlijst ook het gesprek met ons aangaan. We hebben uiteindelijk veel meer mensen geïnterviewd dan we vooraf hadden ingeschat. Onze ervaring is dat met name bij de atleten eerst een basis van vertrouwen moest ontstaan. We zagen dat een deel van de betrokkenen – soms door een eerdere ervaring – (in eerste instantie) vragen had bij het onderzoek; met name voor wat betreft de onafhankelijkheid ervan. Een toelichting over onze wijze van onderzoek(en), het belang van onafhankelijkheid en de rol van de begeleidingscommissie, en het feit dat wij openstonden voor een gesprek met iedereen die iets wilde delen of meegeven, leidde in veel gevallen tot geruststelling en vertrouwen.

De betrokkenen hadden ruimte om hun ervaringen en standpunten naar voren te brengen. Het waren emotionele gesprekken, waarin diepe en intense gevoelens naar voren kwamen, ook van mensen die al jaren geleden afscheid hebben genomen van de (top)sport. Daardoor duurden de gesprekken vaak langer dan wij vooraf hadden gedacht. In meerdere gevallen hebben we ook een tweede gesprek gevoerd. Veel van de betrokkenen gaven expliciet aan dat het opluchtte om hun verhaal met ons te delen. Wat dat betreft zijn wij ‘blij’ dat wij daaraan een kleine bijdrage hebben kunnen leveren. Ook zijn we dankbaar voor het in ons gestelde vertrouwen.

Over het algemeen is bekend dat niet elk slachtoffer melding doet. Dit onderzoek maakt opnieuw duidelijk dat het indienen van een (formele) klacht en/of het doen van een melding eerder uitzondering dan regel is. Daar komt bij dat – zoals ook blijkt uit vergelijkbaar onderzoek - de verhalen ons ook leren dat het inzicht en bewustzijn over wat zij hebben meegemaakt tijd en afstand behoeft. Sommige (huidige) atleten zullen daar mogelijk (nog) niet aan toe zijn. Mede daarom is het van wezenlijk belang om het topsportprogramma periodiek te evalueren.

Het moge duidelijk zijn dat er verbetering nodig is. Veel betrokkenen gaven aan dat zij hopen op verandering en verbetering. Samen met hen hopen en bovenal verwachten wij dat dit onderzoek tot merkbare veranderingen leidt in de triatlonsport.

Bijlagen

Bijlage 1. Normenkader

Toelichting:

De onderzoekers doen hieronder een voorstel voor het normenkader. De begeleidingscommissie bepaalt uiteindelijk het normenkader. Het normenkader dient als referentiekader om te kunnen bepalen wat acceptabel is c.q. wat binnen de grenzen blijft van wat juridisch en maatschappelijk geoorloofd is.

De hoofdstructuur bestaat uit de zes thema's in het onderzoek met de daaraan gerelateerde vragen:

1. Gedragingen en ontwikkelingen (voorvallen, situaties en systemen)
2. Signalen en meldingen (en opvolging)
3. Functioneren van coaches en de begeleidende staf
4. Criteriabeleid en de toepassing ervan
5. A-status van reserve atleten
6. Governancestructuur

Elke vraag is gekoppeld aan een of meer normen. De basis voor deze normen is te vinden in wet- en regelgeving en in de statuten, reglementen, codes en richtlijnen over sociale en didactische omgangsvormen die gelden binnen de NTB en het topsportprogramma. We kijken daarbij naar de voorvallen zoals die naar voren komen in dit onderzoek, maar ook naar systemen binnen de NTB. In het onderzoek beantwoorden we de onderzoeksvragen en geven waar relevant in hoeverre er wordt 'voldaan' aan de bijbehorende normen. Het normenkader is het referentiekader voor deze beoordeling. In onze ervaring biedt een scherp oordeel houvast bij de interpretatie van het onderzoeksrapport.

In de onderstaande tabel is in de kolom 'Grondslag normen onderzoek' een aantal onderliggende normen (of delen daarvan) **rood** gemarkeerd. Dit zijn voor de NTB geldende normen die mogelijk problematisch zijn met het oog op het welzijn, de privacy en/of de ontwikkeling van de atleet.

Thema / onderzoeksvraag	Normen gehanteerd in NTB-onderzoek	Grondslag normen onderzoek (selectie van meest relevante normen) ⁸⁸
<p>Gedragingen en ontwikkelingen (voorvallen, situaties en systemen)</p> <p>Vraag 1: Welke voorvallen of situaties hebben zich in het verleden voorgedaan op het NTC en welke gevolgen hadden deze voor betrokkenen?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atleten, staf en directie stellen zich onderling en naar elkaar respectvol en sociaal op. ▪ Grensoverschrijdend gedrag is niet acceptabel en wordt door atleten, staf, directie en bestuur niet getolereerd.^{89 90} ▪ De NTB ondersteunt de atleet (ook) in diens holistische ontwikkeling (sporttechnisch, psychologisch, psychosociaal, academisch en financieel). Dat houdt onder meer in dat de NTB de atleet ook ondersteunt in diens sociaal, maatschappelijke ontwikkeling, door bijvoorbeeld het stimuleren van het volgen van onderwijs en het waar mogelijk daarop afstemmen van het trainingsprogramma. 	<p>Algemeen tuchtreglement ISR (artikel 4 t/m 6)⁹¹:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Artikel 4 – Overtredingen ongewenst gedrag betreffende <ol style="list-style-type: none"> 1. De bepalingen in dit reglement zijn niet van toepassing op seksuele intimidatie. Zaken seksuele intimidatie betreffende worden behandeld op basis van het reglement seksuele intimidatie van het Instituut Sportrechtspraak. 2. Ongewenst gedrag betreft elke vorm van ongewenst verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag met een connotatie (duiding) dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast, in het bijzonder wanneer een gewelddadige, manipulatieve, bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende, of kwetsende situatie wordt gecreëerd. Onder ongewenst gedrag wordt in ieder geval, doch niet uitsluitend, verstaan: <ol style="list-style-type: none"> a. Belediging: (...) b. Pesten: (...) c. Iemand bespotten vanwege uiterlijk of gedrag. d. Het aanzetten tot zeer onverantwoord gewichtsverlies of gewichtstoename waardoor aantoonbaar gezondheidsklachten kunnen of zijn ontstaan. e. Agressie en geweld: (...) f. Discriminatie: (...) g. Psychische of emotionele mishandeling. (...)

⁸⁸ Het betreft een selectie uit de aangehaalde documenten. Het betreft documenten die door de NTB zelf zijn vastgesteld of geldend zijn verklaard of documenten die algemeen geldend zijn. In de betreffende documenten is in meerdere gevallen een nadere operationalisering opgenomen, zoals bijvoorbeeld in de beroepscode NLcoach.

⁸⁹ Grensoverschrijdend gedrag is elke vorm van verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag met een (al dan niet seksuele) connotatie (duiding) dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast, in het bijzonder wanneer een gewelddadige, manipulatieve, bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende, of kwetsende situatie wordt gecreëerd. Onder grensoverschrijdend gedrag wordt in ieder geval verstaan: belediging, pesten, iemand bespotten vanwege uiterlijk of gedrag, het aanzetten tot zeer verantwoord gewichtsverlies of gewichtstoename waardoor aantoonbaar gezondheidsklachten kunnen of zijn ontstaan, agressie en geweld, discriminatie, psychische of emotionele mishandeling.

⁹⁰ Verinorm stelt hierover in Ongelijke Leggers (2020) "Voor de beoordeling van het gedrag is niet louter de subjectieve ervaring van de respondenten van belang. Voor derden zal helder moeten zijn of de betreffende gedraging(en) onder het begrip ongewenst gedrag, waaronder bijvoorbeeld 'geweld' of 'mishandeling' vallen. Het gedrag van een sporter of de trainer/bestuurder/functionaris/ouder/ medesporter kun je daarnaast vanzelfsprekend niet los zien van de (sport)omgeving en de tijd waarin een en ander speelt."

⁹¹ Zie voor volledige tekst van art. 4 t/m 6 het Algemeen Tuchtreglement, d.d. 30 juli 2020.

Thema / onderzoeksvraag	Normen gehanteerd in NTB-onderzoek	Grondslag normen onderzoek (selectie van meest relevante normen) ⁸⁸
		<p>3. Ongewenst gedrag is verboden. Ongewenst gedrag kan op grond van dit reglement tuchtrechtelijk worden bestraft.</p> <p>4. Dit verbod geldt voor eenieder die lid is van een sportbond. (...)</p> <p>5. De in dit reglement bedoelde vormen van ongewenst gedrag hebben betrekking op ongewenst gedrag dat heeft plaatsgevonden:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. in relatie tot sportbeoefening binnen het verband van de sportbond en, of b. wanneer degene die het ongewenst gedrag ondergaat ook buiten een sportaccommodatie ten opzichte van degene die intimidatie toepast in een in de sport ontstane (machts)relatie verkeert en, of c. buiten de sportbeoefening en, of buiten het verband van de sportbond, waarbij een risico bestaat voor de orde en, of veiligheid van één of meer leden of aangeslotenen van de sportbond. <p>Statuten NTB (artikel 5 Rechten en algemene verplichtingen):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Verenigingsleden en individuele leden onthouden zich tegenover andere leden van elke vorm van seksueel gedrag of seksuele toenadering, in verbale, non verbale of fysieke zin, opzettelijk of onopzettelijk, die door het andere lid, die het ondergaat, als ongewenst of gedwongen wordt ervaren. Het in strijd handelen met deze bepaling geldt als een overtreding, als geregeld in het Tuchtreglement (lid 10). <p>Missie, visie, waarden en cultuur Topsport TriathlonNL:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Respect en sociaal naar sporters, begeleiding, medewerkers, sponsors, media, supporters e.a. ▪ Eerlijkheid naar elkaar. Duidelijk en transparant communiceren; “praat met elkaar en niet over elkaar.” ▪ Normen en waarden hanteren binnen en buiten de sport. Sporters en begeleiders zijn bewust van de voorbeeldfunctie en zijn het ‘visitekaartje’ van de triathlon-sport

Thema / onderzoeksvraag	Normen gehanteerd in NTB-onderzoek	Grondslag normen onderzoek (selectie van meest relevante normen) ⁸⁸
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het topsportprogramma is prestatiegericht en vindt plaats in een omgeving waar de sporter op een flexibele wijze aan onderwijs kan deelnemen terwijl hij het trainingsprogramma kan blijven volgen richting internationaal podium. ▪ Met elke beslissing of activiteit wordt gekeken wat de impact is voor de atleet ten aanzien van zijn sport en persoonlijke ontwikkeling (atleet centraal). <p>Gedragsreglement, disciplinaire regels en procedures topsport:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sporters houden zich aan de Gedragsregels en aan de Huisregels. ▪ Sporters stellen zich respectvol en sociaal op naar anderen. ▪ Binnen en buiten gedragen de sporters zich als topsporters en realiseren zij zich dat zij het visitekaartje zijn van de NTB. Zij dienen zich terdege bewust te zijn van de voorbeeldfunctie die zij bekleden. ▪ We spreken elkaar op elkaars gedrag aan op een positieve manier. ▪ We hebben respect voor onze woonomgeving, zowel binnen als buiten (de natuur). ▪ Bij ziekte of blessures wordt er verantwoord aan gewerkt dat je weer zo snel als mogelijk inzetbaar bent. ▪ De sportmedische begeleiding is afgestemd op de behoefte van de topsporters. Deze begeleiding dient door alle betrokkenen bewaakt te worden. ▪ Blessures worden direct bij trainer / coach en NTC/RTC huis/sportarts en NTB fysiotherapeut gemeld. De NTC/RTC huis/sportarts maakt met fysiotherapeut en in overleg met trainer / coach het behandelplan. ▪ Indien je de huisarts of de tandarts nodig hebt, informeer je de coach en neem je daarna zelf contact op om een afspraak te maken. ▪ Je houdt je aan de gemaakte voedingsafspraken. ▪ Spreek goed met ouders en onderwijsinstelling door, dat je een topsport traject in wilt gaan of al bezig bent en dat dit consequenties heeft met betrekking tot de lengte van je studie duur. ▪ Kies de juiste studie, die met de door jouw gekozen topsport te combineren valt.

Thema / onderzoeksvraag	Normen gehanteerd in NTB-onderzoek	Grondslag normen onderzoek (selectie van meest relevante normen) ⁸⁸
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sport staat als nummer 1 in je agenda, evenals je herstel. Daarom heen plan je je onderwijs. <p>Teamwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ...Wij zijn betrokken bij elkaar. Tonen interesse in elkaars prestaties en overwinningen, alsook bij tegenslagen of blessures... ▪ Wij zeuren niet, staan positief tegenover onze dagelijkse uitdagingen. We geven nooit op! ... ▪ Wij zijn kritisch op onszelf, stellen hoge, maar realistische doelen ... ▪ Wij spreken open met elkaar en spreken elkaar direct en respectvol aan. We confronteren elkaar, geven feedback om elkaar te sterken en praten niet achter iemands rug om ... <p>Gedrageregels voor Topsporters (NOC*NSF):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Neem geen geschenken, vergoedingen, gratis trips of andere gunsten aan van tegenstanders, trainers/coaches, bestuurders etc. en biedt ook zelf geen geschenken aan (artikel 3). ▪ Ken en houd je aan de voorwaarden die verbonden zijn aan de voorzieningen waarvan jij gebruik maakt vanuit NOC*NSF en/of het Fonds voor de Topsporter (artikel 4). ▪ Wees je bewust van je voorbeeldfunctie; als ‘gezicht’ van de (top)sport kunnen je gedrag en uitlatingen anderen positief maar ook negatief beïnvloeden (artikel 6). <p>NOC*NSF. Prestatiegedrag als integraal onderdeel van de besluitvorming (April 2022):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ We (de sportbonden en NOC*NSF) willen sporters holistisch, ontwikkelingsgericht en interdisciplinair identificeren, bevestigen en ontwikkelen;
Signalen en meldingen (en opvolging)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Er is een duidelijk en toegankelijk systeem voor het indienen van 	Algemeen tuchtreglement ISR (onder meer artikel 5 lid 2 onder g – Begeleiders aanvullende gedragsregels op het gebied van ongewenst gedrag):

Thema / onderzoeksvraag	Normen gehanteerd in NTB-onderzoek	Grondslag normen onderzoek (selectie van meest relevante normen) ⁸⁸
<p>Vraag 2: Is er gedurende de onderzoeksperiode melding gemaakt en/of een signaal afgegeven van de voorvallen en/of de gevolgen, en hoe is dat opgevolgd door het stafteam, de medische en/of- psychische ondersteuning in het programma?</p>	<p>klachten en het melden van voorvallen.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Atleten ervaren geen drempels om klachten in te dienen of meldingen van voorvallen te doen. ▪ Er is sprake van adequate opvolging van klachten of meldingen.⁹² 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De begeleider zal er actief op toezien dat deze regels door iedereen die betrokken is bij de sporter worden nageleefd. Wanneer hij gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze regels zal hij de daartoe noodzakelijke actie(s) ondernemen. <p>Tuchtrechtseksuele intimidatie Instituut Sportrechtspraak (Artikel 3 - Meldingen, Meldverantwoordelijkheid en meldplicht):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Op ieder lid, dat een redelijk vermoeden heeft dat sprake is van een overtreding van dit reglement, rust een verantwoordelijkheid hiervan melding te doen bij het bestuur van de sportvereniging, tenzij dit in redelijkheid in de gegeven omstandigheden niet van het desbetreffende lid verwacht mag worden (lid 1) ▪ Ieder bestuurslid of andere functionaris, dan wel begeleider van de sportbond of sportvereniging, die kennis krijgt van (een vermoeden van) een overtreding van dit reglement is verplicht dit te melden bij de aanklager van het Instituut Sportrechtspraak tenzij hij of zij zelf de seksuele intimidatie heeft ondergaan en, of een functie als vertrouwens(contact)persoon bij de bond of als vertrouwenscontactpersoon bij de sportvereniging bekleedt. Het gaat om ieder incident of situatie waarvan voornoemde personen op de hoogte is gesteld, getuige is geweest of kennis van heeft en waarvan hij redelijkerwijs had moeten weten dat het om seksuele intimidatie gaat en er niet van had kunnen uitgaan dat een ander de melding zou doen (lid 2) <p>Statuten NTB (Artikel 7 Rechtspraak, geschillen en mediation ...):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Op een overtreding van de statuten, reglementen en/of besluiten van de NTB is de tuchtrechtspraak van de NTB van toepassing. De tuchtrechtspraak geschiedt door de tuchtcommissie en de commissie van beroep van het Instituut Sportrechtspraak (lid 2).

⁹² Adequaat betekent in dit verband dat de NTB en/of een andere instantie actie onderneemt die conform de interne procedure is en waarbij de atleet zich gehoord weet doordat deze feedback ontvangt over wat er met de klacht of melding gebeurt.

Thema / onderzoeksvraag	Normen gehanteerd in NTB-onderzoek	Grondslag normen onderzoek (selectie van meest relevante normen) ⁸⁸
		<p>Klachtenregeling NTB:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Een klacht kan schriftelijk worden ingediend bij: De directeur van de NTB ...; Het bestuur van de NTB ...; De klachtencommissie van de Triathlonraad ▪ Een klacht kan ingediend worden binnen drie maanden nadat de feiten of gedragingen waarop deze berust zich hebben voorgedaan dan wel bekend zijn geworden. <p>Gedragcode voor bestuurders/functionarissen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Neemt (meldingen en signalen van) onbehoorlijk gedrag en grensoverschrijdend gedrag serieus. Span je in om het onderwerp integriteit bespreekbaar te maken en te houden. Zorg voor een bepaalde mate van alertheid in de organisatie voor onbehoorlijk en/ of grensoverschrijdend gedrag. Stimuleer het melden van ongewenst gedrag. Treed adequaat op tegen het schenden van regels en normen door sporters, werknemers, supporters en anderen. <p>Gedragcode voor trainers/coaches:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Is open en alert op waarschuwingssignalen. Wees waakzaam en alert op signalen en aarzel niet om die door te geven aan het bestuur of de vertrouwens(contact) persoon en/of contact op te nemen met het Centrum Veilige Sport Nederland. <p>Gedagsregels voor Topsporters (NOC*NSF):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Maak (signalen van) dopingovertredingen, seksuele intimidatie of matchfixing bespreekbaar (artikel 5).
<p>Functioneren van coaches en begeleidende staf</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Er is een set objectieve kwaliteitscriteria voor de selectie van 	<p>Missie, visie, waarden en cultuur Topsport TriathlonNL:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Professioneel handelen door alle 'toptriathlon'-betrokkenen.

Thema / onderzoeksvraag	Normen gehanteerd in NTB-onderzoek	Grondslag normen onderzoek (selectie van meest relevante normen) ⁸⁸
<p>Vraag 3: Hoe functioneren het stafteam, de medische- en psychische ondersteuning in het programma, welke rol spelen familierelaties en hoe beoordelen betrokkenen het functioneren van stafleden?</p>	<p>de leden van de staf en de directie past deze ook toe.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Er vinden periodieke beoordelingen plaats van de leden van de staf. ▪ De coach heeft geen favorieten in het team en heeft aandacht voor de individuele atleten (hetgeen onder meer blijkt uit gepersonaliseerde schema's).⁹³ ▪ De coach is alert op signalen van overtraindheid, blessures, eetstoornissen, mentale problemen et cetera, en handelt naar die signalen. ▪ De coach toont zich empathisch, heeft oog voor de sociale kant van de begeleiding en helpt de atleten waar nodig. ▪ De coach staat open voor ideeën en kritische opmerkingen van atleten betreffende zowel zijn eigen handelen als opmerkingen betreffende de carrière van de topsporter, en neemt deze serieus. ▪ De coach werkt volgens de beroepscode NLcoach. ▪ Informatie betreffende de medische status en gezondheid van de atleet, wordt enkel gedeeld voor zover dit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sporters nemen de verantwoordelijkheid voor hun topsportcarrière. De coach moedigt de sporter aan om verantwoordelijkheid voor eigen beslissingen te nemen ▪ De coach heeft geen favorieten in het team en werkt volgens beroepscode NLcoach. ▪ Trots zijn als begeleider om een 'steen' bij te dragen aan het succes van team TriathlonNL. ▪ Er is qua communicatie slechts één stem richting de atleet nl. die van de coach (coach gestuurd) ▪ De experts uit het begeleidingsteam communiceren naar de coach en zijn ondersteunend aan de coach (begeleidingsteam ondersteunt) <p>Teamwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wij maken gebruik van de beste begeleiding, faciliteiten en materialen... <p>Licentiereglement voor triathlontrainers</p> <p>Beroepscode NLcoach:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De train(st)er heeft de plicht alles te doen om de lichamelijke integriteit van de sport(st)er te waarborgen en alles na te laten wat die lichamelijke integriteit schade kan berokkenen. ▪ De train(st)er heeft de plicht alles te doen om de geestelijke integriteit van de sport(st)er te waarborgen en alles na te laten wat die geestelijke integriteit schade kan berokkenen. ▪ De train(st)er heeft de plicht om alles te doen om de sociale integriteit van de sport(st)er te waarborgen en alles na te laten wat die sociale integriteit schade kan berokkenen (waaronder: Maak geen persoonlijke informatie over de sporters toegankelijk voor het brede publiek, tenzij je daarvoor hun uitdrukkelijke

⁹³ Voor de leesbaarheid en de duidelijkheid hanteren we hier het begrip coach. Het gestelde geldt met name voor de coaches en trainers, maar ook voor andere stafleden en voor de directie.

Thema / onderzoeksvraag	Normen gehanteerd in NTB-onderzoek	Grondslag normen onderzoek (selectie van meest relevante normen) ⁸⁸
	<p>relevant is voor de beoefening van de sport.</p>	<p>toestemming hebt. En: Wanneer bepaalde toelatingseisen bestaan (bijv. leeftijds- of prestatiecriteria), moeten deze eerlijk en zonder aanzien des persoons worden toegepast).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De train(st)er heeft de plicht zich zo goed mogelijk in te zetten voor het welzijn, de ontwikkeling en het succes van de sport(st)er. ▪ De train(st)ers dienen de relaties met alle mensen binnen en buiten de sport integer in te vullen, gebaseerd op openheid, eerlijkheid, wederzijds vertrouwen en respect. ▪ De train(st)er heeft de plicht om zijn/haar arbeidskracht zo goed mogelijk in te zetten, bij te houden en te verbeteren. ▪ De train(st)er heeft de plicht om aan alle medewerkers de informatie te verstrekken die voor een goed functioneren noodzakelijk is. ▪ De train(st)er heeft de plicht erop te letten dat zijn/haar werklast niet de persoonlijke capaciteitsgrens overstijgt.
<p>Criteria beleid en toepassing ervan</p> <p>Vraag 4: In hoeverre is er bij betrokkenen duidelijkheid over het criteria beleid, de prestatienormen en financieringsstroom en in hoeverre ondersteunen deze een sterk pedagogisch-didactisch klimaat?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Er is sprake van criteria beleid dat zoveel mogelijk is gebaseerd op objectieve prestatienormen (en zo min mogelijk op subjectieve criteria).⁹⁴ ▪ Atleten ervaren het criteria beleid als duidelijk, controleerbaar en eerlijk. ▪ De toepassing van het criteria beleid draagt bij aan een positief klimaat voor leren en verbeteren. 	<p>Onder meer:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Criteria voor opname in de NTB selecties 2020 – 2021;⁹⁵ ▪ Criteria NTB selecties 2021 – 2022 (en eerdere jaren); ▪ Proces van het NTB kwalificatie systeem voor deelname aan evenementen. <p>Beroepscode NLcoach:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De handelwijze van de trainer dient objectief en toetsbaar te zijn.
<p>A-status reserve-atleten</p>		

⁹⁴ We hanteren de term criteria beleid voor het geheel aan criteria voor opname in selecties, deelname aan wedstrijden en deelname aan trainingsstages et cetera.

⁹⁵ Voor de inhoud van deze en de daaronder genoemde bronnen verwijzen we naar de desbetreffende documenten.

Thema / onderzoeksvraag	Normen gehanteerd in NTB-onderzoek	Grondslag normen onderzoek (selectie van meest relevante normen) ⁸⁸
<p>Vraag 5: Wat zijn de formele en de informele regels rond de reserve A-statussen en hoe zijn deze in de onderzoeksperiode toegepast?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De NTB handelt op transparante en controleerbare wijze conform hetgeen formeel is vastgelegd over de A-status. ▪ Er is sprake van een controlemethodiek bij de toekenning van reserve A-statussen. 	<p>Statusreglement Topsporters (NOC*NSF)⁹⁶</p>
<p>Governancestructuur</p> <p>Vraag 6: Hoe functioneerde de governancestructuur in het licht van de voorvallen en wat maakt dat het vorige bestuur deze voorvallen of situaties niet waargenomen heeft?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De Triathlon Raad, het bestuur en de directie zijn ingericht conform de statuten, geven invulling aan hun taak en houden zich aan het gestelde in de statuten en de reglementen. ▪ Het bestuur geeft actief invulling aan zijn rol als toezichthouder en is alert op eventuele voorvallen. ▪ De directie geeft invulling aan het dagelijks management en is alert op eventuele voorvallen. ▪ Er is een atletencommissie die voldoet aan de richtlijnen van NOC*NSF. 	<p>Statuten NTB (artikel 3 Organisatie):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De NTB wordt geleid door een bestuur (het bondsbestuur) dat verantwoording verschuldigd is aan de triathlonraad, gevormd door de afgevaardigden vanuit de regio's (lid 1). ▪ Organen van de NTB zijn het bondsbestuur, de triathlonraad, de aanklager, tuchtcommissie en de commissie van beroep van de Stichting Instituut Sportrechtspraak, als bedoeld in artikel 7, alsmede die personen en commissies die op grond van de statuten door de triathlonraad zijn belast met een nader omschreven taak en aan wie daarbij beslissingsbevoegdheid is toegekend (lid 2). ▪ De NTB is lid van de Internationale Triathlon Union (ITU) en de European Triathlon Union (ETU), wier statuten en reglementen op de leden mede van toepassing zijn. De NTB is voorts lid van het Nederlands Olympisch Comité * Nederlandse Sport Federatie (NOC*NSF) (lid 3) <p>Statuten NTB (artikel 12 Bondsbestuur)⁹⁷</p> <p>Statuten NTB (artikel 13 Taken en bevoegdheden bondsbestuur)</p> <p>Statuten NTB (artikel 18 Bondsbestuur)</p>

⁹⁶ Voor de inhoud van deze bron verwijzen we naar het desbetreffende document.

⁹⁷ Voor de inhoud van deze en de daaronder genoemde bronnen verwijzen we naar de desbetreffende documenten.

Thema / onderzoeksvraag	Normen gehanteerd in NTB-onderzoek	Grondslag normen onderzoek (selectie van meest relevante normen) ⁸⁸
		Statuten NTB (artikel 21 Triathlonraad) Algemeen reglement NTB Directiestatuut NTB Besturingsmodel Besturen op hoofdlijnen Voorbeeld reglement Bondsatletencommissie (NOC*NSF)

Bijlage 2. Afkortingen- en begrippenlijst

Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis
Bestuur a.i.	Bestuur ad interim
CCBT	Commissie van Beroep voor Toetsing
CVSN	Centrum voor Veilige Sport Nederland
ETU	European Triathlon Union
IOC	International Olympisch Comité
IPC	International Paralympisch Comité
ISR	Instituut Sportrechtspraak
ITU	International Triathlon Union
MTR	Mixed Team Relay
NTB	Nederlandse Triathlon Bond
NTC	Nationaal trainingscentrum
OD	Olympische afstand
RTC	Regionaal trainingscentrum
VCP	Vertrouwenscontactpersoon

Lijst van termen en begrippen

Term of begrip	Betekenis
A-status	Een door NOC*NSF, op basis van het Statusreglement Topsporters, aan een topsporter verleende titel. ⁹⁸ De atleet heeft onder meer recht op een stipendium, kostenvergoeding, verzekering, leaseauto, juridisch en financieel advies en topsportproducten (voeding, matras et cetera). De plichten verbonden aan de A-status betreffen het voldoen aan gedragsregels, deelname aan een e-learning, het invullen van whereabouts en diverse administratieve verplichtingen. ⁹⁹ Een triatleet kan de A-status krijgen als hij/zij de norm haalt. Een atleet moet een top acht klassering behalen in een internationale wedstrijd, om in aanmerking te komen voor een A-status. Het is vervolgens aan de technisch directeur van de NTB om deze atleten bij NOC*NSF voor te dragen voor een A-status.
Belediging	Het opzettelijk aanranden van iemands eer of goede naam, op beledigende wijze, onafhankelijk van de juistheid van de betichting. Beledigen kan zowel verbaal als via gezichtsuitdrukking of gebaren. ¹⁰⁰
Discriminatie	Ongelijke behandeling van personen en, of het achterstellen en, of het uitsluiten van personen op basis van persoonlijke kenmerken zoals geslacht,

⁹⁸ NOC*NSF, Statusreglement Topsporters, vastgesteld in de Algemene Vergadering van NOC*NSF d.d. 16 november 2020.

⁹⁹ De verplichtingen zijn vastgelegd in het statusreglement, in het Uitkeringsreglement Financiële Voorzieningen voor Topsporters, in de topsportovereenkomst tussen de NTB en de atleet en in het Faciliteitenplan van de NTB.

¹⁰⁰ Algemeen Tuchtreglement ISR.

	seksuele gerichtheid, godsdienst of levensovertuiging, politieke overtuiging of ras. ¹⁰¹
Eetstoornis	Een eetstoornis is een psychische aandoening die wordt gekenmerkt door verstoord eetgedrag. Sommige mensen met een eetstoornis eten te weinig, anderen juist te veel en weer anderen wisselen perioden van eetbuien af met perioden van (streng) lijnen.
Grensoverschrijdend gedrag	Grensoverschrijdend gedrag is elke vorm van verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag met een (al dan niet seksuele) connotatie (duiding) dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast, in het bijzonder wanneer een gewelddadige, manipulatieve, bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende, of kwetsende situatie wordt gecreëerd. Onder grensoverschrijdend gedrag wordt in ieder geval verstaan: belediging, pesten, iemand bespotten vanwege uiterlijk of gedrag, het aanzetten tot zeer verantwoord gewichtsverlies of gewichtstoename waardoor aantoonbaar gezondheidsklachten kunnen of zijn ontstaan, agressie en geweld, discriminatie, psychische of emotionele mishandeling. ¹⁰²
Mixed Team Relay	Mixed Team Relay: Estafettetriathlon waarbij 4 atleten, zowel twee vrouwen als twee mannen, elk om beurt een (mini-)triathlon of “supersprint triathlon” afleggen.
NLSporter	Juridisch topsportloket
Overtraindheid	Overtrainingsyndroom, soms ook wel burnout genoemd, is een aandoening waarbij een atleet, ondanks voortdurende of verhoogde training, vermoeidheid en afnemende prestaties in de sport ervaart. Overtraining kan leiden tot stemmingswisselingen, verminderde motivatie, frequent letsel en zelfs infecties. Het wordt gedacht dat het een gevolg is van de fysieke en emotionele stress van training. Overtrainingsyndroom treedt op wanneer een atleet onvoldoende herstelt van training en competitie. De symptomen zijn te wijten aan een combinatie van veranderingen in hormonen, onderdrukking van het immuunsysteem (waardoor het vermogen van de atleet om infecties te bestrijden vermindert), lichamelijke vermoeidheid en psychische veranderingen. Risicofactoren zijn onder meer <u>specialisatie in een enkele sport</u> , plotselinge toename van training, deelname aan duursporten, een laag zelfbeeld en ouderlijke- en coachingsdruk om te presteren.
Pedagogisch-didactisch klimaat	Het <u>pedagogisch klimaat</u> is het geheel van aanwezige en gecreëerde omgevingsfactoren, die invloed hebben op het welbevinden van de leerlingen. En het welbevinden heeft weer invloed op de ontwikkeling en het leervermogen. De leervoorwaarden en de persoonsvorming staan daarbij centraal.
Pesten	Alle vormen van intimiderend gedrag met een structureel/herhalend karakter, waarbij één of meer personen proberen een andere persoon verbaal, non-verbaal, digitaal, fysiek of psychologisch schade toe te brengen waartegen de persoon niet in staat is zichzelf te verdedigen.
Psychische of emotionele mishandeling	Dit betreft onder meer het zeer stelselmatig; pesten, sociaal isoleren, negeren of nadrukkelijk minachten van iemand.
Sociale veiligheid	Onder sociale veiligheid wordt verstaan het beschermd zijn en het zich beschermd voelen tegen gevaar dat wordt veroorzaakt of dreigt door menselijk handelen binnen een sociale setting. In samenwerkings- of

¹⁰¹ Algemeen Tuchtreglement ISR.

¹⁰² Algemeen Tuchtreglement ISR.

	samenlevingsverbanden wordt onder sociale veiligheid aanvullend de aanwezigheid van affectie, kennis en sturing verstaan. ¹⁰³
Stipendium	Toelage / een hoeveelheid geld voor een sporter zodat deze zich verder kan ontwikkelen (ook wel 'topsportersinkomen' in de media).
Topsportprogramma	Het topsport- en opleidingsprogramma van de Sportbond, waaraan de Topsporter deelneemt met het doel het winnen van medailles op multi-topsportevenementen, Wereldkampioenschappen, Europese kampioenschappen en andere belangrijke internationale wedstrijden.
Topsport en daarvan afgeleid het begrip topsporter	Een sportman of sportvrouw, die in een interlandwedstrijd een land mag vertegenwoordigen in een gekwalificeerde tak van sport en individueel of met zijn of haar team presteert op het niveau van finales of eindrondes van Europese kampioenschappen, wereldkampioenschappen, Olympische Spelen of met deze kampioenschappen of spelen vergelijkbare toernooien, dan wel zijn of haar leeftijd, talent en inzet in aanmerking nemend, in staat is dat niveau binnen afzienbare tijd te halen
Watersley	Het Watersley Sports & Talentpark in Sittard is een internationale wooncampus waar tot 300 topsporttalenten uit binnen- en buitenland verblijven.

¹⁰³ Met deze definitie sluiten we aan bij het rapport van onderzoeksbureau Fijbes uit 2021.

Bijlage 3. Interviews

De onderzoekers hebben in totaal 64 personen geïnterviewd. Sommigen daarvan spraken we meermaals.

Het gaat om:

- 28 (oud-)atleten;
- 16 (oud-)stafleden;
- 6 (oud-)bestuursleden;
- 2 (oud-)directieleden;
- 8 ouders;
- 4 andere personen zoals van NOC*NSF en NL Sporter.

Bijlage 4. Vragenlijst

Deelnemers

De vragenlijst kon worden ingevuld tussen maandag 28 maart 2022 tot en met woensdag 13 april 2022. Na filtering waren er 54 deelnemers die in de jaren 2007-2022 hebben deelgenomen of deelnemen aan het topsportprogramma. Daarvan hebben er 37 op het NTC getraind. Volgens de NTB hebben in de loop der jaren 94 atleten in het NTC getraind.

Aan het eind van de vragenlijst hebben we de deelnemers geïnformeerd over de mogelijkheid om ons de middels een e-mailadres kon contacteren voor een persoonlijk gesprek. Ook was er voor deelnemers de mogelijkheid om hun contactgegevens achter te laten via een link die leidde naar een andere webpagina. Van dit contactformulier is zesmaal gebruik gemaakt.

Vertrouwen in onderzoek

Een cruciaal onderdeel van dit onderzoek is vertrouwen. Al bij aanvang van het onderzoek bleek dat atleten zorgen hadden over:

- de mate waarin de uitkomsten van het onderzoek serieus genomen zouden worden door de NTB;
- of hun verhaal geloofd en op waarde geschat zou worden;
- of hun bijdrage aan het onderzoek volledig anoniem zou kunnen zijn.

Om die reden hebben we ervoor gekozen om een vragenlijst uit te zetten. Onder de juiste voorwaarden zou de vragenlijst kunnen bijdragen aan het verminderen van bovenstaande zorgen. Deze voorwaarden zijn:

- Volledige anonimiteit van de deelnemers;
- Vragenlijst moet ruimte bieden aan zowel positieve als negatieve ervaringen;
- Vragenlijst moet voor eenieder die deel wil nemen, open staan.

Volledige anonimiteit is nodig om zeker te zijn dat eenieder die iets te vertellen heeft, dit durft. Veel atleten spraken hun zorg uit over het openbaar delen van hun ervaring en mening en de eventuele negatieve consequenties daarvan voor hun sportcarrière.

Omdat uit eerder onderzoek bleek dat de percepties en gevoelens sterk uiteen lopen, was het van belang dat zowel positieve als negatieve ervaringen konden worden gedeeld. De mogelijkheid van deelname aan de vragenlijst moest aan atleten duidelijk maken dat hun verhaal serieus genomen zou worden, ongeacht de inhoud van wat zij wilden vertellen.

De vragenlijst moest open toegankelijk zijn omdat er signalen waren dat atleten de aanvankelijke reactie van de NTB op het Fijbes-onderzoek niet sterk genoeg vonden. Daarnaast waren er signalen dat de NTB eerdere meldingen en signalen van o.m. grensoverschrijdend gedrag niet serieus (genoeg) had opgepakt. Het was daarom van belang dat eenieder die deel wilde nemen aan het onderzoek, daartoe de ruimte zou krijgen.

Openbare vragenlijst

Er zijn zorgen geuit naar de onderzoekers over het breed openstellen van de vragenlijst. Vanwege onder meer de hierboven genoemde punten hebben we er desondanks voor gekozen om de vragenlijst op deze wijze uit te zetten. Een grondige controle van de resultaten was dan ook noodzakelijk.

We hebben onder meer (technische) mogelijkheden toegepast die ervoor zorgden dat eventueel ‘valse getuigenissen’ uit de resultaten werden gefilterd (zie hieronder de uitleg onder het kopje ‘controle’).

Het alternatief was het delen van de vragenlijst met de 94 atleten waarvan bekend is dat zij op het NTC hebben getraind via een persoonlijke link. Daar zitten inhoudelijke beperkingen aan:

- Ten eerste; atleten die slechts enkele weken getraind hebben op het NTC zijn niet opgenomen in deze selectie van 94 atleten, terwijl zij mogelijk al vlug zijn vertrokken vanwege sociaal onveilige situaties. Om deze atleten in het onderzoek te betrekken moet de vragenlijst openbaar zijn en binnen de triathlonwereld breed worden gedeeld.
- Er is daarnaast de praktische overweging dat bij de NTB bekende lijst van atleten incompleet zou kunnen zijn, of voorzien van verouderde en dus incorrecte contactgegevens.
- Doorslaggevend is de overweging van de wetgeving rondom privacy, waaraan een onderzoeksbureau zich moet houden. De AVG (Algemene verordening gegevensbescherming) stelt dat persoonsgegevens alleen gebruikt mogen worden voor het doel waartoe ze zijn verzameld. De atleten hebben niet de benodigde toestemming gegeven om hun contactgegevens (e-mailadressen) te delen met een onderzoeksbureau voor onderzoek. Andere opties die de wet biedt om het delen van persoonsgegevens mogelijk te maken, stellen eisen waaraan het voorliggend onderzoek niet voldeed. Zodoende kon Unravelling de link niet aan de atleten verzenden, maar moest de NTB dit zelf doen.
- Een laatste overweging is dat een link die verzonden werd aan slechts deze 94 atleten, nog onvoldoende zou zijn om ‘frauderen’ te voorkomen. Immers zouden zij deze link kunnen doorzenden aan anderen. De link zou daarom persoonlijk moeten zijn en moet slechts éénmaal ingevuld kunnen worden om fraude te voorkomen. Het sturen van een dergelijke gepersonaliseerde link zou (zie punt 3) echter moeten gebeuren door de NTB. Dit zou ten koste gaan van de door de atleten gepercipieerde anonimiteit.

De combinatie van deze overwegingen liet één goede mogelijkheid open, te weten het creëren van een open link, en deze delen met zowel de bekende atleten als via de website van de NTB als via andere kanalen.

Statistische analyse van de uitkomsten van de vragenlijst

In de bijlage staat uitleg over de validiteit, betrouwbaarheid, foutmarge, variabiliteit en representativiteit van de uitkomsten van de vragenlijst. In het kort:

- Validiteit is de vraag of de vragenlijst meet wat we beogen te meten. De validiteit van de vragenlijst is goed. Veel van de onderzoeksvragen die zijn gebruikt zijn (in licht aangepaste vorm) al eerder gevalideerd in onderzoek door onderzoeksbureau Verinorm in hun onderzoek in het wielrennen en turnen. Dit blijkt verder uit het feit dat de uitkomsten van de vragenlijst in lijn zijn met de uitkomsten van de interviews. Daarnaast zijn de uitkomsten in lijn met eerder onderzoek over (o.m.) sociale veiligheid bij de NTB, te weten het onderzoek van onderzoeksbureau Fijbes (2021) en het onderzoek van de atletencommissie (2020).
- Betrouwbaarheid wil zeggen; als het onderzoek nogmaals wordt uitgevoerd, leidt dat dan tot dezelfde resultaten? De foutmarge geeft aan in hoeverre de werkelijkheid maximaal afwijkt van de resultaten uit het onderzoek. We kunnen er statistisch gezien 95% zeker van zijn dat de uitkomsten in de totale groep atleten maximaal 9% afwijken van de resultaten in de vragenlijst. Stel dat de vragenlijst als antwoord op een vraag het cijfer ‘5’ zou geven, dan zou het cijfer tussen een 4,55 en een 5,45 als men het alle atleten in het topsportprogramma zou vragen. Dat wil zeggen; de werkelijkheid is maximaal 9% (0,45 is 9% van 5) afwijkend van wat er in deze vragenlijst is gevonden.

- Variabiliteit is hoog wanneer de antwoorden uiteenlopen; men is het niet met elkaar eens. De variabiliteit is hoog wanneer 40% het 'zeer oneens' is en 40% 'zeer eens' met een stelling. Als 20% het 'eens' is en 80% 'zeer eens' is de variabiliteit laag. De variabiliteit in onze vragenlijst is bij een deel van de vragen hoog. Dat gaat dan over veel van de stellingen die de kwaliteit van het NTC en de staf beoordelen. Een voorbeeld betreft de vraag: 'geef een cijfer voor de stelling: ... in de groep atleten kan ik mij open en kwetsbaar opstellen'. 17% is het er zeer mee oneens en 30% is het ermee oneens. Echter ook 15% is het er zeer mee eens en 23% is het er mee eens. Er is sprake van hoge variabiliteit: de meningen over dit onderwerp zijn sterk verdeeld. Er is lage variabiliteit bij de vraag of men tevreden is over de vervolgstappen na het melden van roddelen, pesten en buitensluiten. Er hebben 12 personen melding gedaan en daarvan zijn er 10 ontevreden of zeer ontevreden over de vervolgstappen die zijn ondernomen. Eén geeft geen antwoord op de vraag en de laatste geeft aan dat het niet van toepassing is. Er is lage variabiliteit omdat iedereen die een inhoudelijk antwoord geeft / kan geven op de vraag, (zeer) ontevreden is over de vervolgstappen.
- De atleten die de vragenlijst hebben ingevuld zijn representatief voor de totale populatie. De atleten uit de beginperiode van het NTC (2007 tot 2010) zijn enigszins ondervertegenwoordigd. Leeftijd en geslacht zijn nagenoeg representatief.

Controle

Voor de controle van de resultaten zijn technische en inhoudelijke mogelijkheden toegepast. De vragenlijst heeft opengestaan tussen maandag 28 maart 2022 tot en met woensdag 13 april 2022. In deze periode is de vragenlijst 148 keer geopend en bekeken. In 68 gevallen is een deelnemer begonnen met het invullen van vragen, in 80 gevallen is de vragenlijst zonder in te vullen weer gesloten. Zeven van de 68 ingevulde vragenlijsten waren te onvolledig ingevuld om bruikbaar te zijn (bijv. alleen geslacht ingevuld). Vijf respondenten hadden duidelijk niet serieus geantwoord. Dit ging om een combinatie van de volgende kenmerken: verschillende keren ingevuld vanuit één IP-adres, zeer korte invultijd (gemiddelde invultijd was een kleine 22 minuten, denk aan 3-7 minuten), *straightlining* (het bij reeksen gesloten vragen steeds hetzelfde antwoord geven, zoals 'zeer mee eens' of 'zeer mee oneens'), en onzinnige open antwoorden. In twee gevallen was de vragenlijst zowel onvolledig als niet serieus ingevuld.

	Totaal	Leeg	Rest	Fout	Compleet
Alles	148				
Slechts bekeken, niet ingevuld		80			
Subtotaal			68		
Onvolledig				7	
Niet serieus				5	
Onvolledig en niet serieus				2	
					54

Hieronder worden de uitkomsten van de vragenlijst opgesomd. De open antwoorden zijn verwijderd zodat de antwoorden niet herleidbaar zijn naar individuen.

1. Wat is je geslacht?

Geslacht	Aantal
Vrouw	27
Man	25
Wil niet zeggen	2
Totaal	54

2. Hoe oud was je toen je in het topsportprogramma begon te trainen? *Vul je leeftijd in.*

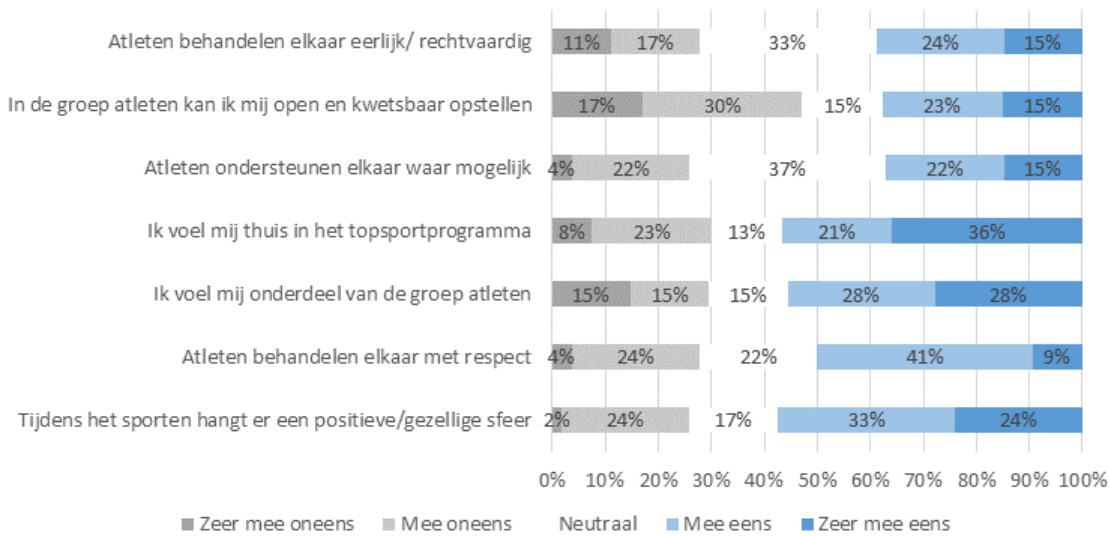
Leeftijd	Aantal
Jonger dan 16	14
16 of 17	13
19 tot 20	6
21 en ouder	10
Wil niet zeggen	11
Totaal	54

3. In welke jaren....

- ...ben je als atleet actief geweest in het topsportprogramma?
- ...heb je als atleet getraind op het NTC?
- ...heb je als atleet gewoond in een accommodatie in Sittard aangeboden door de NTB?
Bijvoorbeeld groepshuizen/studio's in Sittard of op Watersley.

	Actief in topsportprogramma	Getraind op NTC	Gewoond in Sittard*
1 jaar of minder	4	9	8
2-5 jaar	27	15	14
6 jaar of langer	21	7	2
Wil niet zeggen	2	6	2
Totaal	54	37	26

4. Geef voor elk van de volgende stellingen een cijfer van 1 (zeer mee oneens) tot 5 (zeer mee eens)

5. Kun je positieve punten benoemen aan je periode in het topsportprogramma?

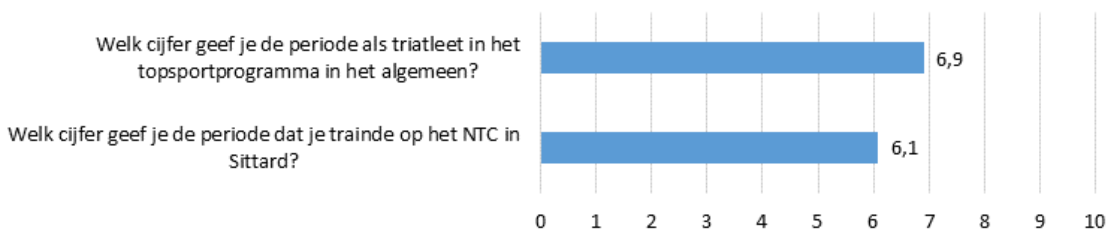
Omdat deze vraag herleidbare antwoorden heeft opgeleverd, zijn deze antwoorden niet integraal in het (bijlage)rapport opgenomen, maar kunnen ze intern gebruikt worden als naslagwerk.

Nagenoeg alle atleten hadden een antwoord gegeven op deze vraag. Voorbeelden zijn:

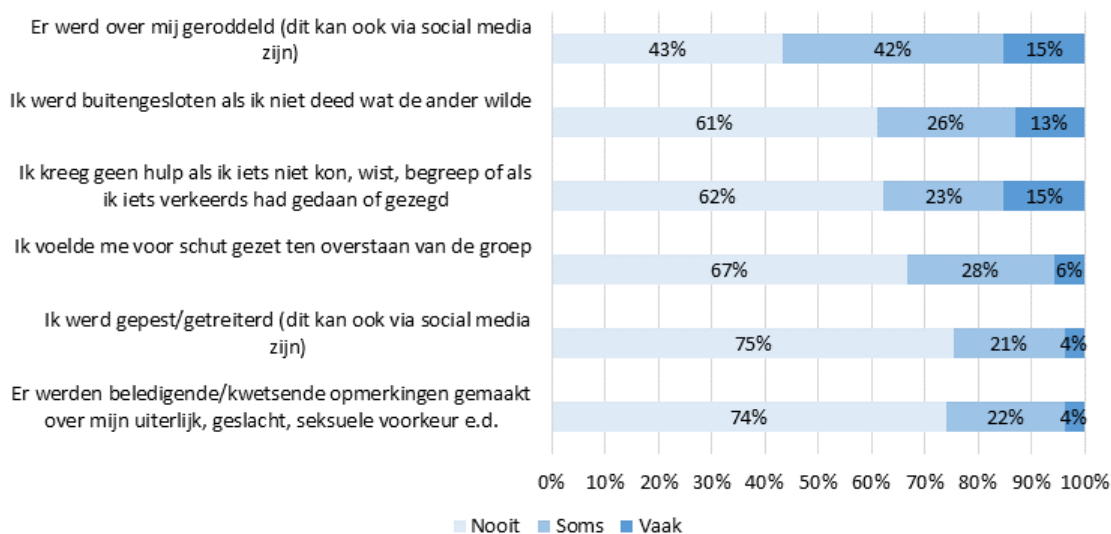
- Ik heb me altijd in een groep bevonden met fijne mensen/atleten waar je goed jezelf kon zijn en aan elkaar kon optrekken. Er was echt een groepsgevoel.
- Veel kansen gekregen om internationaal te racen.
- Ik heb mooie herinneringen kunnen maken, genoten van plaatsen waar ik kwam en toch ook een aantal fijne mensen ontmoet.
- Veel geleerd en nieuwe ervaringen.
- In de beginjaren veel geleerd en positieve groei/ervaring en ontwikkeling.
- Gezellig samen trainen en naar wedstrijden gaan.

6. Welk cijfer geef je de periode als triatleet in het topsportprogramma in het algemeen?

7. Welk cijfer geef je de periode dat je trainde op het NTC in Sittard?

8. Heb je de volgende ervaringen van roddelen, pesten, discriminatie en buitensluiten weleens persoonlijk meegemaakt?

Wie heeft dit grensoverschrijdende gedrag veroorzaakt? (Meerdere antwoorden mogelijk)

Ik heb deze vorm(en) van grensoverschrijdend gedrag niet meegemaakt	24
(Assistent) trainer / (assistent) coach / bondscoach	20
Lid van de directie	3
Ander staf lid van NTB (bijvoorbeeld fysiotherapeut, sportarts, diëtiste, masseur en ander ondersteunend personeel)	5
Bestuurslid van de bond	5
Mede-atleet	20

Heb je actie ondernomen?

Ja	12
Nee	18

Welke actie heb je ondernomen?

Het voorval aan mijn ouders verteld	9
Het voorval aan een mede-atleet verteld	8
Het voorval aan een vriend(in) verteld	6
Het voorval verteld aan een andere instantie (maatschappelijk werk, huisarts)	2
Het voorval verteld aan mijn partner	3
Een melding/klacht/signaal ingediend bij de vertrouwenscontactpersoon van de NTB	1
Een melding/klacht/signaal ingediend bij een (assistent) trainer of (bonds)coach van de NTB	7
Een melding/klacht/signaal ingediend bij een directielid van de NTB	2
Een melding/klacht/signaal ingediend bij een ander staf lid van de NTB	2
Een melding/klacht/signaal ingediend bij een bestuurslid van de NTB	3
Een melding gedaan bij het Vertrouwenspunt Sport (NOC*NSF)/ Centrum Veilige Sport Nederland	2

Melding gedaan bij het Instituut Sportrechtsspraak	0
Melding of aangifte gedaan bij de politie	0
Anders, namelijk	3

Zijn er vervolgstappen gezet naar aanleiding van jouw actie?

Omdat deze vraag herleidbare antwoorden heeft opgeleverd, zijn deze antwoorden niet integraal in het (bijlage)rapport opgenomen, maar kunnen ze intern gebruikt worden als naslagwerk.

Ben je tevreden over de vervolgstappen?

Helemaal niet tevreden	7
Niet tevreden	3
Tevreden	0
Helemaal tevreden	0
Niet van toepassing	1

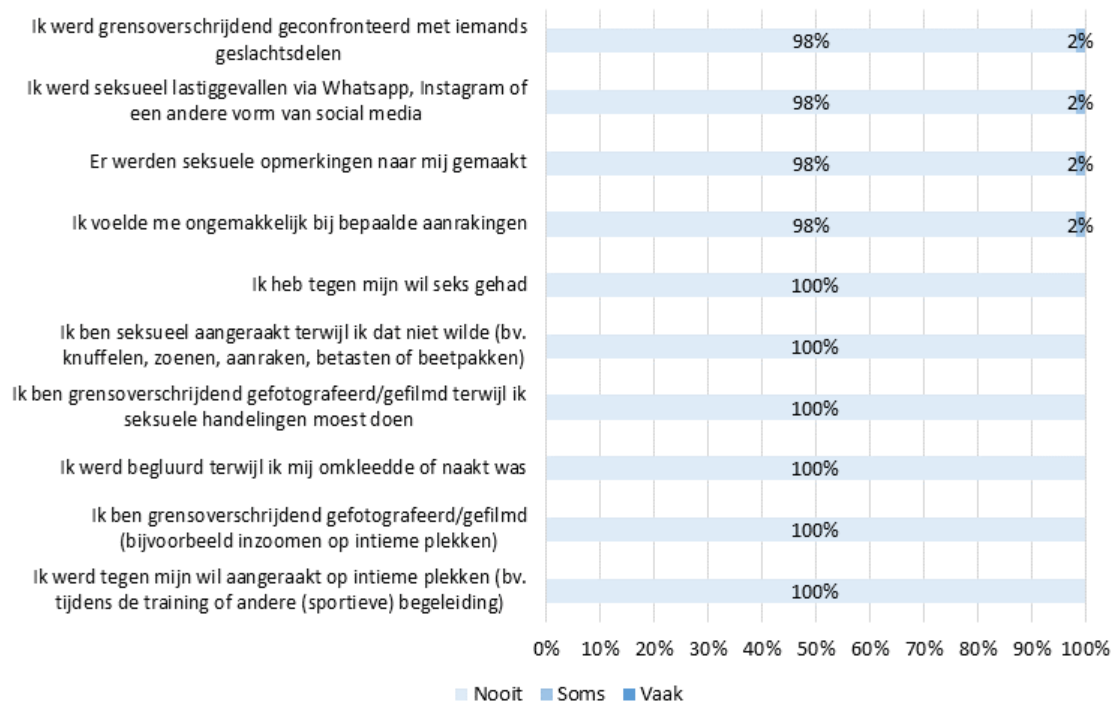

Wat is de reden dat je geen actie hebt ondernomen?

Omdat deze vraag herleidbare antwoorden heeft opgeleverd, zijn deze antwoorden niet integraal in het (bijlage)rapport opgenomen, maar kunnen ze intern gebruikt worden als naslagwerk.

10. Heb je de volgende ervaringen van seksueel grensoverschrijdend gedrag weleens persoonlijk meegemaakt?

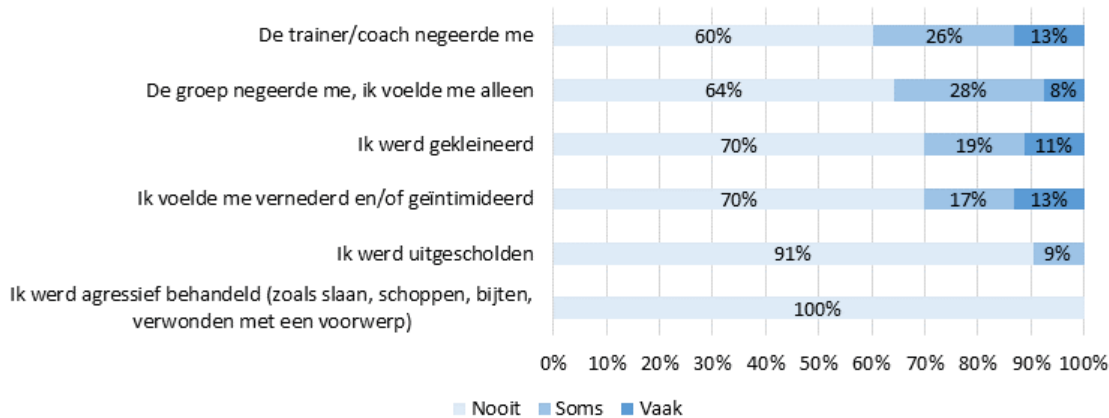
Wie heeft dit grensoverschrijdende gedrag veroorzaakt? (Meerdere antwoorden mogelijk)

Ik heb deze vorm(en) van grensoverschrijdend gedrag niet meegemaakt	47
(Assistent) trainer / (assistent) coach / bondscoach	1
Lid van de directie	0
Ander staf lid van NTB (bijvoorbeeld fysiotherapeut, sportarts, diëtiste, masseur en ander ondersteunend personeel)	2
Bestuurslid van de bond	0
Mede-atleet	2

Wat is de reden dat je geen actie hebt ondernomen?

Omdat deze vraag herleidbare antwoorden heeft opgeleverd, zijn deze antwoorden niet integraal in het (bijlage)rapport opgenomen, maar kunnen ze intern gebruikt worden als naslagwerk.

11. Heb je de volgende ervaringen met psychisch, verbaal of fysiek geweld weleens persoonlijk meegemaakt?

Wie heeft dit grensoverschrijdende gedrag veroorzaakt? (Meerdere antwoorden mogelijk)

Ik heb deze vorm(en) van grensoverschrijdend gedrag niet meegemaakt

(Assistent) trainer / (assistent) coach / bondscoach

Lid van de directie

Ander staflid van NTB (bijvoorbeeld fysiotherapeut, sportarts, diëtiste, masseur en ander ondersteunend personeel)

Bestuurslid van de bond

Mede-atleet

Heb je actie ondernomen?

Ja	9
Nee	15

Welke actie heb je ondernomen?

Het voorval aan mijn ouders verteld	5
Het voorval aan een mede-atleet verteld	6
Het voorval aan een vriend(in) verteld	4
Het voorval verteld aan een andere instantie (maatschappelijk werk, huisarts)	1
Het voorval verteld aan mijn partner	3
Een melding/klacht/signaal ingediend bij de vertrouwenscontactpersoon van de NTB	0
Een melding/klacht/signaal ingediend bij een (assistent) trainer of (bonds)coach van de NTB	4
Een melding/klacht/signaal ingediend bij een directielid van de NTB	2
Een melding/klacht/signaal ingediend bij een ander staflid van de NTB	3
Een melding/klacht/signaal ingediend bij een bestuurslid van de NTB	1
Een melding gedaan bij het Vertrouwenspunt Sport (NOC*NSF)/ Centrum Veilige Sport Nederland	0
Melding gedaan bij het Instituut Sportrechtsspraak	0
Melding of aangifte gedaan bij de politie	0
Anders, namelijk	0

Zijn er vervolgstappen gezet naar aanleiding van jouw actie?

Omdat deze vraag herleidbare antwoorden heeft opgeleverd, zijn deze antwoorden niet integraal in het (bijlage)rapport opgenomen, maar kunnen ze intern gebruikt worden als naslagwerk.

Ben je tevreden over de vervolgstappen?

Helemaal niet tevreden	4
Niet tevreden	
Tevreden	1
Helemaal tevreden	1
Niet van toepassing	3

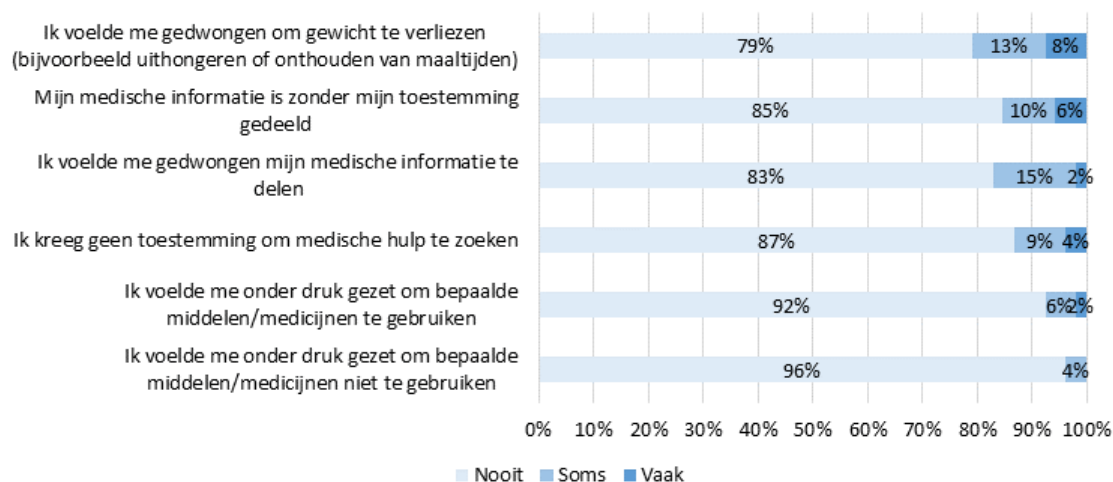
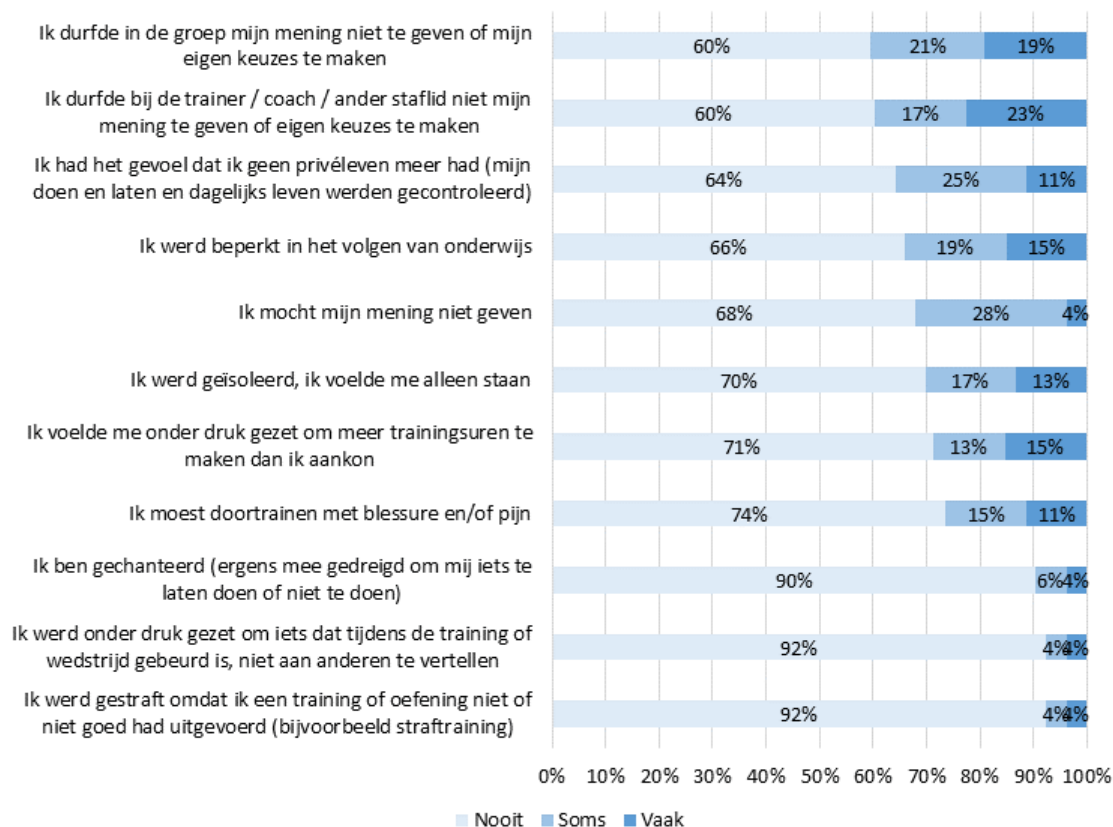

Wat is de reden dat je geen actie hebt ondernomen?

Omdat deze vraag herleidbare antwoorden heeft opgeleverd, zijn deze antwoorden niet integraal in het (bijlage)rapport opgenomen, maar kunnen ze intern worden gebruikt als naslagwerk.

12. Heb je de volgende ervaringen van dwang, chantage of machtsmisbruik weleens persoonlijk meegemaakt?

Wie heeft dit grensoverschrijdende gedrag veroorzaakt? (Meerdere antwoorden mogelijk)

Ik heb deze vorm(en) van grensoverschrijdend gedrag niet meegemaakt	23
(Assistent) trainer / (assistent) coach / bondscoach	26
Lid van de directie	3
Ander staflid van NTB (bijvoorbeeld fysiotherapeut, sportarts, diëtiste, masseur en ander ondersteunend personeel)	5
Bestuurslid van de bond	4

Mede-atleet	7
-------------	---

Heb je actie ondernomen?

Ja

Nee

Welke actie heb je ondernomen?

Het voorval aan mijn ouders verteld	10
Het voorval aan een mede-atleet verteld	6
Het voorval aan een vriend(in) verteld	6
Het voorval verteld aan een andere instantie (maatschappelijk werk, huisarts)	0
Het voorval verteld aan mijn partner	3
Een melding/klacht/signaal ingediend bij de vertrouwenscontactpersoon van de NTB	0
Een melding/klacht/signaal ingediend bij een (assistent) trainer of (bonds)coach van de NTB	5
Een melding/klacht/signaal ingediend bij een directielid van de NTB	3
Een melding/klacht/signaal ingediend bij een ander stafid van de NTB	2
Een melding/klacht/signaal ingediend bij een bestuurslid van de NTB	2
Een melding gedaan bij het Vertrouwenspunt Sport (NOC*NSF)/ Centrum Veilige Sport Nederland	2
Melding gedaan bij het Instituut Sportrechtsspraak	0
Melding of aangifte gedaan bij de politie	0
Anders, namelijk	1

Anders, namelijk

Omdat deze vraag herleidbare antwoorden heeft opgeleverd, zijn deze antwoorden niet integraal in het (bijlage)rapport opgenomen, maar kunnen ze intern gebruikt worden als naslagwerk.

Zijn er vervolgstappen gezet?

Omdat deze vraag herleidbare antwoorden heeft opgeleverd, zijn deze antwoorden niet integraal in het (bijlage)rapport opgenomen, maar kunnen ze intern gebruikt worden als naslagwerk.

Ben je tevreden over de vervolgstappen?

Helemaal niet tevreden	7
Niet tevreden	0
Tevreden	1
Helemaal tevreden	0
Niet van toepassing	3

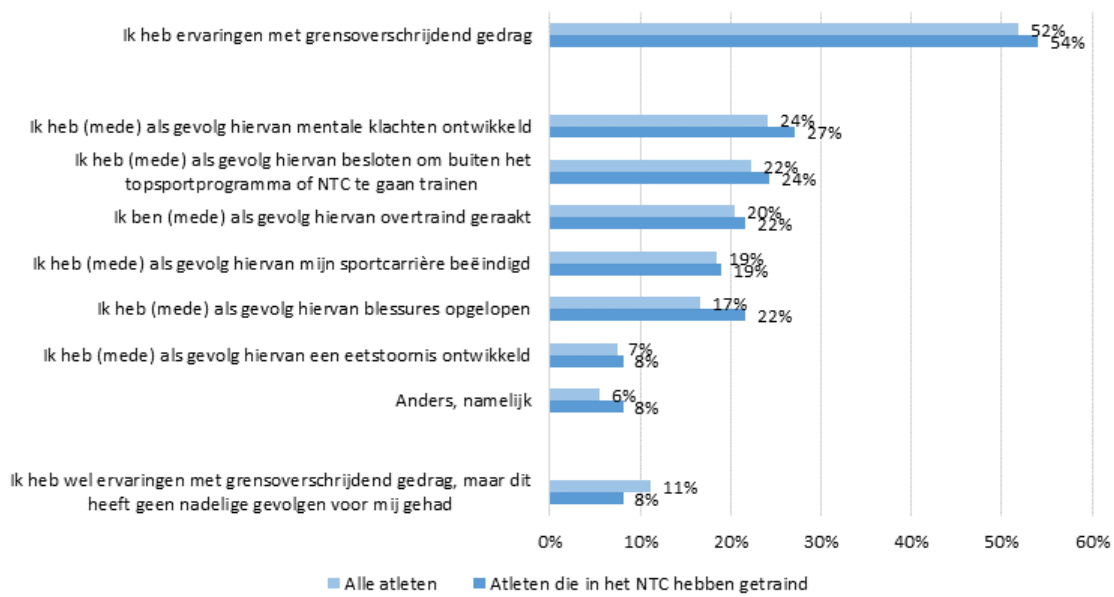

Wat is de reden dat je geen actie hebt ondernomen?

Omdat deze vraag herleidbare antwoorden heeft opgeleverd, zijn deze antwoorden niet integraal in het (bijlage)rapport opgenomen, maar kunnen ze intern gebruikt worden als naslagwerk.

13. Hebben deze ervaringen voor jou negatieve gevolgen gehad? (meerdere antwoorden mogelijk)

14. Ken je de selectiecriteria om mee te kunnen doen aan (internationale) wedstrijden?

	Ja	Deels	Nee
Ken je de objectieve criteria?	68%	23%	9%
Ken je de subjectieve criteria?	40%	28%	32%

	Ja	Nee
Vind je deze selectiecriteria duidelijk?	62%	38%

	Altijd	Vaak	Soms	Nooit
Worden deze selectiecriteria naar jouw mening eerlijk en navolgbaar gehanteerd?	13%	32%	47%	8%

14a. Zijn er voorvallen of situaties geweest waar deze volgens jou incorrect zijn toegepast? Ja, namelijk...

Omdat deze vraag herleidbare antwoorden heeft opgeleverd, zijn deze antwoorden niet integraal in het (bijlage)rapport opgenomen, maar kunnen ze intern gebruikt worden als naslagwerk.

15. Ken je de selectiecriteria rond de (reserve) A-statussen?

	Ja	Deels	Nee
Ken je de objectieve criteria?	35%	18%	47%
Ken je de subjectieve criteria?	20%	18%	63%

	Ja	Nee
Vind je deze selectiecriteria duidelijk?	41%	59%

	Altijd	Vaak	Soms	Nooit
Worden deze selectiecriteria naar jouw mening eerlijk en navolgbaar gehanteerd?	20%	22%	48%	11%

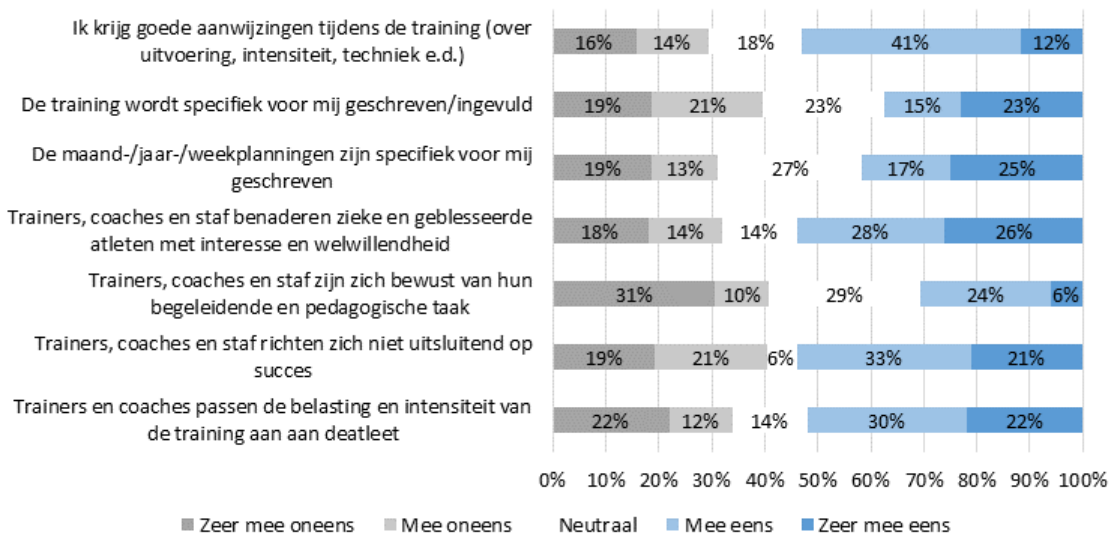
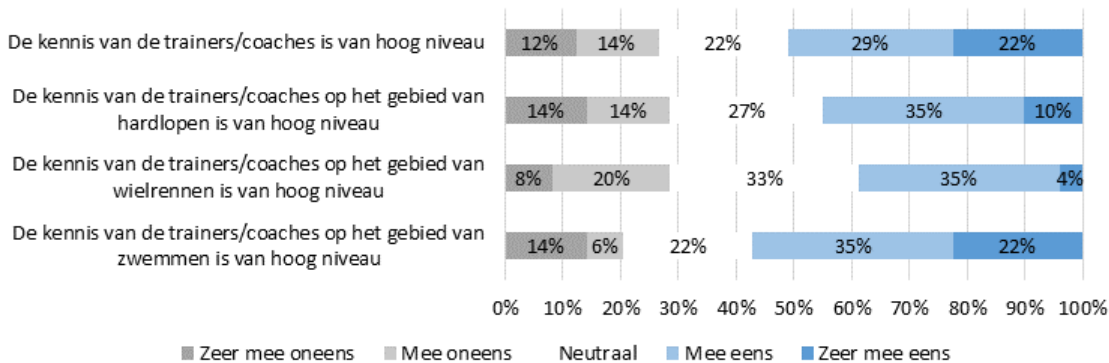
15a. Zijn er voorvallen of situaties geweest waar deze volgens jou incorrect zijn toegepast? Ja, namelijk...

Omdat deze vraag herleidbare antwoorden heeft opgeleverd, zijn deze antwoorden niet integraal in het (bijlage)rapport opgenomen, maar kunnen ze intern gebruikt worden als naslagwerk.

16. Geef voor de volgende stellingen een cijfer van 1 (zeer mee oneens) tot 5 (zeer mee eens)

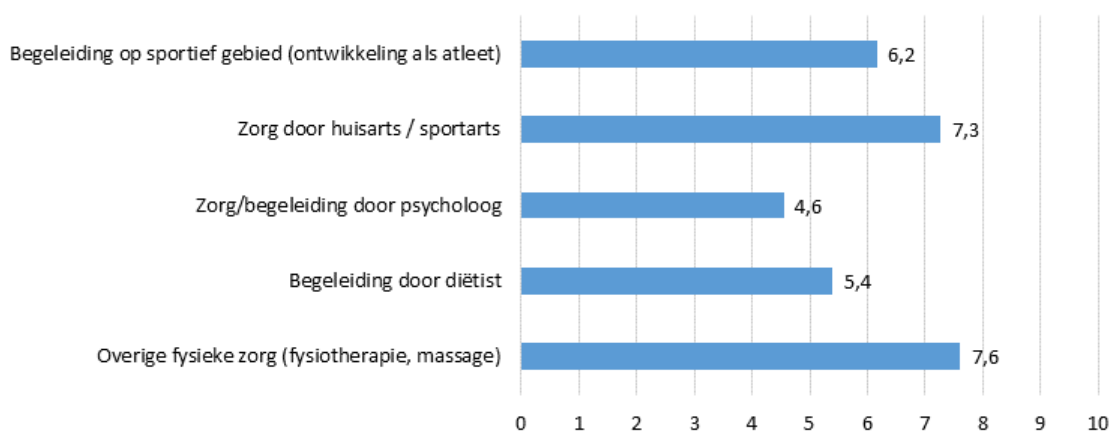

17. Geef voor de volgende stellingen een cijfer van 1 (zeer mee oneens) tot 5 (zeer mee eens)

18. Geef een cijfer voor de volgende aspecten van de begeleiding in het topsportprogramma:

19. Als je op dit moment niet meer actief sport in het topsportprogramma, kun je dan de reden(en) aangeven waarom je bent gestopt? (meerdere antwoorden mogelijk)

